

SEANCES DU JEUDI 7 MARS 1991
VERGADERINGEN VAN DONDERDAG 7 MAART 1991

ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERING

MATIN

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 1599.

PROJETS ET PROPOSITION DE LOI (Discussion):

Projet de loi apportant diverses modifications à la législation relative aux pensions du secteur public.

Discussion générale. — *Orateurs*: MM. Marchal, rapporteur, Garcia, rapporteur, Aerts, Deneir, M. Mottard, ministre des Pensions, p. 1599.

Discussion et vote d'articles, p. 1602.

Proposition de loi modifiant la loi du 29 décembre 1990 portant des dispositions sociales.

Discussion et vote de l'article unique, p. 1622.

Projet de loi portant réforme de certaines entreprises publiques économiques.

Discussion générale. — *Orateurs*: M. Hotyat, rapporteur, M. le baron Clerdent, MM. Bosmans, De Bondt, Cools, p. 1623.

Ann. parl. Sénat de Belgique — Session ordinaire 1990-1991
Parlem. Hand. Belgische Senaat — Gewone zitting 1990-1991

OCHTEND

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 1599.

ONTWERPEN EN VOORSTEL VAN WET (Beraadslaging):

Ontwerp van wet houdende diverse wijzigingen aan de wetgeving betreffende de pensioenen van de openbare sector.

Algemene beraadslaging. — *Sprekers*: de heren Marchal, rapporteur, Garcia, rapporteur, Aerts, Deneir, de heer Mottard, minister van Pensioenen, blz. 1599.

Beraadslaging en stemming over artikelen, blz. 1602.

Voorstel van wet tot wijziging van de wet van 29 december 1990 houdende sociale bepalingen.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 1622.

Ontwerp van wet betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven.

Algemene beraadslaging. — *Sprekers*: de heer Hotyat, rapporteur, baron Clerdent, de heren Bosmans, De Bondt, Cools, blz. 1623.

APRES-MIDI

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 1635.

MESSAGES:

Page 1635.

Chambre des représentants.

COMPOSITION DE COMMISSIONS (Modifications):

Page 1636.

HOMMAGE A LA MEMOIRE DE M. AUGUST DE SCHRYVER, MINISTRE D'ETAT:

Page 1636.

PROPOSITIONS (Prise en considération):

Pages 1637 et 1729.

M. Henrion. — Proposition de loi complétant l'article 84 des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat.

M. Hasquin:

a) Proposition de loi modifiant l'article 87 de la loi du 1er août 1985 portant des mesures fiscales et autres;

b) Proposition de résolution invitant le gouvernement à faire coïncider les limites paroissiales avec celles des Régions.

M. Pataer. — Proposition de résolution relative à l'absence de la reconnaissance du droit à l'objection de conscience en Grèce.

QUESTION ORALE DE M. HASQUIN AU MINISTRE DE LA DEFENSE NATIONALE SUR « LE BILAN DES OPERATIONS DE DEMINAGE ET D'ARRAISonnement MENEES PAR LES NAVIRES BELGES AU MOYEN-ORIENT JUSQU'AU 28 FEVRIER »:

Orateurs: M. Hasquin, M. Coëme, ministre de la Défense nationale, p. 1637.

QUESTION ORALE DE M. DE WASSEIGE AU MINISTRE DE LA FONCTION PUBLIQUE SUR « LES DEMANDES DE VACANCES ANNUELLES INTRODUITES PAR DES AGENTS DES SERVICES PUBLICS »:

Orateurs: M. de Wasseige, M. Langendries, ministre de la Fonction publique, p. 1638.

QUESTION ORALE DE M. COOLS AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DES COMMUNICATIONS ET DES REFORMES INSTITUTIONNELLES SUR « LE TRACE DU TGV AU NORD D'ANVERS »:

Orateurs: M. Cools, M. Dehaene, Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Réformes institutionnelles, p. 1639.

NAMIDDAG

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 1635.

BOODSCHAPPEN:

Bladzijde 1635.

Kamer van volksvertegenwoordigers.

SAMENSTELLING VAN COMMISSIES (Wijzigingen):

Bladzijde 1636.

HULDE TER NAGEDACHTENIS AAN DE HEER AUGUST DE SCHRYVER, MINISTER VAN STAAT:

Bladzijde 1636.

VOORSTELLEN (Inoverwegingneming):

Bladzijden 1637 en 1729.

De heer Henrion. — Voorstel van wet tot aanvulling van artikel 84 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De heer Hasquin:

a) Voorstel van wet tot wijziging van artikel 87 van de wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen;

b) Voorstel van resolutie waarbij de regering wordt verzocht de parochiegrenzen te laten samenvallen met de grenzen van de Gewesten.

De heer Pataer. — Voorstel van resolutie betreffende het ontbreken van de erkenning van het recht op gewetensbezwaar in Griekenland.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER HASQUIN AAN DE MINISTER VAN LANDSVERDEDIGING OVER « DE BALANS VAN DE ONTMIJNINGS- EN ENTERINGSOPERATIES VAN DE BELGISCHE SCHEPEN IN HET MIDDEN-OOSTEN TOT 28 FEBRUARI »:

Spreekers: de heer Hasquin, de heer Coëme, minister van Landsverdediging, blz. 1637.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER DE WASSEIGE AAN DE MINISTER VAN OPENBAAR AMBT OVER « DE AANVRAGEN VAN OVERHEIDSAMBTENAREN MET BETREKKING TOT DE JAARLIJKSE VAKANTIE »:

Spreekers: de heer de Wasseige, de heer Langendries, minister van Openbaar Ambt, blz. 1638.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER COOLS AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN VERKEERSWEZEN EN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN OVER « HET TRACE VAN DE SST TEN NOORDEN VAN ANTWERPEN »:

Spreekers: de heer Cools, de heer Dehaene, Vice-Eerste minister en minister van Verkeerswezen en Institutionele Hervormingen, blz. 1639.

QUESTION ORALE DE MME NELIS AU MINISTRE DES POSTES, TELEGRAPHES ET TELEPHONES SUR «LE MALAISE DANS LES SERVICES DE LA REGION POSTALE DE CHARLEROI»:

Orateurs: Mme Nélis, M. Colla, ministre des Postes, Télégraphes et Téléphones, p. 1640.

QUESTION ORALE DE M. PATAER AU MINISTRE DES AFFAIRES ETRANGERES SUR «L'OCTROI EVENTUEL DE LICENCES A L'EXPORTATION EN VUE DE FOURNIR A L'IRAK DES LUNETTES DE NUIT A USAGE MILITAIRE»:

Orateurs: M. Pataer, M. Eyskens, ministre des Affaires étrangères, p. 1641.

PROJET DE LOI (Discussion):

Projet de loi portant réforme de certaines entreprises publiques économiques.

Discussion générale (Reprise). — *Orateurs*: MM. Grosjean, Poulet, Appeltans, Bouchat, Deghilage, M. Dehaene, Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Réformes institutionnelles, M. Colla, ministre des Postes, Télégraphes et Téléphones, p. 1641.

Discussion et vote d'articles, p. 1651.

A l'article 71: *Orateurs*: M. De Bondt, M. Colla, ministre des Postes, Télégraphes et Téléphones, p. 1684.

A l'article 104: *Orateurs*: M. De Bondt, M. Colla, ministre des Postes, Télégraphes et Téléphones, p. 1700.

A l'article 125: *Orateur*: M. De Bondt, p. 1705.

PROJET DE LOI (Votes réservés):

Projet de loi apportant diverses modifications à la législation relative aux pensions du secteur public, p. 1720.

ORDRE DES TRAVAUX:

Page 1721.

PROJETS ET PROPOSITION DE LOI (Votes):

Projet de loi apportant diverses modifications à la législation relative aux pensions du secteur public, p. 1721.

Proposition de loi modifiant la loi du 29 décembre 1990 portant des dispositions sociales, p. 1722.

Projet de loi portant réforme de certaines entreprises publiques économiques, p. 1722.

Explication de vote: *Orateur*: M. Vaes, p. 1723.

INTERPELLATIONS (Discussion):

Interpellation de M. Van Hooland au ministre de la Fonction publique sur «la mise en œuvre de l'accord de gouvernement du 10 mai 1988, plus particulièrement en ce qui concerne la fonction publique et le renforcement de la démocratie politique».

Orateurs: M. Van Hooland, M. Langendries, ministre de la Fonction publique, p. 1723.

Interpellation de M. de Clippele au ministre des Affaires sociales sur «le refus du gouvernement d'intenter une action en réparation des dommages suite aux condamnations des mutuelles socialistes».

Orateurs: M. de Clippele, M. Busquin, ministre des Affaires sociales, p. 1728.

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW NELIS AAN DE MINISTER VAN POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE OVER «DE MALAISE IN DE DIENSTEN VAN DE POSTREGIO CHARLEROI»:

Sprekers: mevrouw Nélis, de heer Colla, minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie, blz. 1640.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER PATAER AAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN OVER «DE MOGELIJKE EXPORTVERGUNNINGEN VOOR LEVERANTIES VAN NACHTKIJKERS VOOR MILITAIR GEBRUIK AAN IRAK»:

Sprekers: de heer Pataer, de heer Eyskens, minister van Buitenlandse Zaken, blz. 1641.

ONTWERP VAN WET (Beraadslaging):

Ontwerp van wet betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven.

Algemene beraadslaging (Hervatting). — *Sprekers*: de heren Grosjean, Poulet, Appeltans, Bouchat, Deghilage, de heer Dehaene, Vice-Eerste minister en minister van Verkeerswezen en Institutionele Hervormingen, de heer Colla, minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie, blz. 1641.

Beraadslaging en stemming over artikelen, blz. 1651.

Bij artikel 71: *Sprekers*: de heer De Bondt, de heer Colla, minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie, blz. 1684.

Bij artikel 104: *Sprekers*: de heer De Bondt, de heer Colla, minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie, blz. 1700.

Bij artikel 125: *Spreker*: de heer De Bondt, blz. 1705.

ONTWERP VAN WET (Aangehouden stemmen):

Ontwerp van wet houdende diverse wijzigingen aan de wetgeving betreffende de pensioenen van de openbare sector, blz. 1720.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN:

Bladzijde 1721.

ONTWERPEN EN VOORSTEL VAN WET (Stemmingen):

Ontwerp van wet houdende diverse wijzigingen aan de wetgeving betreffende de pensioenen van de openbare sector, blz. 1721.

Voorstel van wet tot wijziging van de wet van 29 december 1990 houdende sociale bepalingen, blz. 1722.

Ontwerp van wet betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven, blz. 1722.

Stemverklaring: *Spreker*: de heer Vaes, blz. 1723.

INTERPELLATIES (Bespreking):

Interpellatie van de heer Van Hooland tot de minister van Openbaar Ambt over «de uitvoering van het regeerakkoord van 10 mei 1988, inzonderheid inzake het openbaar ambt en de versterking van de politieke democratie».

Sprekers: de heer Van Hooland, de heer Langendries, minister van Openbaar Ambt, blz. 1723.

Interpellatie van de heer de Clippele tot de minister van Sociale Zaken over «de weigering van de regering om een vordering tot schadevergoeding in te stellen na de veroordeling van de socialistische ziekenfondsen».

Sprekers: de heer de Clippele, de heer Busquin, minister van Sociale Zaken, blz. 1728.

PROPOSITION DE LOI (Retrait):

Page 1729.

MM. De Bondt et Noerens. — Proposition de loi relative à l'intégration des Antilles néerlandaises dans le champ d'action de la coopération belge au développement.

PROJETS DE LOI (Renvoi):

Page 1730.

Renvoi à la commission des Finances, et pour avis à la commission des Relations extérieures, le projet de loi établissant certaines relations entre des régimes belges de pension et ceux d'institutions de droit international public.

Renvoi pour avis à la commission des Affaires sociales, l'article 11 du projet de loi modifiant les lois sur les sociétés commerciales coordonnées le 30 novembre 1935 dans le cadre de l'organisation transparente du marché des entreprises et des offres publiques d'acquisition.

PROJET DE LOI (Dépôt):

Page 1730.

Projet de loi organisant la profession de détective privé.

INTERPELLATION (Demande):

Page 1730.

Mme Mayence-Goossens au Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Réformes institutionnelles sur « les difficultés et les inconvénients rencontrés par les usagers de la SNCB ».

VOORSTEL VAN WET (Intrekking):

Bladzijde 1729.

De heren De Bondt en Noerens. — Voorstel van wet tot opheffing van de Nederlandse Antillen in de werking van de Belgische ontwikkelingssamenwerking.

ONTWERPEN VAN WET (Verwijzing):

Bladzijde 1730.

Verwijzing van het ontwerp van wet tot vaststelling van een zeker verband tussen Belgische pensioenregelingen en die van instellingen van internationaal publiek recht naar de commissie voor de Financiën en, voor advies, naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen.

Verwijzing voor advies van het artikel 11 van het ontwerp van wet tot wijziging van de wetten betreffende de handelsvennootschappen gecoördineerd op 30 november 1935 in het kader van een doorzichtige organisatie van de markt van de ondernemingen en van de openbare overnameaanbiedingen naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.

ONTWERP VAN WET (Indiening):

Bladzijde 1730.

Ontwerp van wet tot regeling van het beroep van privé-detective.

INTERPELLATIE (Verzoek):

Bladzijde 1730.

Mevrouw Mayence-Goossens tot de Vice-Eerste minister en minister van Verkeerswezen en Institutionele Hervormingen over « de ongemakken die treinreizigers ondervinden ».

N. 45

SEANCE DU MATIN — OCHTENDVERGADERING

PRESIDENCE DE M. ERDMAN, VICE-PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER ERDMAN, ONDERVOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 10 h 10 m.
De vergadering wordt geopend om 10 h 10 m.

CONGES — VERLOF

Mme Truffaut, MM. Vanderborght, Van den Broeck, malades; Mme Dardenne et M. Janzegers, en mission à l'étranger, demandent un congé.

Verlof vragen: mevrouw Truffaut, de heren Vanderborght, Van den Broeck, ziek; mevrouw Dardenne en de heer Janzegers, met opdracht in het buitenland.

— Ces congés sont accordés.

Dit verlof wordt toegestaan.

MM. Laverge, Noerens, pour devoirs professionnels; Barzin, Cardoen et Péciaux, pour d'autres devoirs, demandent d'excuser leur absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: de heren Laverge, Noerens, wegens ambtsplichten; Barzin, Cardoen en Péciaux, wegens andere plichten.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving aangenomen.

PROJET DE LOI APPORTANT DIVERSES MODIFICATIONS A LA LEGISLATION RELATIVE AUX PENSIONS DU SECTEUR PUBLIC

Discussion générale et vote d'articles

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DIVERSE WIJZIGINGEN AAN DE WETGEVING BETREFFENDE DE PENSIOENEN VAN DE OPENBARE SECTOR

Algemene beraadslaging en stemming over artikelen

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi apportant diverses modifications à la législation relative aux pensions du secteur public.

Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet houdende diverse wijzigingen aan de wetgeving betreffende de pensioenen van de openbare sector.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

La parole est à M. Marchal, rapporteur.

M. Marchal, rapporteur. — Monsieur le Président, le projet de loi que nous avons examiné en commission des Finances et qui apporte diverses modifications à la législation relative aux pensions du secteur public est, à l'évidence, un projet hautement technique.

Chacun connaît la complexité de la réglementation en matière de pension.

Différents facteurs liés à notre histoire politique et sociale sont à l'origine des très nombreux régimes qui coexistent au sein de ce que l'on appelle le secteur public. L'autonomie des pouvoirs comme le caractère particulier des métiers ont joué un rôle important.

Au-delà de la diversité apparaissent toutefois des caractères communs liés à la naissance du droit ou au mode de calcul, sans oublier le principe fondamental du caractère de traitement différé de la pension, déjà affirmé dans la loi de base générale du 21 juillet 1844 sur les pensions civiles et ecclésiastiques présentée à l'époque comme une loi de rémunération.

Le présent projet s'inscrit précisément dans le souci du respect de la spécificité du régime de pension du secteur public, tout en améliorant considérablement le sort de certaines catégories d'ayants droit.

C'est ainsi que de nouvelles règles visent à donner plus d'autonomie au régime de pensions de survie des agents du secteur public en supprimant les interférences avec les autres régimes, interférences qui ont été à l'origine de nombreux retards dans le traitement des dossiers.

D'autres mesures importantes peuvent être citées: je donnerai comme exemple le cas du conjoint survivant en cas d'existence d'un mariage précédent, dissous par le divorce, pour lequel il est proposé de garantir la moitié de la pension qu'il aurait obtenue s'il avait été unique bénéficiaire, sans modifier pour autant le taux de la pension du conjoint divorcé.

Ou encore celui de la modification de l'arrêté royal n° 442 du 14 août 1986, relatif à l'incidence de certaines positions administratives sur les pensions des agents des services publics, qui est remplacé par une formule plus équitable et plus équilibrée.

La commission des Finances a consacré plusieurs séances à l'examen article par article du projet de loi.

Vous en trouverez le compte rendu — que j'espère fidèle — dans le rapport, qui se veut également un outil de travail aisément accessible à tous ceux qui souhaiteraient connaître la portée exacte de telle ou telle disposition.

De nombreux amendements ont été déposés, et il me plaît de souligner ici l'excellent climat qui a régné tout au long de nos travaux.

Je remercie à cet égard M. le ministre des Pensions qui, non seulement n'a pas hésité à entamer sur chacun d'eux une discussion approfondie, mais s'est rallié dans plusieurs cas à l'argumentation des commissaires. Je songe notamment aux règles de cumul applicables aux rentes OSSOM pour les services rendus après 1960 ainsi qu'à la nouvelle définition de l'activité de service au 31 décembre 1960 pour l'application au personnel enseignant des dispositions transitoires prévues à l'article 116, paragraphe 2, de la loi unique du 14 février 1961.

Je voudrais enfin, en mon nom et au nom de M. Garcia, corapporteur, exprimer ma reconnaissance à tous ceux qui, à des titres divers, ont apporté leur collaboration à la rédaction du rapport et à l'appréhension d'une matière particulièrement difficile. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Garcia, rapporteur.

De heer Garcia, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, de commissie voor de Financiën heeft gedurende verschillende vergaderingen het wetsontwerp besproken dat diverse wijzigingen aanbrengt in de wetgeving betreffende de pensioenen van de openbare sector.

Het was geen gemakkelijk debat wegens het buitengewoon technische karakter van de materie en het groot aantal wettelijke bepalingen die dienden te worden gewijzigd of te worden aangepast, om de toestand van bepaalde categorieën van gepensioneerden te verbeteren, om meer billijke en evenwichtige regels tot stand te brengen of om een aantal tegenstellingen weg te werken.

Er werden onder meer wijzigingen aangebracht aan de wet van 15 mei 1984, het koninklijk besluit 442, de wet van 21 juli 1844, de wet van 22 december 1977, het koninklijk besluit van 11 augustus 1923, de wetten van 14 februari 1961, 28 april 1958, 9 juli 1969 en 16 juni 1970.

Tijdens het debat in de commissie werden aan het door de minister zeer lang en goed voorbereid ontwerp nog enkele wijzigingen aangebracht ingevolge amendementen ingediend, zowel door de regering als door leden van de commissie.

Wijzigingen werden aangebracht onder meer aan artikel 37*bis* betreffende het recht op uitgesteld pensioen van sommige parlementsleden, artikel 54 betreffende de buiten het koninkrijk volbrachte diensten en artikel 64*bis* betreffende de toepassing van artikel 116, paragraaf 2, van de wet van 14 februari 1961 in verband met sommige personeelsleden in het onderwijs.

Andere amendementen werden ingetrokken nadat de minister een uitvoerige argumentatie naar voren had gebracht. Het betrof de artikelen 38*bis* houdende wijziging van de statuten van de werklidencas, artikel 47 betreffende de bonificaties wegens diploma's in het onderwijs en artikel 51, betreffende het aanpassingsmechanisme van het pensioenplafond.

Voor meer technische gegevens verwijs ik naar het schriftelijk verslag. De meeruitgaven, die mogelijk het gevolg zullen zijn van dit wetsontwerp, werden reeds opgenomen in de begroting 1991.

De commissie heeft het ontwerp bij eenparigheid van de twaalf aanwezige leden aangenomen.

Mijnheer de Voorzitter, ik wens nog een dankwoord te richten tot het secretariaat van de commissie dat in moeilijke omstandigheden zeer goed werk heeft verricht, tot de kabinetsleden van de minister en de staatssecretaris voor hun uitvoerige documentatie en tot de minister zelf voor zijn positieve ingesteldheid ten opzichte van de commissie.

Mijnheer de Voorzitter, de SP-fractie zal het wetsontwerp goedkeuren omdat het beantwoordt aan de reële behoefte de bestaande wetgeving in verband met de pensioenen in de openbare sector aan te passen.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Aerts.

De heer Aerts. — Mijnheer de Voorzitter, namens de CVP-fractie wens ik de rapporteurs te feliciteren voor de getrouwe weergave van de besprekingen in de commissie. Ze hebben overi-

gens verschillende dagen in beslag genomen. Het schriftelijk verslag van dit zeer technisch ontwerp brengt de zo noodzakelijke verduidelijking bij de vele artikelen die dit ontwerp bevat.

Ik feliciteer ook de minister, die dit ontwerp van wet heeft ingediend; het werd, zoals een van de rapporteurs al zei, eenparig in de commissie aangenomen. Evenals in de commissie, zullen ook de leden van de CVP-fractie dit ontwerp straks in openbare vergadering goedkeuren.

Toch wil ik namens de CVP-fractie enkele bedenkingen maken bij dit ontwerp waaruit moet blijken dat het werk niet af is. Ik zou het *de lege ferenda*-opmerkingen kunnen noemen. Het werk is niet af. Hoewel dit ontwerp een stap in de goede richting betekent, zal het nog nodig zijn voorstellen te doen, die voor te leggen aan de sociale partners om zo tot een nieuw wetgevend initiatief te komen.

Mijn eerste bedenking gaat over de minima die toegekend worden bij een tijdelijk rustpensioen wegens lichamelijke ongeschiktheid. De artikelen 29 en 30 van de wet-Mainil bepalen de minima die bij vervroegde pensionering wegens lichamelijke ongeschiktheid worden toegekend. Artikel 29 van die wet maakt een onderscheid in de invaliditeitsgraad, min of meer dan 66 pct., en in de gezinssituatie. In de praktijk echter verleent de administratie dit minimum niet aan personen met een tijdelijk rustpensioen die lichamelijk ongeschikt zijn, zelfs als die invaliditeit groter is dan 66 pct.

De artikelen 14 en 15 van dit ontwerp willen deze administratieve praktijk legaliseren, wat neerkomt op het legaliseren van een sociaal onrechtvaardige toestand, waardoor de betrokkenen in een vrij langdurige financieel precaire situatie kunnen terechtkomen.

De beslissing over een tijdelijk of definitief pensioen wordt genomen door de AGD. Soms kan die beslissing financieel nadelig zijn voor de betrokkenen. Medische redenen kunnen de toekenning van een tijdelijk pensioen in sommige gevallen ongetwijfeld wettigen, maar door het feit dat de kansen op wedertewerkstelling irreëel zijn, kan een goedbedoelde medische beslissing onredelijk zware financiële consequenties hebben. Dit probleem verdient nader onderzoek en een oplossing in de toekomst.

Een ander probleem dat ik ter sprake wil brengen, is dat van de diplomabonificatie. De artikelen 43 en 47 hebben tot doel het neutraliseren van de betwistingen met het Rekenhof in verband met bonificaties voor bepaalde diploma's. De Nederlandse kamer van het Rekenhof maakt voor de toepassing van de diplomabonificatie een onderscheid naargelang het personeelslid het vereiste dan wel een voldoende diploma heeft. In dat laatste geval wordt het bonificatievoordeel niet toegekend. De wet van 16 juli 1970, die voor het onderwijs deze materie regelt, bepaalt nochtans dat de bonificatie moet worden toegekend voor zover het diploma nodig was om de functie uit te oefenen.

De bepaling in de memorie van toelichting «het diploma dat vereist is» dreigt echter aanleiding te geven tot nieuwe betwistingen. Deze notie heeft in de onderwijsreglementering een zeer precieze betekenis die niet overeenstemt met de in de pensioenwetgeving gebruikte criteria inzake diplomabonificaties.

Bij de voorafgaandelijke besprekingen heeft de minister zijn intenties duidelijk omschreven en erop gewezen dat de titel «vereist diploma» in brede zin moet worden geïnterpreteerd. Ik heb bij amendement gevraagd om dit te expliciteren. Na een verduidelijking door de minister heb ik mijn amendement ingetrokken. Zijn verklaring kan echter opnieuw aanleiding geven tot betwistingen.

De minister herinnert aan het verschil van interpretatie door de Franstalige en Nederlandstalige kamer van het Rekenhof, waarbij de eerste niet en de tweede wel pleit voor een strikte omschrijving van het woord «vereist» (verslag blz. 53).

De minister beloofde, zo zegt het verslag, contact op te nemen met het Rekenhof om het gemeenschappelijk standpunt te leren kennen. Het is niet onze bedoeling, en ook niet die van de minister, om de Franstalige kamer ertoe te bewegen een strikte omschrijving van de Vlaamse over te nemen, wel integendeel. Daarom wil ik graag de expliciete verklaring van de minister krijgen

dat hij geen onderscheid zal maken tussen « vereiste » en « voldoende geachte diploma's ». Hij heeft het ook zo medegedeeld tijdens de bespreking in de commissie.

Mijn derde opmerking, en dat opnieuw *de lege ferenda*, gaat over de loopbaanonderbreking. De voorgestelde regeling is ongetwijfeld een aanzienlijke verbetering ten aanzien van de bestaande situatie. Daarover is geen discussie. Op één punt is een verfijning echter toch nodig. De periodes van loopbaanonderbreking waarvoor persoonlijke bijdragen zijn gestort, zouden in aanmerking moeten komen voor het pensioenbedrag. Een amendement strekte ertoe de periodes waarvoor individuele stortingen werden gedaan, effectief te valoriseren. Dit amendement werd niet aanvaard. Wij hebben dit amendement niet opnieuw ingediend in de openbare vergadering. In ieder geval, moet men deze bepalingen voor de toekomst verfijnen ten einde ook dit laatste probleem in deze materie tot een oplossing te brengen.

Mijn vierde beschouwing gaat over de berekeningswijze van het overlevingspensioen toegekend na overlijden van het personeelslid dat voortijdig is gepensioneerd wegens lichamelijke ongeschiktheid. De voorgestelde maatregel is positief omdat de berekening van het overlevingspensioen erdoor wordt vereenvoudigd, zodat de dossiers vlugger kunnen worden afgehandeld. Dit is een verbetering bij de beklagenswaardige situatie in de huidige pensioenberekening.

Het wetsontwerp bepaalt echter dat de lopende pensioenen zullen worden herzien. Indien de nieuwe regeling een vermindering teweegbrengt in vergelijking met het thans toegekende bedrag, wordt het lopende pensioen nochtans niet verminderd maar bevroren tot op het ogenblik dat het bedrag, toegekend op basis van de nieuwe regeling, overeenstemt met het vroeger toegekende bedrag. Wij zouden het billijk vinden de thans toegekende minimumbedragen, die hoger liggen dan die welke toegekend worden op basis van de nieuwe regeling, niet te bevriezen. Het antwoord van de minister is dat wij een evenwicht moeten bereiken tussen nieuwe uitgaven en vroeger aangegane verplichtingen. Met het principe gaan we akkoord, maar dit probleem moet worden onderzocht.

Een laatste opmerking betreft een probleem dat niet werd behandeld in dit ontwerp, maar dat toch aandacht verdient. Reeds bij de uitvaardiging van de wet-Mainil van 15 mei 1984 werd aangedrongen op het uitwerken van een operationele regeling inzake de wedertewerkstelling van personeelsleden die voortijdig op rust werden gesteld wegens lichamelijke ongeschiktheid, maar die nog wel geschikt zijn om andere functies uit te oefenen. De regering heeft er zich toen in het Parlement toe verbonden de reglementering te herzien teneinde een maximale wederbenutting mogelijk te maken in functies, verenigbaar met de gezondheids-toestand van de betrokkene. In een omzendbrief van het departement van Openbaar Ambt werd aangedrongen om, in afwachting van de reglementaire initiatieven, zoveel mogelijk gebruik te maken van de bestaande mechanismen, namelijk van de mobiliteit.

De minister zei in de commissie dat elke minister hier zijn verantwoordelijkheid moet dragen. Omzendbrieven hebben slechts een relatieve waarde want op het terrein is de problematiek noch reglementair, noch praktisch iets veranderd.

Er werd een werkgroep opgericht. Ik neem aan dat deze werkgroep geen « frigo-operatie » tot doel heeft, ik durf zelfs niet denken aan een « diepvriesoperatie ».

Mijnheer de minister, ik begrijp dat het niet gemakkelijk is een hele groep van verantwoordelijken samen te brengen die behoren tot verschillende departementen: van het departement van Volksgezondheid, van Openbaar Ambt en wellicht nog van andere departementen, maar toch zou de werkgroep moeten worden geactiveerd. Misschien zal de eerste lentewarmte een beetje vuur brengen in deze werkgroep en zal zij de geesten aanwakken om een oplossing te vinden voor deze belangrijke problemen.

Dit zijn de opmerkingen van de CVP-fractie, die ons echter niet zullen beletten dit ontwerp goed te keuren omdat wij er goede resultaten van verwachten en omdat het een vooruitgang is bij het oplossen van sociale problemen. Ik wou onze bezorgdheid voor de toekomst echter nogmaals benadrukken.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Deneir.

De heer Deneir. — Mijnheer de Voorzitter, ik wens van deze gelegenheid gebruik te maken om even terug te komen op een punt dat in de commissie werd behandeld en waarvoor de minister zich ertoe verbonden heeft in contact te treden met het Rekenhof, ten einde aan te dringen op een gemeenschappelijk standpunt van de beide kamers.

Een aantal ambtenaren van sociale parastatale instellingen werden destijds overeenkomstig hun diploma benoemd door de bevoegde minister. Voor niveau 1 werden bijvoorbeeld houders van universitaire diploma's aangeworven. In de benoemingsdocumenten wordt echter nergens vermeld dat deze diploma's vereist zijn. Het Rekenhof zegt bijgevolg dat degene die benoemd is, maar voor wie de diplomaverreichte niet uitdrukkelijk voorkomt in het benoemingsbesluit, geen beroep kan doen op een diplomabonificatie. In het verslag lezen wij dat er eensgezindheid bestond in de commissie voor de Financiën om het Rekenhof ertoe aan te sporen deze diplomabonificatie toch toe te kennen.

Ik had graag van de minister vernomen of hij zijn belofte is nagekomen, of hij dus contact heeft gehad met het Rekenhof en welke de reactie was van dat hof. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Mottard, ministre.

M. Mottard, ministre des Pensions. — Monsieur le Président, le projet de loi soumis à votre examen est très complexe, car, comme il a déjà été dit à cette tribune, il touche à de multiples matières. Il entend corriger les différentes anomalies décelées dans l'application des diverses législations depuis environ cinq ans.

L'objet de ce projet de loi était également de répondre aux différentes observations, voire aux objections, de la Cour des comptes appelée à accorder — ou non — son visa lorsque nous lui soumettons les décisions individuelles de mise à la retraite et de calcul des pensions des agents retraités.

Les travaux effectués en commission ont permis d'apporter un certain nombre de précisions et de réponses positives, me semble-t-il, à certaines questions. Nous avons ainsi ajouté divers éléments qui paraissaient indispensables, à savoir, notamment, le complément à ce qu'il est convenu d'appeler la loi Soudan d'avant-guerre.

En outre, nous avons donné une interprétation à la situation quelque peu chaotique de la notion « des enseignants en fonction au 31 décembre 1960 ». Le gouvernement a également accepté de modifier ses intentions initiales en ce qui concerne la situation de l'OSSOM. A cet égard, je me félicite des travaux effectués en commission. Je précise toutefois — et je vous remercie de l'avoir déjà signalé — que le gouvernement a souvent répondu positivement aux observations et aux sollicitations des commissaires. Je profite de l'occasion pour remercier l'ensemble des commissaires ainsi que les rapporteurs, MM. Garcia et Marchal, qui ont fait état d'une série de précisions qui seront indispensables à l'avenir pour la bonne application du projet de loi.

M. Aerts a renouvelé à cette tribune les observations, fort judicieuses d'ailleurs, qu'il avait formulées en commission et qui, dans l'ensemble, ont été rencontrées par les explications fournies.

Au second intervenant, je voudrais préciser que j'ai déjà donné des instructions pour que mon administration obtienne de la Cour des comptes l'uniformisation des jurisprudences entre la chambre francophone et la chambre néerlandophone, dans le sens d'un alignement non pas sur la situation la plus défavorable, mais bien entendu sur l'interprétation la plus favorable.

En ce qui concerne les suspensions de carrière, j'ai enregistré les observations de M. Aerts qui aurait souhaité que nous les prenions toutes en considération au moment du calcul des pensions. Nous avons limité cette prise en compte à 20 p.c. de la durée de l'ensemble des services et périodes prestés mais, comme M. Aerts l'a précisé, il s'agit d'une amélioration considérable par rapport à la loi actuelle. C'est d'ailleurs la raison pour laquelle en commission il s'est rallié à notre point de vue.

En ce qui concerne la révision des pensions en cours, un amendement a été redéposé par M. Harry en séance publique. Je renvoie au rapport de la commission, mais je puis toutefois indiquer qu'une garantie individuelle dérogatoire est prévue pour les inté-

ressés, selon laquelle aucune révision avec effet rétroactif n'aura lieu. Le cas échéant, il y aurait uniquement un blocage au niveau de la pension telle qu'elle est acquise, jusqu'au moment où une péréquation modifierait de nouveau le montant de la pension. De plus, comme cela a déjà été dit en commission, il sera tenu compte des indexations.

Quoi qu'il en soit, les cas devraient être rares. Je signale que la plupart des modifications concernées sont des modifications d'ordre technique qui en principe n'affectent pas le droit à la pension. En outre, d'un point de vue pratique, la plupart des pensions concernées ont déjà été calculées sur la base des nouvelles dispositions. La Cour des comptes refusait en effet de viser les pensions et exigeait que des modifications légales interviennent.

Comme je le lis en filigrane dans l'intervention de M. Aerts, la matière est complexe et en constante évolution. Je suis conscient qu'il y a encore beaucoup de travail pour demain, tant pour les ministres que pour le Parlement. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close, et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Daar niemand meer het woord vraagt in de algemene beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten en bespreken wij de artikelen van het ontwerp van wet.

L'article premier est ainsi rédigé :

Chapitre 1er. — Adaptations à la législation relative aux pensions

Section 1re. — Modifications à la loi du 15 mai 1984 portant mesures d'harmonisation dans les régimes de pensions

Article 1er. L'article 2, § 1er, alinéa 1er, c), de la loi du 15 mai 1984 portant mesures d'harmonisation dans les régimes de pensions est remplacé par la disposition suivante :

« c) Est décédé après avoir quitté définitivement le service et compte soit cinq années de services admissibles au sens de l'article 46 s'il a terminé sa carrière après le 31 décembre 1976 et s'il peut faire valoir des services ou périodes admissibles postérieurs à cette date, soit quinze années de services admissibles pour le calcul d'une pension de survie sur la base des dispositions en vigueur au 31 mai 1984. »

Hoofdstuk 1. — Aanpassingen aan de wetgeving betreffende de pensioenen

Afdeling 1. — Wijzigingen van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen

Artikel 1. Artikel 2, § 1, eerste lid, c), van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen wordt vervangen door de volgende bepaling :

« c) Overleden is na definitief uit dienst te zijn getreden en ofwel vijf in aanmerking komende dienstjaren telt in de zin van artikel 46 indien hij zijn loopbaan heeft beëindigd na 31 december 1976 en hij in aanmerking komende diensten of periodes na die datum kan doen gelden, ofwel vijftien voor de berekening van een overlevingspensioen in aanmerking komende dienstjaren overeenkomstig de op 31 mei 1984 van kracht zijnde bepalingen. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 2. A l'article 4 de la même loi du 15 mai 1984 sont apportées les modifications suivantes :

1° Au § 1er, alinéa 1er, les mots « au rapport prévu à l'article 2, § 1er, alinéa 1er, lettre b), de l'arrêté royal n° 206 du 29 août 1983 » sont remplacés par les mots « au rapport prévu à l'article 2, § 1er, alinéa 1er, c), de l'arrêté royal n° 206 du 29 août 1983 » ;

2° Au § 1er, les alinéas 2 à 4 sont remplacés par la disposition suivante :

« Si avant l'âge de 60 ans, le conjoint décédé a été pensionné par limite d'âge ou pour cause d'incapacité physique, le dénominateur de la fraction défini à l'alinéa 1er est constitué par le nombre

de mois compris entre le premier jour du mois qui suit le vingtième anniversaire de la naissance du conjoint décédé et le dernier jour du mois qui précède celui au cours duquel il a été mis à la retraite.

La fraction découlant de l'application des alinéas qui précèdent ne peut dépasser l'unité ou, si la durée des services admissibles visés à l'alinéa 1er a été réduite conformément aux dispositions de l'article 2 de l'arrêté royal n° 206 précité, le rapport prévu à l'article 2, § 1er, alinéa 1er, c), de cet arrêté ;

3° Au § 2, les alinéas 1er et 2 sont remplacés par la disposition suivante :

« § 2. La pension de survie ne peut être supérieure à 50 p.c. du traitement maximum de l'échelle barémique attachée au dernier grade de l'agent défunt ou de la moyenne des traitements des cinq dernières années si celle-ci est plus élevée, multiplié par la fraction résultant de l'application du § 1er. Toutefois, le traitement maximum précité est remplacé par le dernier traitement du conjoint décédé :

1° Lorsque la pension n'est pas afférente à l'exercice d'une fonction réputée principale au sens de l'alinéa 3 ;

2° Lorsque le conjoint n'est pas décédé en activité de service, que ses droits à pension découlent uniquement de l'application de l'article 46 et qu'il comptait moins de vingt années de services admissibles au sens de l'article précité.

Les traitements définis ci-dessus sont augmentés, le cas échéant, des rémunérations supplémentaires prises en compte pour le calcul de la pension de survie. En outre, ils sont ceux correspondant à des prestations complètes si, pour la détermination de la fraction visée à l'alinéa 1er, il a été fait application de l'arrêté royal n° 206 précité ;

4° Au § 2, l'alinéa 3 est remplacé par la disposition suivante :

« Par fonction principale, il faut entendre une fonction répondant aux conditions fixées par l'article 27 » ;

5° Au § 3, l'alinéa 2 est remplacé par la disposition suivante :

« Si le conjoint décédé exerçait une fonction qui ne répondait pas aux conditions précitées, le montant de la pension de conjoint survivant est établi conformément aux §§ 1er et 2. Aussi longtemps que le conjoint survivant n'a pas atteint l'âge de 45 ans, ce montant ne pourra toutefois pas excéder le montant minimum des pensions de survie prévu à l'article 32, diminué éventuellement en application de l'article 36. »

Art. 2. In artikel 4 van dezelfde wet van 15 mei 1984 worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° In § 1, eerste lid, worden de woorden « de verhouding bepaald door artikel 2, § 1, eerste lid, littera b), van het koninklijk besluit nr. 206 van 29 augustus 1983 » vervangen door de woorden « de verhouding bepaald door artikel 2, § 1, eerste lid, c), van het koninklijk besluit nr. 206 van 29 augustus 1983 » ;

2° In § 1 worden het tweede tot het vierde lid vervangen door de volgende bepaling :

« Indien de overleden echtgenoot vóór de leeftijd van 60 jaar wegens leeftijdsgrens of wegens lichamelijke ongeschiktheid gepensioneerd werd, wordt de noemer van de in het eerste lid omschreven breuk gevormd door het aantal maanden begrepen tussen de eerste dag van de maand volgend op de twintigste verjaardag van de overleden echtgenoot en de laatste dag van de maand voorafgaand aan die waarin hij op rust werd gesteld.

De breuk voortvloeiend uit de toepassing van de vorige leden mag niet groter zijn dan de eenheid of, indien de duur van de in het eerste lid bedoelde in aanmerking komende diensten ingekort werd overeenkomstig de bepalingen van artikel 2 van het voornoemde koninklijk besluit nr. 206, dan de verhouding bepaald door artikel 2, § 1, eerste lid, c), van dit besluit » ;

3° In § 2 worden het eerste en het tweede lid vervangen door de volgende bepaling :

« § 2. Het overlevingspensioen mag niet hoger zijn dan 50 pct. van de maximumwedde van de weddeschaal verbonden aan de laatste graad van het overleden personeelslid of van het gemiddelde van de wedde van de laatste vijf jaar indien dit hoger is, vermenigvuldigd met de breuk die uit de toepassing van § 1 voortvloeit. De voormelde maximumwedde wordt echter vervangen door de laatste wedde van de overleden echtgenoot indien :

1° Het pensioen niet voortvloeit uit de uitoefening van een hoofdbambt in de zin van het derde lid :

2° de echtgenoot niet in dienstactiviteit overleden is, zijn pensioenrechten uitsluitend voortvloeien uit de toepassing van artikel 46 en hij minder dan twintig in aanmerking komende dienstjaren in de zin van voornoemd artikel telde.

De hiervoor omschreven wedden worden in voorkomend geval verhoogd met de voor de berekening van het overlevingspensioen in aanmerking genomen bijkomende weddevoordelen. Bovendien gaat het om de wedden die beantwoorden aan een volledige opdracht indien, voor de vaststelling van de in het eerste lid bedoelde breuk, het voornoemde koninklijk besluit nr. 206 toegepast werd »;

4° In § 2 wordt het derde lid vervangen door de volgende bepaling:

« Onder hoofdamt wordt het ambt verstaan dat beantwoordt aan de door artikel 27 gestelde voorwaarden »;

5° In § 3 wordt het tweede lid vervangen door de volgende bepaling:

« Indien de overleden echtgenoot een ambt uitoefende dat niet beantwoordde aan de voormelde voorwaarden, dan wordt het bedrag van het pensioen van de langstlevende echtgenoot vastgesteld overeenkomstig de §§ 1 en 2. Zolang de langstlevende echtgenoot de leeftijd van 45 jaar niet heeft bereikt, mag dit bedrag evenwel het in artikel 32 bepaalde minimumbedrag van de overlevingspensioenen, eventueel verminderd met toepassing van artikel 36, niet overschrijden. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 3. § 1er. A l'article 5 de la même loi sont apportées les modifications suivantes:

1° Au § 1er, alinéa 3, les mots « multipliée par le rapport prévu à l'article 2, § 1er, alinéa 1er, lettre b), de l'arrêté royal n° 206 précité » sont remplacés par les mots « multipliée par le rapport prévu à l'article 2, § 1er, alinéa 1er, c), de l'arrêté royal n° 206 précité »;

2° Il est ajouté un § 3 rédigé comme suit:

« § 3. Par dérogation au § 1er et en considération du diplôme de l'enseignement universitaire obtenu par le conjoint défunt, il est tenu compte pour le calcul de la pension de survie:

1° D'une bonification de temps de cinq années, si la pension de retraite du conjoint défunt a ou aurait été établie conformément aux dispositions du Code judiciaire;

2° D'une bonification égale à celle prévue par l'article 33, alinéa 1er, de la loi du 9 juillet 1969 modifiant et complétant la législation relative aux pensions de retraite et de survie des agents du secteur public, si la pension de retraite du conjoint défunt a ou aurait été établie conformément aux dispositions réglant la mise à la retraite des membres du personnel enseignant de l'enseignement universitaire, cette bonification étant au maximum de sept années.

Le cas échéant, la bonification prévue à l'alinéa 1er est réduite en application des articles 35 et 37 de la loi du 9 juillet 1969 précitée. En outre, si les droits à pension de retraite du conjoint découlaient uniquement de l'application de l'article 46 de la présente loi, la bonification est limitée conformément aux dispositions de l'article 49, sauf si le conjoint est décédé en activité de service.

Dans les cas prévus à l'alinéa 1er et du chef de ce même diplôme, aucune autre bonification ne peut être accordée. »

§ 2. A l'article 5, § 3, de la même loi, l'alinéa 2 est remplacé par les alinéas suivants:

« Le cas échéant, la bonification prévue à l'alinéa 1er est réduite en application de l'article 35, § 1er, alinéas 1er et 3, et § 2, ainsi que de l'article 37 de la loi du 9 juillet 1969 précitée. En outre, si les droits à pension de retraite du conjoint découlaient uniquement de l'application de l'article 46 de la présente loi, la bonification est limitée conformément aux dispositions de l'article 49, sauf si le conjoint est décédé en activité de service.

La déduction prévue à l'article 35, § 1er, alinéa 2, de la loi du 9 juillet 1969 précitée est, s'il y a lieu, opérée sur l'accroissement de la pension de survie qui découle de l'application des alinéas 1er et 2. »

Art. 3. § 1. In artikel 5 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° In § 1, derde lid, worden de woorden « vermenigvuldigd met de in artikel 2, § 1, eerste lid, littera b), van het voormelde koninklijk besluit nr. 206 bedoelde breuk » vervangen door de woorden « vermenigvuldigd met de in artikel 2, § 1, eerste lid, c), van het voormelde koninklijk besluit nr. 206 bedoelde breuk »;

2° Een als volgt luidende § 3 wordt toegevoegd:

« § 3. In afwijking van § 1 en geleid op het door de overleden echtgenoot behaalde diploma van universitair onderwijs, wordt voor de berekening van het overlevingspensioen rekening gehouden:

1° Met een tijdsbonificatie van vijf jaar, indien het rustpensioen van de overleden echtgenoot vastgesteld werd of vastgesteld zou zijn overeenkomstig de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek;

2° Met een bonificatie die gelijk is aan die welke wordt voorzien bij artikel 33, eerste lid, van de wet van 9 juli 1969 tot wijziging en aanvulling van de wetgeving betreffende de rust- en overlevingspensioenen van het personeel van de openbare sector, indien het rustpensioen van de overleden echtgenoot vastgesteld werd of vastgesteld zou zijn overeenkomstig de bepalingen tot regeling van de oppensioenstelling van de leden van het onderwijzend personeel van het universitair onderwijs, met dien verstande dat deze bonificatie maximum zeven jaar bedraagt.

In voorkomend geval wordt de in het eerste lid voorziene bonificatie verminderd met toepassing van de artikelen 35 en 37 van de voormelde wet van 9 juli 1969. Indien de rechten op een rustpensioen van de echtgenoot uitsluitend voortvloeien uit de toepassing van artikel 46 van deze wet, wordt de bonificatie bovendien beperkt overeenkomstig de bepalingen van artikel 49, behoudens indien de echtgenoot in dienstactiviteit is overleden.

In de in het eerste lid bedoelde gevallen en uit hoofde van hetzelfde diploma, kan geen andere bonificatie worden toegekend. »

§ 2. In artikel 5, § 3, van dezelfde wet wordt het tweede lid vervangen door de volgende leden:

« In voorkomend geval wordt de in het eerste lid voorziene bonificatie verminderd met toepassing van artikel 35, § 1, eerste en derde lid, en § 2, alsook van artikel 37 van de voormelde wet van 9 juli 1969. Indien de rechten op een rustpensioen van de echtgenoot uitsluitend voortvloeien uit de toepassing van artikel 46 van deze wet, wordt de bonificatie bovendien beperkt overeenkomstig de bepalingen van artikel 49, behoudens indien de echtgenoot in dienstactiviteit is overleden.

De in artikel 35, § 1, tweede lid, van de voormelde wet van 9 juli 1969 voorziene aftrek wordt in voorkomend geval uitgevoerd op de verhoging van het overlevingspensioen die voortvloeit uit de toepassing van het eerste en het tweede lid. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 4. L'article 7 de la même loi est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 7. La pension attribuée au conjoint divorcé est obtenue en multipliant le montant de la pension de survie qui lui reviendrait au titre de conjoint survivant par une fraction dont le numérateur est constitué par l'ensemble des services et périodes admissibles se situant pendant la durée du mariage, et dont le dénominateur est constitué par l'ensemble des services et périodes admissibles, la partie de mois que comporteraient éventuellement ces ensembles étant négligée. »

Art. 4. Artikel 7 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Art. 7. Het pensioen toegekend aan de uit de echt gescheiden echtgenoot wordt verkregen door het bedrag van het overlevingspensioen dat hij zou genieten als overlevende echtgenoot, te verminderen met een breuk waarvan de teller gevormd wordt door het geheel van de in aanmerking komende diensten en periodes die zich tijdens de duur van het huwelijk bevinden, en waarvan de noemer gevormd wordt door het geheel van de aanneembare diensten en periodes, met dien verstande dat het maandonderdeel dat eventueel in deze totalen zou voorkomen, weggelaten wordt. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 5. § 1er. L'article 8 de la même loi est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 8. Si, au décès de l'agent, il y a simultanément un conjoint divorcé et un conjoint survivant, il est réparti entre ces bénéficiaires une pension de survie globale prenant en considération l'ensemble des services et périodes admissibles et établie conformément à l'article 4, §§ 1er, 2 et 4. »

La part de cette pension globale attribuée au conjoint divorcé est égale à la pension résultant de l'application de l'article 7.

Pour le calcul de la pension globale ainsi que de la part attribuée au conjoint divorcé, il est tenu compte des dispositions de l'article 5, § 1er, alinéa 2, quel que soit le conjoint qui bénéficie de l'avantage visé à cet alinéa.

La part de la pension attribuée au conjoint survivant est égale à la différence entre la pension globale et la part revenant au conjoint divorcé.

Toutefois, s'il s'agit d'un conjoint survivant visé par l'article 4, § 3, alinéa 1er, la part qui lui revient est fixée conformément aux dispositions de cet alinéa; s'il s'agit d'un conjoint survivant visé par l'article 4, § 3, alinéa 2, sa part est limitée conformément à cet alinéa.

La pension du conjoint survivant n'est pas modifiée en cas de réduction ou de suspension de la pension revenant au conjoint divorcé ou au décès de ce dernier. »

§ 2. L'article 8, alinéa 4, de la même loi est complété comme suit:

« , sans pouvoir être inférieure à la moitié de la pension globale. »

Art. 5. § 1. Artikel 8 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Art. 8. Wanneer er bij het overlijden van het personeelslid tegelijk een uit de echt gescheiden echtgenoot en een langstlevende echtgenoot is, dan wordt tussen deze rechthebbenden een totaal overlevingspensioen verdeeld, waarbij het geheel van de in aanmerking komende diensten en periodes in aanmerking wordt genomen en dat wordt vastgesteld overeenkomstig artikel 4, §§ 1, 2 en 4. »

Het aan de uit de echt gescheiden echtgenoot toegekende gedeelte van dit totale pensioen is gelijk aan het pensioen dat voortvloeit uit de toepassing van artikel 7.

Voor de berekening van het totale pensioen alsmede van het gedeelte dat wordt toegekend aan de uit de echt gescheiden echtgenoot, wordt rekening gehouden met de bepalingen van artikel 5, § 1, tweede lid, ongeacht welke echtgenoot het in dat lid bedoelde voordeel geniet.

Het aan de langstlevende echtgenoot toegekende gedeelte van het pensioen is gelijk aan het verschil tussen het totale pensioen en het gedeelte dat toekomt aan de uit de echt gescheiden echtgenoot.

Indien het een in artikel 4, § 3, eerste lid, bedoelde langstlevende echtgenoot betreft, wordt het hem toekomende gedeelte echter bepaald overeenkomstig de bepalingen van dat lid. Indien het een in artikel 4, § 3, tweede lid, bedoelde langstlevende echtgenoot betreft, wordt zijn gedeelte beperkt overeenkomstig dat lid.

Het pensioen van de langstlevende echtgenoot wordt niet gewijzigd in geval van vermindering of schorsing van het pensioen van de uit de echt gescheiden echtgenoot of in geval van overlijden van deze laatste. »

§ 2. Artikel 8, vierde lid, van dezelfde wet wordt aangevuld als volgt:

« , zonder echter lager te kunnen zijn dan de helft van het totale pensioen. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 6. A l'article 9 de la même loi, l'alinéa suivant est inséré entre les alinéas 2 et 3:

« L'enfant dont la filiation n'est établie qu'à l'égard d'un seul parent est au décès de celui-ci assimilé à un orphelin de père et de mère. »

Art. 6. In artikel 9 van dezelfde wet wordt tussen het tweede en het derde lid het volgende lid ingevoegd:

« Wanneer de afstamming van een kind alleen ten aanzien van één ouder vaststaat, wordt het bij diens overlijden gelijkgesteld met een hele wees. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 7. A l'article 13 de la même loi, les mots « En cas de coexistence d'orphelins de lits différents » sont remplacés par les mots « Si, au décès de l'agent, il y a simultanément des orphelins de lits différents ».

Art. 7. In de Franse tekst van artikel 13 van dezelfde wet worden de woorden « En cas de coexistence d'orphelins de lits différents » vervangen door de woorden « Si, au décès de l'agent, il y a simultanément des orphelins de lits différents ».

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 8. L'article 14 de la même loi est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 14. Si, au décès de l'agent, il y a simultanément un conjoint survivant et des orphelins qui ne sont pas issus de ce conjoint et de l'agent décédé, une pension de survie calculée conformément aux dispositions de l'article 4, §§ 1er, 2 et 4, est répartie entre le conjoint survivant, d'une part, et les orphelins, d'autre part, proportionnellement aux pensions que chacun de ces deux groupes d'ayants droit, considéré isolément, aurait obtenues, la part du groupe des orphelins étant, s'il y a lieu, répartie conformément aux dispositions de l'article 13. »

Toutefois, s'il s'agit d'un conjoint survivant visé par l'article 4, § 3, alinéa 1er, la part qui lui revient est fixée conformément aux dispositions de cet alinéa; s'il s'agit d'un conjoint survivant visé par l'article 4, § 3, alinéa 2, sa part est limitée, conformément à cet alinéa. »

Art. 8. Artikel 14 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Art. 14. Wanneer er bij het overlijden van het personeelslid tegelijk een langstlevende echtgenoot en niet uit deze echtgenoot en het overleden personeelslid geboren wezen zijn, wordt een overeenkomstig de bepalingen van artikel 4, §§ 1, 2 en 4, berekend overlevingspensioen tussen de langstlevende echtgenoot enerzijds en de wezen anderzijds verdeeld evenredig met de pensioenen die elk van de twee groepen rechthebbenden, afzonderlijk beschouwd, verkregen zou hebben; in voorkomend geval wordt het gedeelte dat toekomt aan de groep der wezen verdeeld overeenkomstig de bepalingen van artikel 13. »

Indien het een in artikel 4, § 3, eerste lid, bedoelde langstlevende echtgenoot betreft, wordt het hem toekomende gedeelte echter bepaald overeenkomstig de bepalingen van dat lid. Indien het een in artikel 4, § 3, tweede lid, bedoelde langstlevende echtgenoot betreft, wordt zijn gedeelte beperkt overeenkomstig dat lid. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 9. L'article 15 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 15. Si, au décès de l'agent, il y a simultanément un conjoint divorcé et des orphelins qui ne sont pas issus de ce conjoint et de l'agent décédé, une pension de survie calculée conformément aux dispositions de l'article 4, §§ 1er, 2 et 4, est répartie entre le conjoint divorcé, d'une part, et les orphelins, d'autre part, proportionnellement aux pensions que chacun de ces deux groupes d'ayants droit, considéré isolément, aurait obtenues, la part du groupe des orphelins étant, s'il y a lieu, répartie conformément aux dispositions de l'article 13.

La part de pension revenant à chacun des deux groupes d'ayants droit est limitée à la pension que ce groupe aurait obtenue s'il n'y avait pas eu deux groupes de bénéficiaires. »

Art. 9. Artikel 15 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 15. Wanneer er bij het overlijden van het personeelslid tegelijk een uit de echt gescheiden echtgenoot en niet uit deze echtgenoot en het overleden personeelslid geboren wezen zijn, wordt een overeenkomstig de bepalingen van artikel 4, §§ 1, 2 en 4, berekend overlevingspensioen tussen de uit de echt gescheiden echtgenoot enerzijds en de wezen anderzijds verdeeld evenredig met de pensioenen die elk van de twee groepen rechthebbenden, afzonderlijk beschouwd, verkregen zou hebben; in voorkomend geval wordt het gedeelte dat toekomt aan de groep der wezen verdeeld overeenkomstig de bepalingen van artikel 13.

Het pensioengedeelte dat toekomt aan elk van de twee groepen rechthebbenden wordt beperkt tot het pensioen dat die groep zou hebben verkregen indien er geen twee groepen rechthebbenden zouden zijn geweest. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 10. Un article 15bis, rédigé comme suit, est inséré dans la même loi :

« Art. 15bis. Si le droit à pension d'un orphelin découle de l'application de l'article 9, alinéa 2, le paiement de la pension est suspendu à partir du premier jour du treizième mois qui suit celui du mariage du parent survivant. Cette suspension cesse de s'appliquer lorsque l'orphelin atteint l'âge de la majorité ou lorsque le parent survivant vient à décéder avant que l'orphelin atteigne cet âge.

L'alinéa 1er ne s'applique pas dans le cas où la tutelle sur l'orphelin est exercée par une personne autre que le parent survivant. »

Art. 10. Een artikel 15bis, luidend als volgt, wordt in dezelfde wet ingevoegd :

« Art. 15bis. Indien het recht op wezenpensioen voortvloeit uit de toepassing van artikel 9, tweede lid, wordt de uitbetaling van het pensioen geschorst vanaf de eerste dag van de dertiende maand die volgt op die van het huwelijk van de langstlevende ouder. Deze schorsing is niet meer van toepassing wanneer de wees de leeftijd van meerderjarigheid bereikt of wanneer de langstlevende ouder overlijdt vooraleer de wees deze leeftijd bereikt.

Het eerste lid is niet toepasselijk indien de voogdij over de wees uitgeoefend wordt door een andere persoon dan de langstlevende ouder. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 11. L'article 18, § 2, de la même loi est complété par l'alinéa suivant :

« Si des fonctions occupées successivement ont ou auraient donné lieu à l'octroi de pensions de retraite distinctes, les services accomplis dans une de ces fonctions et dont la prise en considération nuirait à l'intéressé, sont considérés comme inexistantes. »

Art. 11. Artikel 18, § 2, van dezelfde wet wordt aangevuld met het volgende lid :

« Indien ambten die achtereenvolgens werden uitgeoefend, aanleiding hebben of zouden hebben gegeven tot de toekenning van afzonderlijke rustpensioenen, worden de in één van deze ambten verrichte diensten waarvan het in aanmerking nemen nadeel zou toebrengen aan de belanghebbende, als niet bestaande beschouwd. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 12. L'article 19, alinéa 2, de la même loi est complété comme suit :

« Il en est de même des enfants visés à l'article 10, § 2, alinéa 2. »

Art. 12. Artikel 19, tweede lid, van dezelfde wet wordt aangevuld als volgt :

« Hetzelfde geldt voor de in artikel 10, § 2, tweede lid, bedoelde kinderen. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 13. A l'article 23 de la même loi sont apportées les modifications suivantes :

1° L'alinéa 1er est complété comme suit :

« Il est également applicable aux orphelins dont la mère, qui avait été assujettie à un régime de pension de retraite visé à l'article 1er, est décédée avant le 1er mai 1984 et qui deviennent orphelins de père et de mère à partir de cette date. »

2° L'alinéa 2 est complété comme suit :

« Toutefois, si une personne âgée de 70 ans au moins bénéficie d'une allocation de survie qui a déjà fait l'objet d'un renouvellement au moins, l'allocation peut, lors du renouvellement suivant, lui être accordée à titre définitif. »

Art. 13. In artikel 23 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° Het eerste lid wordt aangevuld als volgt :

« Hij is eveneens toepasselijk op de wezen van wie de moeder, die onderworpen was aan een in artikel 1 bedoelde rustpensioenregeling, overleden is vóór 1 mei 1984 en die vanaf die datum hele wezen worden. »

2° Het tweede lid wordt aangevuld als volgt :

« Indien een persoon van ten minste 70 jaar een overlevings-tegemoetkoming geniet die ten minste reeds eenmaal werd vernieuwd, kan de tegemoetkoming hem evenwel bij de volgende vernieuwing definitief worden toegekend. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 14. A l'article 29 de la même loi sont apportées les modifications suivantes :

1° Dans le § 3, alinéa 1er, les mots « sont réduits dans la même proportion » sont remplacés par les mots « sont multipliés par le rapport prévu à l'article 2, § 1er, alinéa 1er, c), de l'arrêté royal n° 206 précité » ;

2° Le § 6 est complété comme suit :

« , ni aux pensions pour cause d'incapacité physique accordées à titre temporaire. »

Art. 14. In artikel 29 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° In § 3, eerste lid, worden de woorden « in dezelfde mate verminderd » vervangen door de woorden « vermenigvuldigd met de bij artikel 2, § 1, eerste lid, c), van het voormelde koninklijk besluit nr. 206 bepaalde breuk » ;

2° Paragraaf 6 wordt aangevuld als volgt :

« , noch op de tijdelijk toegekende pensioenen wegens lichamelijke ongeschiktheid. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 15. A l'article 30, § 1er, de la même loi sont apportées les modifications suivantes :

1° Dans l'alinéa 1er, le mot « définitive » est inséré entre les mots « mise à la retraite » et « pour cause d'incapacité » ;

2° Dans l'alinéa deux, les mots « , ou s'il a été mis à la pension d'office conformément aux dispositions de l'article 117, § 3, alinéa 3, de la loi du 14 février 1961 d'expansion économique, de progrès social et de redressement financier » sont insérés entre les mots « et budgétaire » et « La demande ».

Art. 15. In artikel 30, § 1, van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° In het eerste lid wordt tussen de woorden « besloten tot de » en « opruststelling » het woord « definitieve » ingevoegd ;

2° In het tweede lid worden tussen de woorden « hervormingen » en « De aanvraag » de woorden « of indien hij ambtshalve op rust werd gesteld overeenkomstig de bepalingen van artikel 117, § 3, derde lid, van de wet van 14 februari 1961 voor economische expansie, sociale vooruitgang en financieel herstel » ingevoegd.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 16. L'article 31 de la même loi est complété par l'alinéa suivant :

« Les personnes visées à l'alinéa premier, qui ont obtenu le bénéfice de l'article 28, ne peuvent plus ultérieurement prétendre au bénéfice de l'article 29. »

Art. 16. Artikel 31 van dezelfde wet wordt aangevuld met het volgende lid :

« De in het eerste lid bedoelde personen die het voordeel van artikel 28 hebben verkregen, kunnen later geen aanspraak meer maken op het voordeel van artikel 29. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 17. Un article 31bis, rédigé comme suit, est inséré dans la même loi :

« Art. 31bis. Lorsque dans le chef d'une même personne, plusieurs pensions peuvent donner lieu au bénéfice des articles 28, 29 ou 32, seule est appliquée la disposition qui ouvre le droit au montant minimum le plus élevé ; si ce montant est identique pour chacune des pensions, il est uniquement accordé pour la pension dont le montant nominal est le moins élevé. »

Lorsque des pensionnés mariés peuvent chacun prétendre à un des montants minimums prévus aux articles 28 ou 29 en faveur des retraités avec charge de famille, seul peut obtenir le bénéfice de ces dispositions celui des conjoints qui peut prétendre au montant minimum le plus élevé, ou, si ce montant est identique pour chacun des conjoints, celui dont le montant nominal de la pension est le moins élevé. »

Art. 17. Een artikel 31bis, luidend als volgt, wordt in dezelfde wet ingevoegd :

« Art. 31bis. Wanneer in hoofde van een zelfde persoon meerdere pensioenen aanleiding kunnen geven tot het voordeel van de artikelen 28, 29 of 32, wordt enkel de bepaling toegepast die het recht opent op het hoogste minimumbedrag ; indien dit bedrag identiek is voor elk pensioen, wordt het enkel toegekend voor het pensioen waarvan het nominale bedrag het laagste is. »

Wanneer beide gehuwde gepensioneerden aanspraak maken op één van de in artikel 28 of 29 bedoelde minimumbedragen ten gunste van de gepensioneerden met gezinslast, kan enkel die echtgenoot het voordeel van die bepalingen verkrijgen, welke aanspraak kan maken op het hoogste minimumbedrag of, indien dit bedrag identiek is voor beide echtgenoten, diegene van wie het nominale pensioenbedrag het laagste is. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 18. A l'article 36 de la même loi sont apportées les modifications suivantes :

1° Le § 2 est remplacé par la disposition suivante :

« § 2. Si l'intéressé bénéficie d'autres pensions ou rentes de retraite ou de survie ou d'avantages en tenant lieu, à charge d'un régime de pension établi en vertu d'une législation belge ou étrangère, ou d'un régime de pension d'une institution de droit international public, ces pensions, rentes et avantages sont déduits du supplément de pension. »

En outre, s'il s'agit d'un retraité marié dont le conjoint non séparé de corps bénéficie de pensions, rentes, ou avantages visés à l'alinéa premier, ils sont également déduits du supplément de pension. » ;

2° Dans le § 3 les mots « ainsi que des pensions de réparation accordées aux invalides militaires du temps de paix » sont remplacés par les mots « ainsi que des pensions de réparation du temps de paix accordées à l'intéressé » ;

3° Le § 4 est remplacé par les dispositions suivantes :

« § 4. Si une pension ou une rente visée au § 2 a été payée en tout ou en partie sous la forme d'un capital, la rente fictive correspondant au capital liquidé est également déduite du supplément. »

Si une rente visée au § 3 a été en tout ou en partie payée sous la forme d'un capital, la moitié de la rente fictive correspondant au capital liquidé est également déduite du supplément. »

Art. 18. In artikel 36 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° Paragraaf 2 wordt vervangen door de volgende bepaling :

« § 2. Indien de betrokkene andere rustpensioenen of -renten, of overlevingspensioenen of -renten, of als zodanig geldende voordelen geniet ten laste van een pensioenregeling vastgesteld krachtens een Belgische of buitenlandse wetgeving, of van een pensioenregeling van een instelling van internationaal publiek recht, worden deze pensioenen, renten en voordelen afgetrokken van het pensioensupplement. »

Indien het gaat om een gehuwde gepensioneerde van wie de niet van tafel en bed gescheiden echtgenoot pensioenen, renten of voordelen geniet die bedoeld worden in het eerste lid, worden deze eveneens afgetrokken van het pensioensupplement. » ;

2° In § 3 worden de woorden « alsook van de vergoedingspensioenen toegekend aan de militaire invaliden van vreedstijd » vervangen door de woorden « alsook de vergoedingspensioenen van vreedstijd toegekend aan de betrokkene » ;

3° Paragraaf 4 wordt vervangen door de volgende bepalingen :

« § 4. Indien een pensioen of rente bedoeld in § 2 geheel of gedeeltelijk in de vorm van een kapitaal werd uitgekeerd, wordt de fictieve rente overeenstemmend met het vereffend kapitaal eveneens afgetrokken van het supplement. »

Indien een in § 3 bedoelde rente geheel of gedeeltelijk in de vorm van een kapitaal werd uitgekeerd, wordt de helft van de fictieve rente overeenstemmend met het vereffend kapitaal eveneens afgetrokken van het supplement. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 19. L'article 38 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 38. Les dispositions du présent titre ne sont pas applicables :

1° Aux bénéficiaires d'une pension immédiate visée à l'article 46, si l'agent ne compte pas au moins vingt années de services admissibles pour l'ouverture du droit à la pension, à l'exclusion des bonifications pour études et des autres périodes bonifiées à titre de services admis pour la détermination du traitement;

2° Aux bénéficiaires d'une pension différée visée à l'article 46;

3° Aux bénéficiaires d'une pension différée accordée en application des anciennes dispositions des articles 55 à 62 de la loi du 5 août 1978 de réformes économiques et budgétaires;

4° Aux ayants droit des personnes visées ci-dessus. »

Art. 19. Artikel 38 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 38. De bepalingen van deze titel zijn niet van toepassing :

1° Op de gerechtigden op een in artikel 46 bedoeld onmiddellijk pensioen, indien het personeelslid niet ten minste twintig pensioenaanspraakverlenende dienstjaren telt, met uitsluiting van de bonificaties wegens studies alsmede van andere periodes die worden vergoed wegens diensten die voor de vaststelling van de wedde in aanmerking komen;

2° Op de gerechtigden op een in artikel 46 bedoeld uitgesteld pensioen;

3° Op de gerechtigden op een uitgesteld pensioen toegekend met toepassing van de vroegere bepalingen van de artikelen 55 tot 62 van de wet van 5 augustus 1978 houdende economische en budgettaire hervormingen;

4° Op de rechtverkrigenden van de bovenbedoelde personen. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 20. Dans l'article 39, alinéa premier, 3°, de la même loi, les mots « avant cet âge et » sont insérés entre les mots « présent titre qui, » et « à leur demande ».

Art. 20. In artikel 39, eerste lid, 3°, van dezelfde wet, worden de woorden « vóór deze leeftijd en » ingevoegd tussen de woorden « en die, » en « op hun aanvraag ».

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 21. Dans l'intitulé du titre III de la même loi, les mots « pour carrière réduite » sont supprimés.

Art. 21. In het opschrift van titel III van dezelfde wet worden de woorden « voor een beperkte loopbaan » geschrapt.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 22. § 1er. A l'article 46 de la même loi sont apportées les modifications suivantes :

1° Dans l'alinéa 1er, les mots « Les personnes dont les services ont pris fin à partir du 1er janvier 1977 sans qu'elles se trouvent dans les conditions pour obtenir une pension de retraite visée à l'article 45, » sont remplacés par les mots « Les personnes qui ont terminé leur carrière après le 31 décembre 1976 et qui peuvent faire valoir des services ou périodes admissibles postérieures à cette date, »;

2° L'alinéa 2 est remplacé par les dispositions suivantes :

« L'alinéa 1er n'est toutefois pas applicable :

1° Aux personnes dont les services ont pris fin à la suite de la sanction disciplinaire la plus grave prévue par leur statut ou, si elles n'ont pas de statut ou si celui-ci ne comporte pas un régime disciplinaire, à la suite d'un licenciement pour motif grave les privant de leur emploi sans préavis ni indemnité compensatoire de

préavis, et pour autant que ce licenciement, s'il a été contesté judiciairement, ait été reconnu valable par les juridictions compétentes et qu'aucune indemnité n'ait été accordée à l'intéressé;

2° Aux militaires obligés de quitter l'armée par l'effet des articles 19, 31, 32 ou 33 du Code pénal ou de l'article 5 du Code pénal militaire.

Lorsqu'une personne a terminé sa carrière dans les conditions prévues à l'alinéa 2 et qu'ultérieurement elle preste à nouveau des services admissibles, seuls les services accomplis à partir de la reprise de fonction peuvent entrer en ligne de compte pour l'octroi et le calcul de la pension de retraite. »

§ 2. L'article 46, alinéa 2, tel qu'il était libellé avant sa modification par le § 1er, reste applicable aux personnes dont les services ont pris fin avant la date de l'entrée en vigueur du présent chapitre.

Art. 22. § 1. In artikel 46 van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° In het eerste lid worden de woorden « Aan de personen wier diensten vanaf 1 januari 1977 beëindigd werden zonder dat zij aan de vereiste voorwaarden voldoen om een in artikel 45 bedoeld rustpensioen te verkrijgen, » vervangen door de woorden « Aan de personen die hun loopbaan hebben beëindigd na 31 december 1976 en die in aanmerking komende diensten of periodes van na die datum kunnen laten gelden, »;

2° Het tweede lid wordt vervangen door de volgende bepalingen :

« Het eerste lid is evenwel niet van toepassing :

1° Op de personen van wie de diensten werden beëindigd als gevolg van de zwaarste in hun statuut bepaalde tuchtschorsing of, indien ze geen statuut hebben of indien geen tuchtregeling erin is opgenomen, ten gevolge van een ontslag om een dringende reden waardoor ze hun betrekking zonder opzeggingstermijn, noch opzeggingsvergoeding verloren, voor zover dit ontslag, indien het gerechtelijk werd betwist, geldig werd verklaard door de bevoegde rechtbanken en geen enkele schadeloosstelling aan de betrokkene werd toegekend;

2° Op de militairen die verplicht werden het leger te verlaten ten gevolge van de artikelen 19, 31, 32 of 33 van het Strafwetboek of van artikel 5 van het Militair Strafwetboek.

Wanneer een persoon zijn loopbaan in de in het tweede lid bedoelde omstandigheden beëindigd heeft en later opnieuw pensioenaanspraakverlenende diensten verricht, kunnen enkel de vanaf de nieuwe indiensttreding verrichte diensten in aanmerking komen voor de toekenning van het rustpensioen. »

§ 2. Artikel 46, tweede lid, zoals het luidde vóór de wijziging ervan bij § 1, blijft van toepassing op de personen van wie de diensten een einde hebben genomen vóór de datum van inwerkingtreding van dit hoofdstuk.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 23. L'article 47 de la même loi est complété comme suit :

« Elle est établie selon le mode de calcul applicable en cas d'incapacité physique. Elle ne peut toutefois excéder les trois quarts du traitement qui sert de base à sa liquidation que si pour le calcul de cette pension entrent en ligne de compte des bonifications de temps accordées du chef d'emprisonnement, de déportation, de services militaires de guerre ou des services y assimilés. »

Art. 23. Artikel 47 van dezelfde wet wordt aangevuld als volgt :

« Het wordt vastgesteld volgens de berekeningswijze die van toepassing is in geval van lichamelijke ongeschiktheid. Het mag evenwel drie vierde van de wedde die als grondslag heeft gediend voor de vereffening ervan, niet overschrijden, tenzij voor de berekening van dit pensioen tijdsbonificaties in aanmerking komen die toegekend worden uit hoofde van hechtenis, deportatie, militaire oorlogsdiensten of daarmee gelijkgestelde diensten. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 24. § 1er. L'article 49 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 49. Pour les personnes qui ne comptent pas vingt années de services admissibles pour l'ouverture du droit à la pension, à l'exclusion des bonifications pour études et des périodes bonifiées à titre de services admis pour la détermination du traitement :

1° Les services et périodes pendant lesquels ces personnes se sont constitué des droits soit à une pension non visée à l'article 45, soit à une pension au titre d'ancien membre du personnel de carrière des cadres d'Afrique, ne sont pas pris en considération pour le calcul de la pension;

2° La bonification de temps pour diplôme ou pour études préliminaires qui n'a pas fait l'objet d'une validation à titre onéreux, n'est prise en considération qu'à concurrence du rapport existant entre la durée, exprimée en années, desdits services admissibles et le nombre vingt. »

§ 2. A l'article 49 de la même loi, dont le texte actuel formera le § 1er, sont apportées les modifications suivantes :

1° Le § 1er est complété par les dispositions suivantes :

« 3° Les tantièmes 1/12e, 1/20e, 1/25e, 1/30e, ou 1/35e sont remplacés par le tantième 1/50e;

4° Les services et périodes admissibles n'interviennent que pour leur durée simple. »

2° Il est ajouté un § 2 rédigé comme suit :

« § 2. Pour l'application du présent titre, les services supplémentaires visés à l'article 393 du Code judiciaire sont considérés comme bonifications pour études. »

Art. 24. § 1. Artikel 49 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 49. Voor de personen die geen twintig pensioenaanspraakverlenende dienstjaren tellen, met uitsluiting van de bonificaties wegens studies alsmede van periodes die worden vergoed wegens diensten die voor de vaststelling van de wedde in aanmerking komen :

1° Worden de diensten en periodes tijdens dewelke deze personen rechten hebben doen ontstaan, hetzij op een niet in artikel 45 bedoeld pensioen, hetzij op een pensioen als gewezen lid van het beroepspersoneel van de kaders in Afrika, niet in aanmerking genomen voor de berekening van het pensioen;

2° Wordt de tijdsbonificatie wegens diploma of voorafgaande studies, die niet het voorwerp heeft uitgemaakt van een validering ten bezwarende titel, slechts in aanmerking genomen ten belope van de verhouding tussen de in jaren uitgedrukte duur van de voormelde in aanmerking komende diensten en het getal twintig. »

§ 2. In artikel 49 van dezelfde wet, waarvan de huidige tekst § 1 zal vormen, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° Paragraaf 1 wordt aangevuld met de volgende bepalingen :

« 3° Worden de tantièmes 1/12e, 1/20e, 1/25e, 1/30e, of 1/35e vervangen door het tantième 1/50e;

4° Worden de in aanmerking komende diensten en periodes slechts voor hun enkelvoudige duur in aanmerking genomen. »

2° Een als volgt luidende § 2 wordt toegevoegd :

« § 2. Voor de toepassing van deze titel worden de in artikel 393 van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde bijkomende diensten als bonificaties wegens studies beschouwd. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 25. Un article 61bis rédigé comme suit est inséré dans la même loi :

« Art. 61bis. § 1er. Le produit de la contribution personnelle visée à l'article 60 que sont tenus de verser les pouvoirs, services et organismes publics ainsi que les établissements d'enseignement, qui assurent le paiement de la rémunération des personnes mentionnées à l'article 59, doit parvenir au Trésor public au plus tard le dernier jour ouvrable du mois qui suit celui au cours duquel la rémunération a été payée aux personnes intéressées.

Toutefois, si le total des contributions dues pour une année est inférieur à 500 000 francs, ils peuvent au cours de l'année suivante n'effectuer qu'un seul versement par trimestre. Dans ce cas, l'ensemble des contributions dues pour un trimestre doit parvenir au Trésor public au plus tard le dernier jour ouvrable du mois qui suit le trimestre concerné.

§ 2. Les pouvoirs, services, organismes et établissements visés au § 1er, sont tenus d'adresser, avant le 1er mars de chaque année, à l'administration des Pensions du ministère des Finances, la liste des personnes auxquelles ils ont versé, au cours de l'année précédente, une rémunération soumise à la retenue prévue à l'article 60. Cette liste doit comporter les différentes indications arrêtées par le ministre dont relève l'administration des Pensions.

§ 3. Si les pouvoirs, services, organismes et établissements visés au § 1er restent en défaut de satisfaire aux obligations prévues à ce paragraphe, ils sont de plein droit redevables envers le Trésor public d'intérêts de retard sur les sommes non versées. Ces intérêts, dont le taux est à tout moment égal au taux d'escompte de la Banque nationale de Belgique augmenté de 2 p.c., commencent à courir le premier jour du mois qui suit la date à laquelle ce versement aurait dû être effectué et ne sont dus que par mois entier de retard.

S'ils n'ont pas satisfait aux obligations prévues au § 2, ils sont de plein droit redevables envers le Trésor public d'une amende égale, par mois entier de retard, à 0,1 p.c. du montant total des rémunérations se rapportant à l'année considérée. L'application du présent alinéa exclut celle de l'article 12, § 5, alinéa 2, de la loi du 28 avril 1958 relative à la pension des membres du personnel de certains organismes d'intérêt public et de leurs ayants droit.

Le produit de ces intérêts et amendes est affecté au financement des pensions des ayants droit des personnes visées à l'article 59. »

Art. 25. Een als volgt luidend artikel 61bis wordt in dezelfde wet ingevoegd :

« Art. 61bis. § 1. De opbrengst van de in artikel 60 bedoelde persoonlijke bijdrage die moet worden gestort door de openbare besturen, diensten en instellingen, alsmede door de onderwijsinstellingen, die instaan voor de betaling van de bezoldiging van de in artikel 59 bedoelde personen, moet bij de Openbare Schatkist toekomen uiterlijk de laatste werkdag van de maand die volgt op die tijdens dewelke de bezoldiging aan de betrokken personen werd betaald.

Indien het totaal van de voor een jaar verschuldigde bijdragen echter minder bedraagt dan 500 000 frank, mogen zij er zich in de loop van het volgende jaar toe beperken slechts één enkele storting per kwartaal te verrichten. In dat geval moet het geheel van de voor een kwartaal verschuldigde bijdragen bij de Openbare Schatkist toekomen uiterlijk de laatste werkdag van de maand volgend op dat kwartaal.

§ 2. De in § 1 bedoelde besturen, diensten, instellingen en inrichtingen zijn verplicht om, vóór 1 maart van elk jaar, aan de administratie der Pensioenen van het ministerie van Financiën de lijst toe te sturen van de personen aan wie zij tijdens het voorbije jaar een bezoldiging hebben gestort die onderworpen is aan de in artikel 60 bepaalde afhouding. Deze lijst moet de verschillende vermeldingen bevatten voorgeschreven door de minister die de administratie der Pensioenen onder zijn bevoegdheid heeft.

§ 3. Indien de in § 1 bedoelde besturen, diensten, instellingen en inrichtingen niet voldoen aan de bij die paragraaf voorgeschreven verplichtingen, zijn zij van rechtswege aan de Openbare Schatkist nalatigheidsinteressen op de niet-gestorte sommen verschuldigd. Deze interesten, waarvan het percentage op elk ogenblik gelijk is aan de discontovoet van de Nationale Bank van België, verhoogd met 2 pct., beginnen te lopen vanaf de eerste dag van de maand die volgt op de datum waarop de storting had moeten worden verricht, en zijn slechts verschuldigd per volledige maand vertraging.

Indien zij niet hebben voldaan aan de in § 2 voorgeschreven verplichtingen, zijn zij van rechtswege aan de Openbare Schatkist een boete verschuldigd die per maand vertraging gelijk is aan 0,1 pct. van het totale bedrag van de bezoldigingen die betrekking hebben op het beschouwde jaar. De toepassing van dit lid sluit de toepassing uit van artikel 12, § 5, tweede lid, van de wet van

28 april 1958 betreffende het pensioen van het personeel van zekere organismen van openbaar nut en van hun rechtverkrijgenden.

De opbrengst van deze interesten en boeten is bestemd voor de financiering van de pensioenen van de rechtverkrijgenden van de in artikel 59 bedoelde personen. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 26. L'article 62 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 62. Les personnes autres que celles désignées à l'article 59, exerçant une activité leur conférant des droits à une pension visée à l'article 38 de la loi du 5 août 1978 de réformes économiques et budgétaires, sont tenues de contribuer personnellement au financement du régime de pension qui leur est applicable du chef de cette activité par une retenue obligatoire au moins égale à celle prévue à l'article 60. »

Art. 26. Artikel 62 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 62. Alle andere personen dan die bedoeld in artikel 59 die een activiteit uitoefenen die hen recht geeft op een pensioen bedoeld in artikel 38 van de wet van 5 augustus 1978 houdende economische en budgettaire hervormingen, zijn ertoe gehouden persoonlijk bij te dragen in de financiering van de pensioenregeling die uit hoofde van deze activiteit op hen toepasselijk is, door een verplichte afhouding die ten minste gelijk is aan die bepaald in artikel 60. »

— Adopté.

Aangenomen.

Section 2. — Modifications à diverses autres lois

Art. 27. L'article 8 de la loi générale du 21 juillet 1844 sur les pensions civiles et ecclésiastiques, modifié par les lois du 10 janvier 1886 et du 25 mars 1937, est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 8. § 1er. La pension de retraite est liquidée à raison, pour chaque année de service, de 1/60e du traitement moyen des cinq dernières années de la carrière ou de toute la carrière si la durée de celle-ci est inférieure à cinq ans.

Pour la détermination de ce traitement moyen, il est tenu compte du traitement attaché à la fonction à laquelle l'intéressé a été nommé ainsi que, le cas échéant, de tout supplément de traitement inhérent à cette fonction. Toutefois, pour les bénéficiaires de la rétribution garantie, le traitement barémique précité est remplacé par le traitement minimum.

Pour la détermination de ce traitement moyen, les avantages en nature ne sont pas pris en considération, à l'exclusion toutefois de ceux accordés aux concierges, pour lesquels ces avantages entrent en ligne de compte selon les modalités fixées par le Roi.

§ 2. Par dérogation au § 1er, le tantième 1/60e est remplacé par :

1° 1/12e pour chacune des sept premières années passées en qualité de gouverneur ou de vice-gouverneur de province;

2° 1/25e pour chacune des quinze premières années passées en qualité de commissaire d'arrondissement ou de commissaire d'arrondissement adjoint;

3° 1/50e pour chaque année passée en service actif dans l'un des emplois désignés au tableau annexé à la présente loi. »

Afdeling 2. — Wijzigingen van diverse andere wetten

Art. 27. Artikel 8 van de algemene wet van 21 juli 1844 op de burgerlijke en kerkelijke pensioenen, gewijzigd bij de wetten van 10 januari 1886 en van 25 maart 1937, wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 8. § 1. Het rustpensioen wordt vereffend naar rato, voor elk jaar dienst, van 1/60^e van de gemiddelde wedde van de laatste vijf jaar van de loopbaan of van de gehele loopbaan indien de duur ervan korter is dan vijf jaar.

Voor het bepalen van deze gemiddelde wedde wordt rekening gehouden met de wedde die verbonden is aan het ambt waarin de betrokkene was benoemd alsmede, in voorkomend geval, met elk weddesupplement dat inherent is aan dat ambt. Voor de gerechtigden op de gewaarborgde bezoldiging wordt de voormelde loonschaalwedde evenwel vervangen door de minimumwedde.

Voor het bepalen van deze gemiddelde wedde worden de voordelen in natura niet in aanmerking genomen, met uitzondering evenwel van die toegekend aan de conciërges, voor wie deze voordelen in aanmerking komen overeenkomstig de door de Koning vastgestelde regels.

§ 2. In afwijking van § 1, wordt het tantième 1/60e vervangen door :

1° 1/12e voor elk van de eerste zeven jaar als provinciegouverneur of als vice-provinciegouverneur;

2° 1/25e voor elk van de eerste vijftien jaar als arrondissementscommissaris of als adjunct-arrondissementscommissaris;

3° 1/50e voor elk jaar doorgebracht in actieve dienst in één van de betrekkingen vermeld in de bij deze wet gevoegde tabel. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 28. A l'article 15 de la même loi, rétabli par la loi du 13 avril 1965, les mots « Par dérogation à l'article 8, alinéa 1er » sont remplacés par les mots « Par dérogation à l'article 8, § 1er ».

A l'article 16 de la même loi, rétabli par la loi du 20 juillet 1977, les mots « Par dérogation à l'article 8, alinéa 1er » sont remplacés par les mots « Par dérogation à l'article 8, § 1er ».

Art. 28. In artikel 15 van dezelfde wet, opnieuw opgenomen door de wet van 13 april 1965, worden de woorden « In afwijking van artikel 8, eerste lid » vervangen door de woorden « In afwijking van artikel 8, § 1 ».

In artikel 16 van dezelfde wet, opnieuw opgenomen door de wet van 20 juli 1977, worden de woorden « In afwijking van artikel 8, eerste lid » vervangen door de woorden « In afwijking van artikel 8, § 1 ».

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 29. L'article 49 de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 49. La condamnation à une peine criminelle emporte la privation de la pension ou du droit de l'obtenir; la pension pourra être rétablie ou accordée en cas de grâce, et sera rétablie en cas de réhabilitation du condamné, le tout sans rappel pour les termes échus.

Dans les cas prévus à l'alinéa 1er, il sera payé au conjoint ou aux enfants du condamné une pension égale à la pension de survie à laquelle ils pourraient prétendre si le condamné était décédé.

Cette pension cessera lors du décès du condamné ou du rétablissement de sa pension. »

Art. 29. Artikel 49 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 49. De veroordeling tot een criminele straf brengt ontneming van het pensioen of van het recht om het te verkrijgen mede; het pensioen kan hersteld of toegestaan worden bij begenadiging en zal hersteld worden bij rehabilitatie, dit alles zonder dat de vervallen pensioentermijnen kunnen worden nagevorderd.

In de in het eerste lid bepaalde gevallen wordt aan de echtgenoot of de kinderen van de veroordeelde een pensioen uitgekeerd dat gelijk is aan het overlevingspensioen waarop zij aanspraak hadden kunnen maken indien de veroordeelde was overleden.

Dat pensioen vervalt bij het overlijden van de veroordeelde of bij het herstel van zijn pensioen. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 30. L'article 50 de la même loi, modifié par la loi du 5 août 1968, est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 50. La démission volontaire, la démission d'office et le licenciement entraînent la perte du droit à la pension de retraite, lorsque les conditions donnant ouverture à ce droit ne sont pas réunies.

Perdent le droit à la pension de retraite, les personnes dont les services ont pris fin à la suite de la sanction disciplinaire la plus grave prévue par leur statut ou, si elles n'ont pas de statut ou si celui-ci ne comporte pas un régime disciplinaire, à la suite d'un licenciement pour motif grave les privant de leur emploi sans préavis ni indemnité compensatoire de préavis et pour autant que ce licenciement, s'il a été contesté judiciairement, ait été reconnu valable par les juridictions compétentes et qu'aucune indemnité n'ait été accordée à l'intéressé.

Lorsqu'une personne a terminé sa carrière dans les conditions prévues à l'alinéa 2 et qu'ultérieurement elle preste à nouveau des services admissibles, seuls les services accomplis à partir de la reprise de fonction peuvent entrer en ligne de compte pour l'octroi et le calcul de la pension de retraite. »

Art. 30. Artikel 50 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 5 augustus 1968, wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 50. Het vrijwillig ontslag, het ontslag van ambtswege en de afdanking brengen het verlies van het recht op het rustpensioen met zich, wanneer de voorwaarden voor het ingaan van dat recht niet vervuld zijn.

De personen van wie de diensten werden beëindigd als gevolg van de zwaarste in hun statuut bepaalde tuchtstraf of, indien ze geen statuut hebben of indien geen tuchtregeling erin is opgenomen, ten gevolge van een ontslag om een dringende reden waardoor ze hun betrekking zonder opzeggingstermijn, noch opzeggingsvergoeding verloren, verliezen het recht op het rustpensioen, voor zover dit ontslag, indien het gerechtelijk werd betwist, geldig werd verklaard door de bevoegde rechtbanken en geen enkele schadeloosstelling aan de betrokkene werd toegekend.

Wanneer een persoon zijn loopbaan in de in het tweede lid bedoelde omstandigheden beëindigd heeft en later opnieuw pensioenaanspraakverlenende diensten verricht, kunnen enkel de vanaf de nieuwe indiensttreding verrichte diensten in aanmerking komen voor de toekenning en de berekening van het rustpensioen. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 31. Dans la rubrique II « Ministère de la Marine » du tableau annexé à la même loi, la sous-rubrique « Régie des Transports maritimes ou administration de la Marine et de la Navigation intérieure », insérée par la loi du 22 décembre 1977, est remplacée par la sous-rubrique suivante :

« Régie des Transports maritimes ou administration de la Marine et de la Navigation intérieure :

Officier-mécanicien-chef; officier de quai; cuisinier (embarqué); inspecteur maritime; jaugeur en chef; premier jaugeur; jaugeur; motoriste en chef; motoriste; patron en chef; premier marconiste; marconiste. »

Art. 31. In de rubriek II « Ministerie van het Zeewezen » van de bij dezelfde wet gevoegde tabel, wordt de onderrubriek « Regie voor Maritiem Transport of bestuur van het Zeewezen en van de Binnenvaart », ingevoegd door de wet van 22 december 1977, vervangen door de volgende onderrubriek :

« Regie voor Maritiem Transport of bestuur van het Zeewezen en van de Binnenvaart :

Officier-hoofdwerktuigkundige; kaaiofficier; kok (ingescheept); zeevaartinspecteur; hoofdscheepsmeter; eerste scheepsmeter; scheepsmeter; hoofdmotorist; motorist; opperschipper; eerst marconist; marconist. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 32. L'article 1er de la loi du 18 mai 1912 sur les pensions du personnel enseignant est remplacé par la disposition suivante :

« Article 1er. Pour la liquidation de la pension à charge du Trésor public des membres du personnel visés par la loi du 26 avril 1865 qui apporte des modifications aux lois sur les pensions civiles et par la loi du 16 mai 1876 sur les pensions des professeurs et instituteurs communaux et de leurs veuves et orphelins, chaque année de service est comptée pour 1/55e du traitement qui, en application de l'article 8 de la loi générale du 21 juillet 1844 sur les pensions civiles et ecclésiastiques, sert de base au calcul de la pension. »

Art. 32. Artikel 1 van de wet van 18 mei 1912 op de pensioenen van het onderwijzend personeel wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Artikel 1. Voor de vereffening van het pensioen ten laste van de Openbare Schatkist van de leden van het personeel bedoeld in de wet van 26 april 1865 tot wijziging van de wetten op de burgerlijke pensioenen en in de wet van 16 mei 1876 op de pensioenen der gemeenteleraars en -onderwijzers en hunner weduwen en wezen, telt elk dienstjaar voor 1/55e van de wedde die, met toepassing van artikel 8 van de algemene wet van 21 juli 1844 op de burgerlijke en kerkelijke pensioenen, tot grondslag dient voor de berekening van het pensioen. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 33. Un article 3bis, rédigé comme suit, est inséré dans les lois sur les pensions militaires coordonnées par l'arrêté royal du 11 août 1923 :

« Art. 3bis. Les articles 2 et 3 ne sont pas applicables au militaire obligé de quitter l'armée par l'effet des articles 19, 31, 32 ou 33 du Code pénal ou de l'article 5 du Code pénal militaire.

Aucune mise à la retraite découlant de l'application des articles 2 et 3 ne peut être prononcée aussi longtemps que le militaire est susceptible de devoir quitter l'armée en raison de faits pour lesquels il fait l'objet d'une inculpation. »

Art. 33. In de bijkoninklijk besluit van 11 augustus 1923 samengeordene wetten op de militaire pensioenen wordt een artikel 3bis ingevoegd, luidend als volgt :

« Art. 3bis. De artikelen 2 en 3 zijn niet van toepassing op de militair die verplicht werd het leger te verlaten ten gevolge van de artikelen 19, 31, 32 of 33 van het Strafwetboek of van artikel 5 van het Militair Strafwetboek.

Een opruistelling voortvloeiend uit de toepassing van de artikelen 2 en 3 mag niet uitgesproken worden zolang de militair verplicht kan worden het leger te verlaten ten gevolge van feiten waarvoor hij in beschuldiging gesteld werd. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 34. L'article 4, alinéa 1er, des lois coordonnées précitées, est remplacé par l'alinéa suivant :

« Les années de service effectif sont calculées à partir du jour où le militaire est admis à un cycle de formation comme officier ou sous-officier ou est entré en service actif, soit comme milicien, soit dans une autre qualité. Toutefois, le temps consacré à un cycle de formation n'est compté qu'à partir de l'âge de 16 ans révolus. »

Art. 34. Artikel 4, eerste lid, van de voormelde samengeordende wetten, wordt vervangen door het volgende lid :

« De jaren werkelijke dienst worden berekend vanaf de dag waarop de militair toegelaten wordt tot een vormingscyclus als officier of onderofficier of in werkelijke dienst is getreden, hetzij als dienstplichtige, hetzij in een andere hoedanigheid. De tijd die hij aan een vormingscyclus heeft besteed, wordt evenwel slechts in aanmerking genomen vanaf de volle leeftijd van 16 jaar. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 35. A l'article 62bis des mêmes lois, inséré par la loi du 15 mai 1984, dont le texte actuel formera le § 1er, il est ajouté un § 2, rédigé comme suit :

« § 2. Quelle que soit la date de prise de cours de la pension, celle-ci n'est payée qu'à dater du jour où l'intéressé aura cessé de toucher son traitement d'activité. »

Art. 35. In artikel 62bis van dezelfde wetten, ingevoegd door de wet van 15 mei 1984 waarvan de huidige tekst § 1 zal vormen, wordt een § 2 ingevoegd, luidend als volgt :

« § 2. Ongeacht de ingangsdatum ervan wordt het pensioen slechts uitbetaald vanaf de dag waarop de betrokkene ophoudt zijn activiteitswedde te trekken. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 36. A l'article 65 des mêmes lois sont apportées les modifications suivantes :

1° Dans le texte néerlandais du 1°, a), le mot « lijfstraf » est remplacé par les mots « criminele straf »;

2° Le 3° est remplacé par la disposition suivante :

« 3° Pendant la durée de la suspension visée au 1°, a), il sera payé au conjoint ou aux enfants du condamné une pension égale à la pension de survie à laquelle ils pourraient prétendre si le condamné était décédé. »

Art. 36. In artikel 65 van dezelfde wetten worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° In de 1°, a), wordt het woord « lijfstraf » vervangen door de woorden « criminele straf »;

2° De 3° wordt vervangen door de volgende bepaling :

« 3° Tijdens de duur van de in 1°, a), bedoelde schorsing wordt aan de echtgenoot of aan de kinderen van de veroordeelde een pensioen betaald dat gelijk is aan het overlevingspensioen waarop zij aanspraak zouden kunnen maken indien de veroordeelde overleden was. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 37. L'article 75, alinéa 1er, des mêmes lois, inséré par la loi du 24 avril 1958, est remplacé par la disposition suivante :

« Le temps passé en dehors du territoire du royaume, pendant la période du 1er octobre 1950 au 27 juillet 1953, par les militaires qui ont participé à la campagne de Corée, est compté double dans le calcul de la pension militaire d'ancienneté. »

Art. 37. Artikel 75, eerste lid, van dezelfde wetten, ingevoegd door de wet van 24 april 1958, wordt vervangen door de volgende bepaling :

« De tijd die buiten het grondgebied van het koninkrijk werd doorgebracht tijdens de periode van 1 oktober 1950 tot 27 juli 1953 door de militairen die hebben deelgenomen aan de veldtocht in Korea, telt dubbel voor de berekening van het militair anciënniteitspensioen. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 38. L'article 1er de la loi du 6 août 1931 établissant des incompatibilités et interdictions concernant les ministres, anciens ministres et ministres d'Etat, ainsi que les membres et anciens membres des Chambres législatives, modifié par la loi du 23 décembre 1950, est complété par l'alinéa suivant :

« Les personnes visées à l'alinéa cinq et qui ont presté des services susceptibles d'ouvrir un droit à une pension visée à l'article 45 de la loi du 15 mai 1984 portant mesures d'harmonisation dans les régimes de pensions, peuvent invoquer le bénéfice de l'article 46 de la loi précitée même si la cessation de la fonction ou de l'emploi est antérieure au 1er janvier 1977. »

Ann. parl. Sénat de Belgique — Session ordinaire 1990-1991
Parlem. Hand. Belgische Senaat — Gewone zitting 1990-1991

Art. 38. Artikel 1 van de wet van 6 augustus 1931 houdende vaststelling van de onverenigbaarheden en ontzeggingen betreffende de ministers, gewezen ministers en ministers van Staat, alsmede de leden en gewezen leden van de Wetgevende Kamers, gewijzigd door de wet van 23 december 1950, wordt aangevuld met het volgende lid :

« De personen bedoeld in het vijfde lid die diensten gepresteerd hebben die in aanmerking komen voor de toekenning van het recht op een pensioen, zoals bedoeld in artikel 45 van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen, kunnen zich beroepen op artikel 46 van voormelde wet, zelfs indien de beëindiging van het ambt of de betrekking plaatsvond vóór 1 januari 1977. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 39. § 1er. A l'article 2, alinéa 4, de la loi du 7 mars 1935 assurant aux sauveteurs volontaires une pension de retraite par limite d'âge et la réparation des dommages résultant des accidents du travail, les mots « à partir de l'âge de dix-neuf ans » sont supprimés.

§ 2. L'article 1er de la loi du 7 mars 1935 précitée est remplacé par la disposition suivante :

« Article 1er. § 1er. Les personnes agréées par l'administration de la Marine en qualité de sauveteurs volontaires pour assurer le sauvetage maritime le long du littoral belge cessent d'office leurs activités à la fin du mois au cours duquel elles atteignent l'âge de cinquante-cinq ans.

§ 2. Les sauveteurs volontaires atteints par la limite d'âge fixée au § 1er reçoivent à charge du Trésor public une pension établie conformément à la législation sur les pensions civiles. Toutefois, par dérogation à l'article 1er de la loi du 21 juillet 1844 sur les pensions civiles et ecclésiastiques, l'âge requis est fixé à cinquante-cinq ans et le minimum d'années de service est fixé à dix.

La pension est calculée à raison, pour chaque année de service, de un cinquantième d'un revenu moyen déterminé par arrête royal et seuls sont pris en considération les services rendus en qualité de sauveteur volontaire. »

Art. 39. § 1. In artikel 2, vierde lid, van de wet van 7 maart 1935 tot toekenning van een pensioen wegens het bereiken van de leeftijdsgrens aan de vrijwillige redders, en de vergoeding van de schade voortvloeiende uit arbeidsongevallen, worden de woorden « vanaf de leeftijd van negentien jaar » geschrapt.

§ 2. Artikel 1 van de voormelde wet van 7 maart 1935 wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Artikel 1. § 1. De personen die door het bestuur van het Zee- en Kustwonderzorgsysteem erkend als vrijwillige redders ten behoeve van de reddingsdienst aan de Belgische kust, houden van ambtswege op met hun werkzaamheden op het einde van de maand waarin zij de leeftijd van vijfenvijftig jaar bereiken.

§ 2. De vrijwillige redders die de in § 1 bepaalde leeftijdsgrens bereiken, krijgen ten laste van de Openbare Schatkist een pensioen dat wordt bepaald overeenkomstig de wetgeving op de burgerlijke pensioenen. In afwijking van artikel 1 van de wet van 21 juli 1844 op de burgerlijke en kerkelijke pensioenen, wordt de vereiste leeftijd evenwel op vijfenvijftig jaar vastgesteld en het minimum aantal dienstjaren op tien.

Het pensioen wordt berekend tegen een vijftigste, voor elk jaar dienst, van een bij koninklijk besluit bepaald gemiddeld inkomen; alleen de diensten bewezen als vrijwillig redder komen in aanmerking. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 40. L'article 12, § 4, 1°, de la loi du 28 avril 1958 relative à la pension des membres du personnel de certains organismes d'intérêt public et de leurs ayants droit, inséré par l'arrêté royal n° 418 du 16 juillet 1986, est remplacé par la disposition suivante :

« 1° De communiquer à l'administration des Pensions, avant le 1er mars de chaque année, la liste des personnes visées au § 1er, alinéa 2, auxquelles il a versé, au cours de l'année précédente, une rémunération soumise à la retenue prévue à l'article 60 de la loi du 15 mai 1984 portant mesures d'harmonisation dans les régimes de pension. Cette liste doit comporter le montant des traitements payés à chacune de ces personnes ainsi que le montant global de ces traitements; »

Art. 40. Artikel 12, § 4, 1°, van de wet van 28 april 1958 betreffende het pensioen van het personeel van zekere organismen van openbaar nut alsmede van hun rechthebbenden, ingevoegd door het koninklijk besluit nr. 418 van 16 juli 1986, wordt vervangen door de volgende bepaling :

« 1° Vóór 1 maart van ieder jaar aan de administratie der Pensioenen de lijst mee te delen van de in § 1, tweede lid, bedoelde personen aan wie het in de loop van het voorgaande jaar een bezoldiging heeft gestort, die onderworpen is aan de afhouding voorgeschreven bij artikel 60 van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen. Deze lijst moet het bedrag vermelden van de aan elk van deze personen uitbetaalde wedden, alsmede het totale bedrag van die wedden; »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 41. L'article 13 de la loi du 28 avril 1958 précitée, modifié par la loi du 5 août 1968 et l'arrêté royal n° 23 du 27 novembre 1978, est complété par un § 9 rédigé comme suit :

« § 9. Si un avantage dans lequel l'Etat belge doit être subrogé en application du présent article a été payé en tout ou en partie sous forme d'un capital, la rente fictive correspondant à ce capital est déduite du montant de la pension. »

Art. 41. Artikel 13 van de voormelde wet van 28 april 1958, gewijzigd bij de wet van 5 augustus 1968 en het koninklijk besluit nr. 23 van 27 november 1978, wordt aangevuld met een § 9, luidend als volgt :

« § 9. Indien een voordeel waarin de Belgische Staat gesubrogeerd moet worden met toepassing van dit artikel, geheel of gedeeltelijk werd betaald in de vorm van een kapitaal, wordt de fictieve rente die met dit kapitaal overeenstemt, van het pensioenbedrag afgetrokken. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 42. A l'article 117 de la loi du 14 février 1961 d'expansion économique, de progrès social et de redressement financier, complété par les lois des 4 juin 1976, 15 juillet 1977 et 15 mai 1984, sont apportées les modifications suivantes :

1° Le § 1er est remplacé par la disposition suivante :

« § 1er. La pension prématurée pour motif de santé ou d'invalidité physique peut être accordée à titre définitif si les instances médicales visées au § 2 reconnaissent que l'agent est définitivement inapte à remplir d'une manière régulière ses fonctions ou d'autres fonctions par voie de réaffectation ou de réutilisation dans un autre emploi mieux en rapport avec ses aptitudes physiques, suivant les règlements applicables dans les différents services publics. Dans tous les autres cas, à l'exception de celui visé au § 3, alinéa 3, la pension est accordée à titre temporaire pour une durée maximum de deux ans.

Les instances médicales précitées peuvent à tout moment décider du réexamen de l'intéressé. Elles sont tenues de procéder au moins à un réexamen qui interviendra entre le troisième et le sixième mois précédant la date d'expiration de la période de pension temporaire.

De son côté, l'intéressé peut à tout moment solliciter un réexamen médical à condition qu'il se soit écoulé au moins six mois depuis l'examen précédent.

La pension temporaire devient définitive si, avant l'expiration de la période de deux ans, l'agent est reconnu définitivement inapte. En tout état de cause, la pension temporaire devient définitive :

1° Soit à l'expiration de la période précitée si l'agent intéressé n'a pas été repris en service ou placé en instance de réaffectation ou de réutilisation;

2° Soit dès qu'il atteint l'âge prévu à l'article 115 pour la catégorie à laquelle il appartient.

La pension définitive demeure, en toute hypothèse, calculée sur les bases existant au moment de l'octroi de la pension temporaire. Toutefois, si le bénéficiaire d'une pension temporaire est repris effectivement en service pendant un an au moins, le temps pendant lequel il a bénéficié de sa pension temporaire interviendra pour l'octroi et le calcul d'une nouvelle pension. Le montant de cette dernière pension ne pourra être inférieur à celui de la pension temporaire, calculé sur la base des barèmes en vigueur à la date de prise de cours de la nouvelle pension.

Les dispositions du présent paragraphe ne sont pas applicables aux membres de l'ordre judiciaire. »;

2° Le § 3, alinéa 3, est remplacé par la disposition suivante :

« Si, à l'expiration d'un délai de douze mois prenant cours à la date de la notification à l'intéressé de la décision définitive le déclarant inapte à l'exercice de ses fonctions, mais apte à l'exercice d'autres fonctions par voie de réaffectation, l'agent n'a pas été réaffecté, il obtient d'office une pension définitive pour incapacité physique prenant cours le premier jour du mois qui suit l'expiration du délai précité. »

Art. 42. In artikel 117 van de wet van 14 februari 1961 voor economische expansie, sociale vooruitgang en financieel herstel, aangevuld bij de wetten van 4 juni 1976, 15 juli 1977 en 15 mei 1984, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° Paragraaf 1 wordt vervangen door de volgende bepaling :

« § 1. Het vroegtijdig pensioen wegens gezondheidsredenen of lichamelijke ongeschiktheid mag definitief toegekend worden indien de in § 2 bedoelde medische instanties oordelen dat het personeelslid definitief ongeschikt is om op een regelmatige wijze zijn functies of andere functies ingevolge wedertewerkstelling of wederbenutting, krachtens de reglementen van toepassing in de verschillende openbare diensten, in een ander ambt dat beter met zijn lichamelijke geschiktheid overeenkomt, te vervullen. In alle andere gevallen, met uitzondering van dat bedoeld in § 3, derde lid, wordt het pensioen tijdelijk toegekend voor een maximumduur van twee jaar.

De voormelde medische instanties mogen op elk tijdstip beslissen de betrokkene aan een nieuw onderzoek te onderwerpen. Zij moeten hem ten minste eenmaal opnieuw onderzoeken tussen de derde en de zesde maand vóór de datum van het verstrijken van de periode van het tijdelijk pensioen.

De betrokkene van zijn kant mag steeds een nieuw geneeskundig onderzoek aanvragen op voorwaarde dat er ten minste zes maanden zijn verstreken sinds het vorige onderzoek.

Het tijdelijk pensioen wordt definitief wanneer het personeelslid, vóór het verstrijken van de periode van twee jaar, definitief ongeschikt wordt verklaard. In elk geval wordt het tijdelijk pensioen definitief :

1° Hetzij bij het verstrijken van de voormelde periode indien het betrokken personeelslid niet opnieuw in dienst werd genomen of niet wedertewerkgesteld of wederbenutigd kan worden;

2° Hetzij zodra het personeelslid de leeftijd bereikt voorzien bij artikel 115 voor de categorie waartoe het behoort.

Het definitief pensioen blijft in elk geval berekend op de grondslagen die bestaan op het ogenblik van de toekenning van het tijdelijk pensioen. Indien de gerechtigde op een tijdelijk pensioen daadwerkelijk opnieuw in dienst wordt genomen gedurende ten minste een jaar, komt de tijd gedurende welke hij zijn tijdelijk pensioen heeft genoten in aanmerking voor de toekenning en de

berekening van een nieuw pensioen. Het bedrag van dit laatste pensioen mag niet lager zijn dan dat van het tijdelijk pensioen, berekend op grond van de op de ingangsdatum van het nieuwe pensioen van kracht zijnde weddeschalen.

De bepalingen van deze paragraaf zijn niet van toepassing op de leden van de rechterlijke orde.»

2° Paragraaf 3, derde lid, wordt vervangen door de volgende bepaling:

«Indien de betrokkene bij het verstrijken van een termijn van twaalf maanden die een aanvang neemt op de datum waarop hem kennis is gegeven van de definitieve beslissing waarbij hij ongeschikt wordt verklaard voor de uitoefening van zijn ambt doch geschikt verklaard blijft voor de uitoefening van een ander ambt bij wijze van wedertewerkstelling, niet wedertewerkgesteld werd, verkrijgt hij ambtshalve een definitief pensioen wegens lichamelijke ongeschiktheid dat ingaat op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van de voormelde termijn.»

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 43. L'article 6, § 2, 3°, de la loi du 5 août 1968 établissant certaines relations entre les régimes de pensions du secteur public et ceux du secteur privé est remplacé par la disposition suivante:

«3° Les rappels et les prestations de courte durée auxquels sont assujettis les officiers et sous-officiers de réserve en application de leur statut.»

Art. 43. Artikel 6, § 2, 3°, van de wet van 5 augustus 1968 tot vaststelling van een zeker verband tussen de pensioenstelsels van de openbare sector en die van de privé-sector, wordt vervangen door de volgende bepaling:

«3° De wederoproeping en de prestaties van korte duur waaraan de reserveofficieren en de reserveonderofficieren met toepassing van hun statuut onderworpen zijn.»

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 44. A l'article 33 de la loi du 9 juillet 1969 modifiant et complétant la législation relative aux pensions de retraite et de survie des agents du secteur public, complété par la loi du 15 mars 1984, sont apportées les modifications suivantes:

1° A l'alinéa 1er, les mots «égale ou supérieure à trois ans» sont remplacés par les mots «égale ou supérieure à deux ans»;

2° Les alinéas 2, 3 et 4 sont remplacés par la disposition suivante:

«Les diplômes de l'enseignement du jour qui, au moment où ils ont été obtenus, ne relevaient pas de l'un des enseignements supérieurs visés à l'alinéa 1er, mais qui, au 1er janvier 1970, relèvent de ce niveau d'enseignement, peuvent également donner lieu à l'octroi d'une bonification de temps, pour autant que:

1° Ces diplômes aient été obtenus à l'issue d'études dont les conditions d'accès et la durée n'ont pas ou n'auraient pas permis à leur titulaire d'entrer en fonctions avant l'âge de 19 ans;

2° La possession de ces diplômes ait constitué une condition à laquelle l'intéressé a dû satisfaire pour accéder à une fonction en rapport avec la nature des études effectuées.»

Art. 44. In artikel 33 van de wet van 9 juli 1969 tot wijziging en aanvulling van de wetgeving betreffende de rust- en overlevingspensioenen van het personeel van de openbare sector, aangevuld door de wet van 15 mei 1984, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° In het eerste lid worden de woorden «die gelijk is aan of hoger dan drie jaar» vervangen door de woorden «die gelijk is aan of hoger dan twee jaar»;

2° Het tweede, derde en vierde lid worden vervangen door de volgende bepaling:

«De diploma's van het dagonderwijs die op het ogenblik waarop zij werden behaald, niet tot een van de in het eerste lid bedoelde vormen van hoger onderwijs behoorden maar op 1 januari 1970 tot dat onderwijsniveau behoren, kunnen eveneens aanleiding geven tot de toekenning van een tijdsbonificatie, voor zover:

1° Deze diploma's werden behaald na de beëindiging van studies waarvan de toelatingsvoorwaarden en de duur hun titularis niet in de mogelijkheid hebben of zouden hebben gesteld om vóór de leeftijd van 19 jaar in dienst te treden;

2° Het bezit van deze diploma's een voorwaarde was waaraan de betrokkene heeft moeten voldoen om toegelaten te worden tot een betrekking die overeenstemt met de aard van de verrichte studies.»

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 45. L'article 34 de la loi du 9 juillet 1969 précitée est remplacé par la disposition suivante:

«Art. 34. La bonification prévue à l'article 33, alinéa 1er, est égale au nombre minimum d'années requis pour l'obtention du diplôme. Elle ne peut toutefois excéder quatre années que si, pour l'exercice d'une fonction spécialisée, un diplôme ayant nécessité des études plus longues a été requis.

La bonification prévue à l'article 33, alinéa 2, est égale à la durée d'étude minimum requise pour l'obtention du diplôme, sans toutefois pouvoir excéder deux années.»

Art. 45. Artikel 34 van de voormelde wet van 9 juli 1969 wordt vervangen door de volgende bepaling:

«Art. 34. De in artikel 33, eerste lid, bedoelde bonificatie is gelijk aan het minimum aantal jaren dat vereist is om het diploma te behalen. Ze mag evenwel niet hoger zijn dan vier jaar, tenzij voor het uitoefenen van een gespecialiseerd ambt een diploma was vereist waarvoor langere studies nodig waren.

De in artikel 33, tweede lid, bedoelde bonificatie is gelijk aan de minimumstudieduur die vereist is om het diploma te behalen, zonder evenwel twee jaar te mogen overschrijden.»

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 46. A l'article 35, § 1er, de la même loi, les mots «est déduite de la bonification.» sont remplacés par les mots «est déduite de la durée des études susceptibles d'être bonifiées.»

Art. 46. In artikel 35 § 1, eerste lid, van dezelfde wet worden de woorden «van de bonificatie afgetrokken.» vervangen door de woorden «van de duur van de voor bonificatie vatbare studies afgetrokken.»

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 47. L'article 37 de la même loi, modifié par la loi du 4 juin 1976, est complété par un § 3, rédigé comme suit:

«§ 3. Par dérogation au § 2, lorsque plusieurs pensions sont établies conformément aux dispositions de l'arrêté royal n° 206 du 29 août 1983 réglant le calcul de la pension du secteur public pour les services à prestations incomplètes, la bonification de temps afférente à un diplôme, fixée conformément à l'article 2, § 1er, alinéa 1er, c), de cet arrêté peut être prise en compte pour le calcul de chacune de ces pensions mais, dans ce cas, la somme des rapports afférents à ce temps bonifié et découlant de l'application dudit article est limitée à l'unité, la limitation éventuelle étant opérée sur la pension où elle produit l'effet le moins défavorable.

En cas d'application de l'alinéa 1er, seules les pensions visées par cet alinéa obtiennent une bonification pour diplôme.»

Art. 47. Artikel 37 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 4 juni 1976, wordt aangevuld met een § 3, luidend als volgt:

«§ 3. Indien verscheidene pensioenen worden vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van het koninklijk besluit nr. 206 van 29 augustus 1983 tot regeling van de berekening van het pen-

sioen van de openbare sector voor diensten met onvolledige opdracht, kan, in afwijking van § 2, de overeenkomstig artikel 2, § 1, eerste lid, c), van dat besluit vastgestelde tijdsbonificatie voor een diploma, in aanmerking worden genomen voor de berekening van elk van deze pensioenen. In dat geval wordt evenwel de som van de verhoudingen verbonden aan die vergoede tijd en voortvloeiend uit de toepassing van bedoeld artikel beperkt tot de eenheid; de eventuele beperking wordt toegepast op het pensioen waarvoor ze het minst ongunstig uitvalt.

Bij toepassing van het eerste lid krijgen alleen de in dit lid bedoelde pensioenen een diplomabonificatie.»

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 48. A l'article 2 de la loi du 16 juin 1970 relative aux bonifications pour diplômes en matière de pensions des membres de l'enseignement, complété par la loi du 15 mai 1984, sont apportées les modifications suivantes:

1° Le § 2, 2°, est remplacé par le texte suivant:

«2° La bonification afférente au diplôme d'instituteur gardien ne peut être inférieure à une année.»;

2° L'alinéa 2 du § 2 devient l'alinéa 3 du § 1er;

3° Le § 3 est remplacé par la disposition suivante:

«§ 3. Les diplômes de l'enseignement du jour qui, au moment où ils ont été obtenus, ne relevaient pas de l'un des enseignements supérieurs visés au § 1er, mais qui, au 1er janvier 1970, relèvent de ce niveau d'enseignement, peuvent également donner lieu à l'octroi d'une bonification de temps, pour autant que:

1° Ces diplômes aient été obtenus à l'issue d'études dont les conditions d'accès et la durée n'ont pas ou n'auraient pas permis à leur titulaire d'entrer en fonctions avant l'âge de 19 ans;

2° La possession de ces diplômes ait permis aux intéressés l'exercice de leurs fonctions.

La bonification prévue à l'alinéa 1er est égale à la durée d'études minimum requise pour l'obtention du diplôme, sans toutefois pouvoir excéder deux années.»

Art. 48. In artikel 2 van de wet van 16 juni 1970 betreffende de bonificaties wegens diploma's inzake pensioenen van leden van het onderwijs, aangevuld door de wet van 15 mei 1984, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° Paragraaf 2, 2°, wordt vervangen door de volgende tekst:

«2° Mag de bonificatie verbonden aan het diploma van kleuter-onderwijzer niet lager zijn dan één jaar.»;

2° Het tweede lid van § 2 wordt het derde lid van § 1;

3° Paragraaf 3 wordt vervangen door de volgende bepaling:

«§ 3. De diploma's van het dagonderwijs die op het ogenblik waarop zij werden behaald, niet tot een van de in § 1 bedoelde vormen van hoger onderwijs behoorden maar op 1 januari 1970 tot dat onderwijsniveau behoren, kunnen eveneens aanleiding geven tot de toekenning van een tijdsbonificatie, voor zover:

1° Deze diploma's werden behaald na de beëindiging van studies waarvan de toelatingsvoorwaarden en de duur hun titularis niet in de mogelijkheid hebben of zouden hebben gesteld om vóór de leeftijd van 19 jaar in dienst te treden;

2° Het bezit van deze diploma's voor de betrokkenen het uitoefenen van hun ambten mogelijk heeft gemaakt.

De in het eerste lid bedoelde bonificatie is gelijk aan de minimumstudieduur die vereist is om het diploma te behalen, zonder evenwel twee jaar te mogen overschrijden.»

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 49. A l'article 4, § 1er, alinéa 1er, de la loi du 16 juin 1970 précitée, les mots «est déduite de la bonification.» sont remplacés par les mots «est déduite de la durée des études susceptibles d'être bonifiées.»

Art. 49. In artikel 4, § 1, eerste lid, van de voormelde wet van 16 juni 1970 worden de woorden «van de bonificatie afgetrokken» vervangen door de woorden «van de duur van de voor bonificatie vatbare studies afgetrokken».

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 50. L'article 6 de la même loi est complété par un § 3, rédigé comme suit:

«§ 3. Par dérogation au § 2, lorsque plusieurs pensions sont établies conformément aux dispositions de l'arrêté royal n° 206 du 29 août 1983 réglant le calcul de la pension du secteur public pour les services à prestations incomplètes, la bonification de temps afférente à un diplôme, fixée conformément à l'article 2, § 1er, c), de cet arrêté peut être prise en compte pour le calcul de chacune de ces pensions mais, dans ce cas, la somme des rapports afférents à ce temps bonifié et découlant de l'application dudit article est limitée à l'unité, la limitation éventuelle étant opérée sur la pension où elle produit l'effet le moins défavorable.

En cas d'application de l'alinéa 1er, seules les pensions visées par cet alinéa obtiennent une bonification pour diplôme.»

Art. 50. Artikel 6 van dezelfde wet wordt aangevuld met een § 3, luidend als volgt:

«§ 3. Indien verscheidene pensioenen worden vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van het koninklijk besluit nr. 206 van 29 augustus 1983 tot regeling van de berekening van het pensioen van de openbare sector voor diensten met onvolledige opdracht, kan, in afwijking van § 2, de overeenkomstig artikel 2, § 1, eerste lid, c), van dat besluit vastgestelde tijdsbonificatie voor een diploma, in aanmerking worden genomen voor de berekening van elk van deze pensioenen. In dat geval wordt evenwel de som van de verhoudingen verbonden aan die vergoede tijd en voortvloeiend uit de toepassing van bedoeld artikel beperkt tot de eenheid; de eventuele beperking wordt toegepast op het pensioen waarvoor ze het minst ongunstig uitvalt.

Bij toepassing van het eerste lid krijgen alleen de in dit lid bedoelde pensioenen een diplomabonificatie.»

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 51. Dans la loi du 10 janvier 1974 réglant l'admissibilité de certains services et de périodes assimilées à l'activité de service pour l'octroi et le calcul des pensions à charge du Trésor public, il est inséré un article 2bis rédigé comme suit:

«Art. 2bis. § 1er. Le temps pendant lequel un membre du personnel enseignant a été mis en disponibilité par défaut d'emploi sans jouissance d'un traitement d'attente est pris en considération tant pour l'octroi que pour le calcul de la pension de retraite, mais uniquement à concurrence d'une période maximale de cinq années.

Par membre du personnel enseignant, au sens de l'alinéa 1er, il faut entendre les personnes visées à l'article 1er de la loi du 16 juin 1970 relative aux bonifications pour diplômes en matière de pensions des membres de l'enseignement.

§ 2. Les dispositions des articles 3 et 4 sont applicables aux personnes visées au § 1er.

Pour l'établissement de la moyenne des traitements servant de base au calcul de la pension, il est fait abstraction des périodes visées au § 1er.»

Art. 51. In de wet van 10 januari 1974 tot regeling van de inaanmerkingneming van bepaalde diensten en van met dienstactiviteit gelijkgestelde perioden voor het toekennen en berekenen van pensioenen ten laste van de Openbare Schatkist, wordt een artikel 2bis ingevoegd, luidend als volgt:

«Art. 2bis. § 1. De tijd gedurende welke een lid van het onderwijzend personeel ter beschikking gesteld werd wegens ontstentenis van betrekking zonder wachtgeld, wordt zowel voor de toekenning als voor de berekening van het rustpensioen in aanmerking genomen, doch slechts ten belope van een maximumperiode van vijf jaar.

Onder lid van het onderwijzend personeel in de zin van het eerste lid moet verstaan worden de personen beoogd door artikel 1 van de wet van 16 juni 1970 betreffende de bonificaties wegens diploma's inzake pensioenen van leden van het onderwijs.

§ 2. De bepalingen van de artikelen 3 en 4 zijn toepasselijk op de in § 1 bedoelde personen.

Voor de vaststelling van het gemiddelde der wedden op grond waarvan het pensioen wordt berekend, worden de in § 1 bedoelde perioden buiten beschouwing gelaten.»

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 52. Un article 42ter, rédigé comme suit, est inséré dans la loi du 5 août 1978 de réformes économiques et budgétaires:

« Art. 42ter. Le montant maximum de 1 799 808 francs prévu aux articles 39, 40 et 42 peut être majoré par le Roi. »

Art. 52. In de wet van 5 augustus 1978 houdende economische en budgettaire hervormingen wordt een artikel 42ter ingevoegd, luidend als volgt:

« Art. 42ter. Het in de artikelen 39, 40 en 42 vermelde maximumbedrag van 1 799 808 frank kan worden verhoogd door de Koning. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 53. Un article 43ter, rédigé comme suit, est inséré dans la même loi:

« Art. 43ter. Pour l'application des articles 40bis, 42 et 43, § 1er, une pension accordée à un orphelin mineur en application de l'article 9, alinéa 2, de la loi du 15 mai 1984 portant mesures d'harmonisation dans les régimes de pensions, est considérée comme une pension de survie dont le parent survivant serait titulaire.

L'alinéa 1er ne s'applique pas dans le cas où la tutelle sur l'orphelin est exercée par une personne autre que le parent survivant. »

Art. 53. In dezelfde wet wordt een artikel 43ter, ingevoegd, luidend als volgt:

« Art. 43ter. Voor de toepassing van de artikelen 40bis, 42 en 43, § 1, wordt een pensioen dat aan een minderjarige wees toegekend wordt met toepassing van artikel 9, tweede lid, van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen, beschouwd als een overlevingspensioen waarvan de langstlevende ouder titularis zou zijn.

Het eerste lid is niet toepasselijk indien de voogdij over de wees uitgeoefend wordt door een andere persoon dan de langstlevende ouder. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 54. Dans l'article 44bis, § 2, de la même loi, inséré par l'arrêté royal n° 30 du 30 mars 1982, les mots « ainsi que les avantages en tenant lieu », sont insérés entre les mots « Les pensions de survie » et « résultant d'activités distinctes d'un même mari ».

Art. 54. In artikel 44bis, § 2, van dezelfde wet, ingevoegd door het koninklijk besluit nr. 30 van 30 maart 1982, worden tussen de woorden « De overlevingspensioenen » en « voortvloeiend uit onderscheiden activiteiten van dezelfde echtgenoot » de woorden « alsmede de als dusdanig geldende voordelen » ingevoegd.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 55. A l'article 46bis de la même loi, inséré par la loi du 2 juillet 1981, sont apportées les modifications suivantes:

1° Dans le § 1er, l'alinéa 3 est complété comme suit:

« Toutefois, ne sont pas considérés comme capitaux tenant lieu de pension ceux qui sont versés par les caisses de prévoyance que certaines institutions internationales ont créées avant d'instaurer un régime de pension »;

2° Le § 2 est remplacé par la disposition suivante:

« § 2. Par dérogation au § 1er, les périodes de mission ou de mandat peuvent, à la demande de l'intéressé, être prises en considération pour le calcul d'une pension de retraite visée à l'article 38, pour autant que de l'accroissement de pension qui en résulte soit déduit l'avantage octroyé pour ces mêmes périodes par un Etat étranger, une personne de droit public étranger ou une institution internationale »;

3° Il est ajouté des §§ 3 et 4 rédigés comme suit:

« § 3. Lorsque des services accomplis hors du royaume à partir du 30 juin 1960 donnent lieu à l'octroi d'une rente de retraite à charge de l'Office de sécurité sociale d'outre-mer, la partie de la rente qui est acquise au moyen de cotisations supportées par le Trésor public belge, est déduite de l'accroissement de pension résultant de la prise en considération de ces mêmes services dans le calcul d'une pension de retraite visée à l'article 38.

Pour les services accomplis au Rwanda ou au Burundi, la date du 30 juin 1960 est remplacée par celle du 1er juillet 1962.

§ 4. Les dispositions des §§ 1er et 2 ne s'appliquent pas aux pensions de retraite qui ont pris cours avant le 1er juillet 1981, tandis que les dispositions du § 3 s'appliquent à toutes les pensions de retraite, quelle que soit leur date de prise de cours. »

Art. 55. In artikel 46bis van dezelfde wet, ingevoegd door de wet van 2 juli 1981, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° In § 1 wordt het derde lid aangevuld als volgt:

« De kapitalen die worden gestort door de verzorgingskassen die bepaalde internationale instellingen hebben opgericht alvorens een pensioenregeling in te stellen, worden evenwel niet beschouwd als kapitalen die als pensioen gelden. »;

2° Paragraaf 2 wordt vervangen door de volgende bepaling:

« § 2. In afwijking van § 1 kunnen de perioden van opdracht of mandaat op aanvraag van de betrokkene in aanmerking worden genomen voor de berekening van een in artikel 38 bedoeld rustpensioen, voor zover het voordeel voor diezelfde perioden toegekend door een vreemde Staat, een vreemde publiekrechtelijke persoon of een internationale instelling wordt afgetrokken van de eruit voortvloeiende verhoging van het pensioen. »;

3° Paragrafen 3 en 4, luidend als volgt, worden ingevoegd:

« § 3. Wanneer vanaf 30 juni 1960 buiten het koninkrijk volbrachte diensten aanleiding geven tot de toekenning van een ouderdomsrente ten laste van de Dienst voor overzeese sociale zekerheid, wordt het gedeelte van de rente dat met bijdragen van de Belgische Openbare Schatkist is gevestigd, afgetrokken van de pensioenverhoging die voortvloeit uit de inaanmerkingneming van diezelfde diensten voor de berekening van een in artikel 38 bedoeld rustpensioen.

Voor de in Rwanda of in Burundi volbrachte diensten wordt de datum 30 juni 1960 vervangen door 1 juli 1962.

§ 4. De bepalingen van de §§ 1 en 2 zijn niet van toepassing op de rustpensioenen die ingegaan zijn vóór 1 juli 1981, terwijl de bepalingen van § 3 van toepassing zijn op alle rustpensioenen ongeacht hun ingangsdatum. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 56. Un article 46quater, rédigé comme suit, est inséré dans la même loi:

« Art. 46quater. Si un avantage quelconque qui entre en ligne de compte pour la détermination d'une pension visée à l'article 38 ou d'un supplément y afférent, a été payé sous forme d'un capital, le Roi détermine les modalités de conversion de ce capital en rente. »

Art. 56. In dezelfde wet wordt een artikel 46^{quater}, ingevoegd, luidend als volgt:

« Art. 46^{quater}. Indien welk voordeel ook dat in aanmerking komt voor de vaststelling van een in artikel 38 bedoeld pensioen of van een eraan verbonden supplement, betaald werd in de vorm van een kapitaal, bepaalt de Koning de modaliteiten van de omzetting van dit kapitaal in een rente. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 57. L'article 1er de l'arrêté royal n° 206 du 29 août 1983 réglant le calcul de la pension du secteur public pour les services à prestations incomplètes, est complété par l'alinéa suivant:

« Le présent arrêté n'est pas applicable si la carrière ne comporte pas de services effectifs postérieurs au 31 décembre 1983. »

Art. 57. Artikel 1 van het koninklijk besluit nr. 206 van 29 augustus 1983 tot regeling van de berekening van het pensioen van de openbare sector voor diensten met onvolledige opdracht, wordt aangevuld met het volgende lid:

« Dit besluit is niet van toepassing indien de loopbaan geen effectieve diensten na 31 december 1983 omvat. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 58. A l'article 2 du même arrêté royal n° 206, modifié par la loi du 31 juillet 1984, sont apportées les modifications suivantes:

1° Au § 1er, alinéa 1er, a), les mots « un congé pour prestations réduites justifié par des raisons sociales ou familiales ou pour cause de maladie ou d'infirmité, ou » sont supprimés;

2° Le § 1er, alinéa 1er, a), est complété comme suit:

« A la durée des services calculée conformément aux dispositions qui précèdent, est ajoutée la durée résultant de l'application de l'article 3, § 1er, de l'arrêté royal n° 442 du 14 août 1986 relatif à l'incidence de certaines positions administratives sur les pensions des agents des services publics. »;

3° Au § 1er, alinéa 1er, b), et au § 2, alinéa 1er, les mots « ainsi que le temps bonifié à un titre quelconque » sont supprimés;

4° Le § 1er, alinéa 1er, est complété comme suit:

« c) Le temps bonifié à un titre quelconque est pris en considération à concurrence du rapport existant entre, d'une part, la durée de l'ensemble des services admissibles visés au a) et au b), telle qu'elle résulte de l'application de ces dispositions et, le cas échéant, du § 2, et, d'autre part, la durée non réduite de ces mêmes services. »

Art. 58. In artikel 2 van hetzelfde koninklijk besluit nr. 206, gewijzigd bij de wet van 31 juli 1984, worden de volgendewijzigingen aangebracht:

1° In § 1, eerste lid, a), worden de woorden « verlof voor verminderde prestaties, gewettigd door sociale of familiale redenen of door ziekte of gebrek heeft verkregen of bijzonder verlof voor verminderde prestaties vanaf de leeftijd van vijftig jaar » vervangen door de woorden « bijzonder verlof voor verminderde prestaties vanaf de leeftijd van vijftig jaar heeft verkregen »;

2° Paragraaf 1, eerste lid, a), wordt aangevuld als volgt:

« Aan de duur van de diensten berekend overeenkomstig de voorafgaande bepalingen, wordt de duur toegevoegd die voortvloeit uit de toepassing van artikel 3, § 1, van het koninklijk besluit nr. 442 van 14 augustus 1986 betreffende de weerslag van sommige administratieve toestanden op de pensioenen van de personeelsleden van de overheidsdiensten. »;

3° In § 1, eerste lid, b), en in § 2, eerste lid, worden de woorden « evenals de om gelijk welke reden vergoede periode » geschrapt;

4° Paragraaf 1, eerste lid, wordt aangevuld als volgt:

« c) De om welke reden ook vergoede periode wordt in aanmerking genomen ten belope van de verhouding die bestaat tussen enerzijds de duur van de totale in a) en b) bedoelde in aanmerking komende diensten, zoals die voortvloeit uit de toepassing van deze bepalingen en, in voorkomend geval, van § 2, en anderzijds de niet-ingekorte duur van diezelfde diensten. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 59. Dans l'article 4 du même arrêté royal n° 206, les mots « multipliés par le rapport prévu à l'article 2, § 1er, alinéa 1er, b) » sont remplacés par les mots « multipliés par le rapport prévu à l'article 2, § 1er, alinéa 1er, c) ».

Art. 59. In artikel 4 van hetzelfde koninklijk besluit nr. 206 worden de woorden « vermenigvuldigd worden met de in artikel 2, § 1, eerste lid, littera b), voorziene verhouding » vervangen door de woorden « vermenigvuldigd worden met de in artikel 2, § 1, eerste lid, c), voorziene verhouding ».

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 60. Dans la loi du 21 juin 1985 concernant l'enseignement, il est inséré un article 6bis rédigé comme suit:

« Art. 6bis. Par dérogation à l'article 6, les services rendus avant la date d'entrée en vigueur du présent chapitre en qualité de membre du personnel scientifique de la Faculté polytechnique de Mons et qui ont donné lieu à l'affiliation de l'intéressé à la Caisse provinciale des pensions de la province de Hainaut, ainsi que les services temporaires rendus en cette même qualité avant la nomination définitive, sont pris en considération conformément aux dispositions de la loi du 14 avril 1965 établissant certaines relations entre les divers régimes de pensions du secteur public. »

Art. 60. In de wet van 21 juni 1985 betreffende het onderwijs, wordt een artikel 6bis ingevoegd, luidend als volgt:

« Art. 6bis. In afwijking van artikel 6 worden de diensten die vóór de inwerkingtreding van dit hoofdstuk werden verricht als lid van het wetenschappelijk personeel van de Faculté polytechnique de Mons en die aanleiding hebben gegeven tot de aansluiting van de betrokkene bij de Provinciale Pensioenkas van de provincie Henegouwen, alsmede de tijdelijke diensten die in dezelfde hoedanigheid vóór de vaste benoeming werden verricht, in aanmerking genomen overeenkomstig de bepalingen van de wet van 14 april 1965 tot vaststelling van een zeker verband tussen de onderscheiden pensioenregelingen van de openbare sector. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 61. A l'article 2, § 2, de l'arrêté royal n° 442 du 14 août 1986 relatif à l'incidence de certaines positions administratives sur les pensions des agents des services publics, sont apportées les modifications suivantes:

1° A l'alinéa 2, les mots « , à peine de forclusion, » et les mots « , dans les trente jours à compter de la date du début de chaque interruption de carrière ou de chaque réduction des prestations, » sont supprimés;

2° L'alinéa 4 est remplacé par l'alinéa suivant:

« Seules sont validées les périodes ou les fractions de période d'interruption de carrière ou de réduction des prestations pour lesquelles les cotisations sont parvenues au pouvoir ou à l'organisme visé à l'alinéa 1er avant la date de prise de cours de la pension mais au plus tard le 31 décembre de l'année qui suit celle durant laquelle se situe la période ou la fraction de période que l'agent désire valider. »;

3° Il est ajouté un nouvel alinéa, rédigé comme suit:

« Les versements doivent être effectués selon les modalités fixées par le pouvoir ou par l'organisme visé à l'alinéa 1er. »

Art. 61. In artikel 2, § 2, van het koninklijk besluit nr. 442 van 14 augustus 1986 betreffende de weerslag van sommige administratieve toestanden op de pensioenen van de personeelsleden van de overheidsdiensten, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° In het tweede lid worden de woorden « , op straffe van uitsluiting en binnen dertig dagen te rekenen vanaf de aanvangsdatum van iedere loopbaanonderbreking of van iedere vermindering van de arbeidsprestaties, » geschrapt;

2° Het vierde lid wordt vervangen door het volgende lid:

« Enkel de perioden of gedeelten van perioden van loopbaanonderbreking of van vermindering van de arbeidsprestaties worden gevalideerd waarvoor de bijdragen toegelaten zijn bij de in het eerste lid bedoelde macht of instelling vóór de datum waarop het pensioen ingaat en ten laatste op 31 december van het jaar dat volgt op dat waarin de periode of het gedeelte van de periode die het personeelslid wenst te valideren, zich situeert. »;

3° Een nieuw lid wordt toegevoegd, luidend als volgt:

« De stortingen moeten verricht worden volgens de modaliteiten vastgesteld door de in het eerste lid bedoelde macht of instelling. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 62. A l'article 3 du même arrêté royal n° 442 sont apportées les modifications suivantes:

1° Les §§ 1er et 2 sont remplacés par les dispositions suivantes:

« § 1er. Les périodes d'absence non rémunérées postérieures au 31 décembre 1982 et assimilées à de l'activité de service en vertu de dispositions légales ou réglementaires, ainsi que les périodes d'interruption de carrière ou de réduction des prestations admissibles par application de l'article 2, ne sont prises en compte pour le calcul de la pension de retraite qu'à concurrence d'une durée maximum fixée à 20 p.c. de la durée des services et périodes qui, abstraction faite des périodes visées ci-avant et du temps bonifié à un titre quelconque, sont pris en compte pour le calcul de cette pension.

Ne sont pas prises en compte pour l'application de l'alinéa 1er, les périodes d'interruption de carrière ou de réduction des prestations qui ont fait l'objet des versements prévus à l'alinéa 2, § 1er, s'il s'agit d'un agent pensionné avant l'âge de 60 ans pour incapacité physique.

Dans les cas visés à l'alinéa 2 ainsi qu'au § 1^{er}bis, le total des périodes d'absence prises en considération pour le calcul de la pension ne peut excéder cinq années.

Les dispositions des alinéas 2 et 3 ainsi que du § 1^{er}bis ne sont applicables que si elles sont plus favorables que celles prévues à l'alinéa 1er.

§ 2. La durée des services et périodes visée au § 1er est, le cas échéant, établie conformément aux dispositions de l'arrêté royal n° 206 du 29 août 1983 réglant le calcul de la pension du secteur public pour les services à prestations incomplètes.

Pour l'application des §§ 1er et 1^{er}bis, les périodes d'absence, d'interruption de carrière ou de réduction de prestations n'interviennent qu'à concurrence de la fraction qu'elles représentent par rapport à une absence complète dans une fonction à prestations complètes »;

2° Il est inséré un § 1^{er}bis rédigé comme suit:

« § 1^{er}bis. Ne sont pas prises en compte pour l'application du § 1er, alinéa 1er, les périodes d'interruption de carrière ou de réduction des prestations qui, avant l'entrée en vigueur du présent paragraphe, ont fait l'objet des versements prévus à l'article 2, § 1er »;

3° Le § 3 est complété comme suit:

« 7° Les congés pour prestations réduites justifiés par des raisons de convenance personnelle qui, en application des dispositions légales ou réglementaires qui les prévoient, sont assimilés à de l'activité de service;

8° Le congé parental. »

Art. 62. In artikel 3 van hetzelfde koninklijk besluit nr. 442 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° De §§ 1 en 2 worden vervangen door de volgende bepalingen:

« § 1. De niet-bezoldigde perioden van afwezigheid na 31 december 1982 die krachtens wettelijke of reglementaire bepalingen met dienstactiviteit gelijkgesteld zijn, alsook de perioden van loopbaanonderbreking of van vermindering van de arbeidsprestaties die met toepassing van artikel 2 in aanmerking komen, worden voor de berekening van het rustpensioen slechts in aanmerking genomen ten belope van een maximumduur die vastgesteld is op 20 pct. van de duur van de diensten en perioden die, afgezien van de hierboven vermelde perioden en van de om welke reden ook vergoede periode, in aanmerking genomen worden voor de berekening van dit pensioen.

Wanneer het gaat om een personeelslid dat vóór de leeftijd van 60 jaar wegens lichamelijke ongeschiktheid gepensioneerd wordt, worden de periode van loopbaanonderbreking of van vermindering van de arbeidsprestaties waarvoor de in artikel 2, § 1, bepaalde stortingen zijn gedaan, niet in aanmerking genomen voor de toepassing van het eerste lid.

In de gevallen bedoeld in het tweede lid alsook in § 1bis, mag het totaal van de voor de berekening van het pensioen in aanmerking genomen perioden van afwezigheid vijf jaar niet overschrijden.

De bepalingen van het tweede en het derde lid alsook van § 1bis zijn slechts toepasselijk wanneer zij voordeliger zijn dan die welke in het eerste lid voorzien zijn.

§ 2. De duur van de in § 1 bedoelde diensten en perioden wordt in voorkomend geval vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van het koninklijk besluit nr. 206 van 29 augustus 1983 tot regeling van de berekening van het pensioen van de openbare sector voor diensten met onvolledige opdracht.

Voor de toepassing van de §§ 1 en 1bis tellen de perioden van afwezigheid, loopbaanonderbreking of vermindering van de arbeidsprestaties slechts mee ten belope van het gedeelte dat zij vertegenwoordigen in verhouding tot een volledige afwezigheid in een ambt met volledige opdracht »;

2° Er wordt een § 1bis ingevoegd luidend als volgt:

« § 1bis. De perioden van loopbaanonderbreking of van vermindering van de arbeidsprestaties waarvoor, vóór de inwerkingtreding van deze paragraaf, de in artikel 2, § 1, bepaalde stortingen zijn gedaan, worden niet in aanmerking genomen voor de toepassing van § 1, eerste lid »;

3° Paragraaf 3 wordt aangevuld als volgt:

« 7° De verloven voor verminderde prestaties wegens persoonlijke aangelegenheden die met toepassing van de wettelijke en reglementaire bepalingen die ze voorzien, met dienstactiviteit gelijkgesteld zijn;

8° Het ouderschapsverlof. »

— Adopté.

Aangenomen.

Section 3. — Dispositions autonomes

Art. 63. Pour l'application de l'article 15 de la loi du 21 juillet 1844 sur les pensions civiles et ecclésiastiques, sont considérés comme services rendus dans l'enseignement technique de l'Etat, les services prestés à l'Ecole royale militaire ou à l'Ecole d'officiers de gendarmerie par les maîtres de langue nommés en cette qualité à partir du 1er octobre 1982.

Afdeling 3. — Autonome bepalingen

Art. 63. Voor de toepassing van artikel 15 van de wet van 21 juli 1844 op de burgerlijke en kerkelijke pensioenen worden de diensten gepresteerd aan de Koninklijke Militaire School en aan de School voor rijkswachtofficiëren door taalleraars die vanaf 1 oktober 1982 in die hoedanigheid benoemd werden, beschouwd als diensten verricht in het technisch onderwijs van de Staat.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 64. Lorsque les agents de la Régie des Transports maritimes habituellement affectés à des emplois à terre sont désignés pour faire partie du personnel navigant et occupent une fonction figurant au tableau annexé à la loi du 21 juillet 1844 sur les pensions civiles et ecclésiastiques, les services prestés dans cette fonction sont, pour l'application de l'article 8 de la loi précitée, considérés comme des services actifs.

Art. 64. Wanneer personeelsleden van de Regie voor Maritiem Transport die gewoonlijk aangewezen worden voor betrekkingen aan de wal, aangeduid worden om deel uit te maken van het varend personeel en een ambt bekleden dat opgenomen is in de bij de wet van 21 juli 1844 op de burgerlijke en kerkelijke pensioenen gevoegde tabel, worden de in dit ambt gepestceerde diensten, voor de toepassing van artikel 8 van de voornoemde wet, beschouwd als actieve diensten.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 65. Les services prestés en qualité de marconiste ou de premier marconiste à la Régie des Transports maritimes ou à l'administration de la Marine et de la Navigation intérieure, par des agents de la Régie des Télégraphes et des Téléphones qui, au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi, sont en fonction à la Régie des Transports maritimes, sont considérés comme des services actifs.

Art. 65. De diensten verricht als marconist of eerste marconist bij de Regie voor Maritiem Transport of het bestuur van het Zee- en van de Binnenvaart door personeelsleden van de Regie voor Telegrafie en Telefonie die op het ogenblik van de inwerkingtreding van deze wet tewerkgesteld zijn bij de Regie voor Maritiem Transport, worden als actieve diensten beschouwd.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 66. Pour l'application de l'article 116, § 2, de la loi du 14 février 1961 d'expansion économique, de progrès social et de redressement financier, sont considérées comme étant en service au 31 décembre 1960, malgré l'absence de lien statutaire ou contractuel avec leur établissement d'enseignement :

— Les personnes qui ont exercé une fonction dans l'enseignement dans le courant du mois de décembre 1960 et qui ont repris cette même fonction dans le courant du mois de janvier 1961;

— Les personnes qui, à la date du 31 décembre 1960 remplissaient leurs obligations militaires et qui ont exercé une fonction dans l'enseignement au cours des 6 mois qui ont précédé leur entrée au service militaire et qui ont repris cette même fonction dans les trois mois qui ont suivi la fin de celui-ci.

Art. 66. Voor de toepassing van artikel 116, § 2, van de wet van 14 februari 1961 voor economische expansie, sociale vooruitgang en financieel herstel, worden, ondanks de afwezigheid van een statutaire of contractuele band met hun onderwijsinstelling, beschouwd als in dienst zijnde op 31 december 1960 :

— De personen die een functie in het onderwijs hebben uitoefend in de loop van de maand december 1960 en die diezelfde functie hebben hernomen in de loop van de maand januari 1961;

— De personen die op 31 december 1960 hun militaire verplichtingen volbrachten en die een functie in het onderwijs uitoefend hebben in de loop van de 6 maanden voorafgaand aan hun militaire dienst en die diezelfde functie hebben hernomen binnen drie maanden na het beëindigen ervan.

— Adopté.

Aangenomen.

Section 4. — Dispositions abrogatoires

Art. 67. Sont abrogés :

1° Les articles 10 et 11 de la loi du 21 juillet 1844 sur les pensions civiles et ecclésiastiques, modifiés par les lois des 3 juin 1920, 6 mars 1925 et 29 juillet 1926;

2° Les articles 2, 5 et 6 de la loi du 26 avril 1865 qui apporte des modifications aux lois sur les pensions civiles, modifiés par la loi du 31 mars 1884;

3° La loi du 10 mai 1866 apportant des modifications aux lois sur les pensions en faveur du personnel attaché aux établissements normaux d'instruction primaire et des inspecteurs de l'enseignement primaire, rétribués sur le Trésor public, modifiée par la loi du 31 mars 1884;

4° L'article 7, alinéa 4, de la loi du 16 mai 1876 sur les pensions des professeurs et instituteurs communaux et de leurs veuves et orphelins;

5° La loi du 9 août 1881 relative aux pensions du personnel administratif et enseignant de l'Académie royale des Beaux-Arts d'Anvers, de l'Institut supérieur de commerce d'Anvers et du Conservatoire royal de musique de Gand;

6° La loi du 31 mars 1884 relative aux dispositions complémentaires de la loi du 16 mai 1876 sur les pensions des professeurs, instituteurs communaux et de leurs veuves et orphelins;

7° L'arrêté royal du 31 décembre 1884 contenant règlement relatif au mode de liquidation de la pension des personnes attachées aux établissements d'enseignement des communes et recevant un traitement sur les fonds alloués au budget communal;

8° L'article 5 de la loi du 18 mai 1912 sur les pensions du personnel enseignant, modifié par la loi du 16 juin 1970;

9° Les articles 2, lettre B, 28, alinéa 2, et 65, 1°, d) et e), des lois sur les pensions militaires coordonnées par l'arrêté royal du 11 août 1923, modifiés par les lois des 13 juillet 1934, 5 août 1968 et 12 juillet 1979;

10° Les articles 2, 3 et 7 de la loi du 7 mars 1935 assurant aux sauveteurs volontaires une pension de retraite par limite d'âge et la réparation des dommages résultant des accidents du travail;

11° La loi du 2 août 1962 relative aux pensions de retraite et de survie;

12° L'arrêté royal du 20 février 1963 suspendant et réduisant les effets de certaines des règles contenues dans l'article 117 de la loi du 14 février 1961 d'expansion économique, de progrès social et de redressement financier;

13° L'article 16 de la loi organique du 12 avril 1965 de la Caisse d'assurance de l'ancien personnel d'Afrique;

14° L'article 10, alinéa 2, de l'arrêté royal n° 33 du 20 juillet 1967 fixant le statut de certains agents des services publics chargés d'une mission internationale;

15° La loi du 17 juillet 1975 relative aux conditions d'âge fixées dans certains régimes de pension du secteur public;

16° L'article 54, § 1er, et les articles 55 à 66 de la loi du 5 août 1978 de réformes économiques et budgétaires, modifiés par l'arrêté royal du 29 janvier 1985;

17° L'article 10, § 1er, de la loi du 15 mai 1984 portant mesures d'harmonisation dans les régimes de pensions.

Afdeling 4. — Opheffingsbepalingen

Art. 67. Opgeheven worden :

1° De artikelen 10 en 11 van de wet van 21 juli 1844 op de burgerlijke en kerkelijke pensioenen, gewijzigd bij de wetten van 3 juni 1920, 6 maart 1925 en 29 juli 1926;

2° De artikelen 2, 5 en 6 van de wet van 26 april 1865 tot wijziging van de wetten op de burgerlijke pensioenen, gewijzigd bij de wet van 31 maart 1884;

3° De wet van 10 mei 1866 tot wijziging van de wetten op de pensioenen ten voordele van het personeel verbonden aan de kweekscholen van lager onderwijs en van de opzieners van het lager onderwijs, die een jaarwedde op de Openbare Schatkist genieten, gewijzigd bij de wet van 31 maart 1884;

4° Artikel 7, vierde lid, van de wet van 16 mei 1876 op de pensioenen der gemeenteleraars en onderwijzers en hunner weduwen en wezen;

5° De wet van 9 augustus 1881 betreffende de pensioenen van het besturend en onderwijzend personeel van de Koninklijke Academie van Schone Kunsten te Antwerpen, van het Hogere Handelsinstituut te Antwerpen en van de Koninklijke Muziekschool te Gent;

6° De wet van 31 maart 1884 betreffende de volledigende bepalingen der wet van 16 mei 1876 op de pensioenen der gemeentelijke leraars en onderwijzers en hunner weduwen en wezen;

7° Het koninklijk besluit van 31 december 1884 houdende verordening betreffende de wijze van vereffenen der pensioenen van de personen welke aan gemeentelijke onderwijsinstellingen gehecht zijn en een jaarwedde ontvangen op de gelden door de gemeentebegrotingen bewilligd;

8° Artikel 5 van de wet van 18 mei 1912 op de pensioenen van het onderwijzend personeel, gewijzigd bij de wet van 16 juni 1970;

9° De artikelen 2, littera B, 28, tweede lid, en 65, 1°, d) en e), van de wetten op de militaire pensioenen samengevoegd bij koninklijk besluit van 11 augustus 1923, gewijzigd bij de wetten van 13 juli 1934, 5 augustus 1968 en 12 juli 1979;

10° De artikelen 2, 3 en 7 van de wet van 7 maart 1935 tot toekenning van een pensioen wegens het bereiken van de leeftijdsgrens, aan de vrijwillige redders, en de vergoeding van de schade voortvloeiende uit arbeidsongevallen;

11° De wet van 2 augustus 1962 betreffende de rust- en overlevingspensioenen;

12° Het koninklijk besluit van 20 februari 1963 houdende schorsing en beperking van de uitwerking van zekere regelen welke artikel 117 van de wet van 14 februari 1961 tot economische expansie, sociale vooruitgang en financieel herstel inhoudt;

13° Artikel 16 van de organieke wet van 12 april 1965 van de Verzekeringskas van het gewezen personeel in Afrika;

14° Artikel 10, tweede lid, van het koninklijk besluit nr. 33 van 20 juli 1967 tot vaststelling van het statuut van sommige ambtenaren van de openbare diensten die met een internationale opdracht worden belast;

15° De wet van 17 juli 1975 betreffende de pensioenge-rechtigde leeftijd vastgesteld in sommige pensioenregelingen van de overheidssector;

16° Artikel 54, § 1, en de artikelen 55 tot 66 van de wet van 5 augustus 1978 houdende economische en budgettaire hervormingen, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 29 januari 1985;

17° Artikel 10, § 1, van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 68. Sont rapportés les articles 18, 19 et 20 de l'arrêté royal du 29 janvier 1985 fixant les modalités d'application de certaines dispositions du livre Ier de la loi du 15 mai 1984 portant mesures d'harmonisation dans les régimes de pensions.

Art. 68. Ingetrokken worden de artikelen 18, 19 en 20 van het koninklijk besluit van 29 januari 1985 tot vaststelling van de toepassingsmodaliteiten van sommige bepalingen van boek I van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — L'article 69 est libellé comme suit:

Section 5. — Dispositions transitoires

Art. 69. Les pensions affectées par les modifications apportées par le présent chapitre à la législation existante, sont révisées d'office pour autant que ces pensions aient pris cours à partir de la date à laquelle la disposition modifiée a produit ses effets et

qu'elles soient toujours en cours à la date de la publication de la présente loi au *Moniteur belge*. Cette révision est effectuée avec effet à la date de prise de cours de la pension.

Afdeling 5. — Overgangsbepalingen

Art. 69. De pensioenen die worden beïnvloed door de door dit hoofdstuk in de bestaande wetgeving aangebrachte wijzigingen, worden ambtshalve herzien op voorwaarde dat die pensioenen zijn ingegaan vanaf de datum waarop de gewijzigde bepaling uitwerking heeft gehad en op voorwaarde dat die pensioenen nog steeds lopen op de datum van de bekendmaking van deze wet in het *Belgisch Staatsblad*. Deze herziening wordt uitgevoerd met ingang van de ingangsdatum van het pensioen.

A cet article M. Hatry propose l'amendement que voici:

« A cet article, remplacer les mots « d'office » par les mots « à la demande des intéressés. »

« In dit artikel het woord « ambtshalve » te vervangen door de woorden « op verzoek van de betrokkenen. »

Cet amendement est-il appuyé? (Plusieurs membres se lèvent.)

Cet amendement étant régulièrement appuyé, il fera partie de la discussion.

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 69 sont réservés.

De stemming over het amendement en de stemming over artikel 69 worden aangehouden.

Art. 70. Les modifications apportées par l'article 1er à l'article 2 de la loi du 15 mai 1984 portant mesures d'harmonisation dans les régimes de pensions ne sont pas applicables aux ayants droit des personnes décédées avant la date d'entrée en vigueur de l'article 1er.

Art. 70. De wijzigingen die bij artikel 1 in artikel 2 van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen worden aangebracht, zijn niet van toepassing op de rechtverkrijgenden van de vóór de inwerkingtreding van artikel 1 overleden personen.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 71. Si, en cas d'application de l'article 69, les modifications apportées par l'article 2, 3°, à l'article 4 de la loi du 15 mai 1984 portant mesures d'harmonisation dans les régimes de pension ont pour effet de réduire le taux de la pension auquel l'intéressé peut prétendre à la date de la publication de la présente loi, ce dernier taux est garanti mais ne fait plus l'objet des augmentations découlant de l'application des articles 12 ou 19 de la loi du 9 juillet 1969 modifiant et complétant la législation relative aux pensions de retraite et de survie des agents du secteur public. Ce taux garanti est maintenu aussi longtemps qu'il reste supérieur au nouveau taux nominal découlant des modifications précitées, dûment adapté conformément auxdits articles 12 ou 19.

Art. 71. Indien, bij toepassing van artikel 69, de wijzigingen die door artikel 2, 3°, worden aangebracht in artikel 4 van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen, tot gevolg hebben dat het pensioenbedrag waarop de betrokkene aanspraak kan maken op de dag van de bekendmaking van deze wet, wordt verminderd, wordt dit laatste bedrag gewaarborgd, maar ondergaat het niet meer de verhogingen die voortvloeien uit de toepassing van de artikelen 12 of 19 van de wet van 9 juli 1969 tot wijziging en aanvulling van de wetgeving betreffende de rust- en overlevingspensioenen van het personeel van de openbare sector. Dit gewaarborgd bedrag wordt behouden zolang het hoger blijft dan het nieuwe uit de voormelde wijzigingen voortvloeiende nominale bedrag, dat wel degelijk aangepast wordt overeenkomstig de voormelde artikelen 12 of 19.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 72. Les pensions de survie en cours à la date d'entrée en vigueur de l'article 5, § 2, sont révisées à la demande des intéressés compte tenu de la modification apportée par cette disposition.

La demande de révision prévue à l'alinéa 1er doit être adressée à l'autorité qui gère le régime de pension auquel les intéressés sont soumis. Elle produit ses effets le premier jour du mois qui suit celui au cours duquel elle est introduite. Toutefois, si elle est introduite avant l'expiration du sixième mois suivant celui au cours duquel la présente loi aura été publiée au *Moniteur belge*, elle produit ses effets à la date d'entrée en vigueur de l'article 5, § 2.

Art. 72. De overlevingspensioenen lopend op de datum van inwerkingtreding van artikel 5, § 2, worden op aanvraag van de betrokkenen herzien, rekening houdend met de door die bepaling aangebrachte wijziging.

De in het eerste lid bedoelde aanvraag tot herziening moet worden gericht aan de overheid die de pensioenregeling waaraan de betrokkenen zijn onderworpen, beheert. Zij heeft uitwerking de eerste dag van de maand volgend op die gedurende welke zij wordt ingediend. Indien zij echter ingediend wordt vóór het verstrijken van de zesde maand volgend op die gedurende welke deze wet in het *Belgisch Staatsblad* is bekendgemaakt, heeft zij uitwerking op de datum van inwerkingtreding van artikel 5, § 2.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 73. Sont validées les décisions régulières d'octroi à titre définitif d'une pension prématurée pour motif de santé ou d'incapacité physique, prises en application des anciennes dispositions de l'arrêté royal du 20 février 1963 suspendant et réduisant les effets de certaines règles contenues dans l'article 117 de la loi du 14 février 1961 d'expansion économique, de progrès social et de redressement financier.

Art. 73. De regelmatige beslissingen tot definitieve toekenning van een vroegtijdig pensioen wegens gezondheidsredenen of lichamelijke ongeschiktheid, die genomen werden met toepassing van de vroegere bepalingen van het koninklijk besluit van 20 februari 1963 houdende schorsing en beperking van de uitwerking van zekere regelen welke artikel 117 van de wet van 14 februari 1961 tot economische expansie, sociale vooruitgang en financieel herstel inhoudt, worden bekrachtigd.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 74. § 1er. Les pensions de retraite en cours au 31 mai 1984 sont révisées à la demande des intéressés, compte tenu des modifications apportées par les articles 44, 2°, 45, 46, 48, 3°, et 49.

Les pensions de retraite en cours à la date d'entrée en vigueur de l'article 44, 1°, sont révisées à la demande des intéressés, compte tenu de la modification apportée par ledit article. Il en est de même pour les pensions de survie accordées en application de la loi du 15 mai 1984 portant mesures d'harmonisation dans les régimes de pensions.

§ 2. La demande de révision prévue au § 1er doit être adressée à l'autorité qui gère le régime de pension auquel les intéressés sont soumis.

Sont considérées comme demandes du bénéfice des articles 44, 2°, et 48, 3°, les demandes valablement introduites conformément aux dispositions de l'article 20 de l'arrêté royal du 29 janvier 1985 fixant les modalités d'application de certaines dispositions du livre Ier de la loi du 15 mai 1984 portant mesures d'harmonisation dans les régimes de pensions, rapporté par l'article 70 de la présente loi.

§ 3. Les demandes de révision produisent leurs effets le premier jour du mois qui suit celui au cours duquel elles sont introduites. Toutefois, s'il s'agit d'une demande visée au § 2, alinéa 2, elle produit ses effets, le 1er juin 1984 si elle a été introduite avant le 8 août 1985, et, dans les autres cas, le premier jour du mois suivant celui au cours duquel elle a été introduite.

§ 4. Le taux révisé est obtenu en multipliant le montant nominal de la pension en vigueur la veille de la date à laquelle la révision doit produire ses effets par le rapport existant entre le montant

nominal que la pension aurait atteint initialement si elle avait été établie compte tenu de la bonification pour diplôme et le montant nominal initial.

Ce rapport est établi jusqu'à la quatrième décimale inclusive. Pour sa détermination, il est tenu compte, le cas échéant, des modifications de la durée des services admissibles ou de tantièmes y afférents, survenues entre la date de prise de cours de la pension et celle à laquelle la révision produit ses effets.

Art. 74. § 1. De op 31 mei 1984 lopende rustpensioenen worden op aanvraag van de betrokkenen herzien, rekening houdend met de wijzigingen die worden aangebracht door de artikelen 44, 2°, 45, 46, 48, 3°, en 49.

De rustpensioenen lopend op de datum van de inwerkingtreding van artikel 44, 1°, worden op aanvraag van de betrokkenen herzien, rekening houdend met de wijziging die wordt aangebracht door bedoeld artikel. Hetzelfde geldt voor de overlevingspensioenen die werden toegekend met toepassing van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen.

§ 2. De in § 1 bedoelde aanvraag tot herziening moet worden gericht aan de overheid die de pensioenregeling waaraan de betrokkenen zijn onderworpen, beheert.

Als aanvragen voor het verkrijgen van het voordeel van de artikelen 44, 2°, en 48, 3°, worden beschouwd, de aanvragen die op geldige wijze werden ingediend overeenkomstig de bepalingen van artikel 20 van het koninklijk besluit van 29 januari 1985 tot vaststelling van de toepassingsmodaliteiten van sommige bepalingen van boek I van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen, ingetrokken door artikel 70 van deze wet.

§ 3. De herzieningsaanvragen hebben uitwerking de eerste dag van de maand volgend op die gedurende welke de aanvragen worden ingediend. Indien het evenwel gaat om een in § 2, tweede lid, bedoelde aanvraag heeft ze uitwerking op 1 juni 1984 indien ze werd ingediend vóór 8 augustus 1985 en, in de andere gevallen, de eerste dag van de maand volgend op die gedurende welke ze werd ingediend.

§ 4. Het herziene bedrag wordt verkregen door het nominale bedrag van het pensioen van kracht daags vóór de datum waarop de herziening uitwerking moet hebben, te vermenigvuldigen met de verhouding tussen het nominale bedrag dat het pensioen oorspronkelijk zou hebben bereikt indien het was vastgesteld rekening houdend met de diplomabonificatie, en het oorspronkelijke nominale bedrag.

Deze verhouding wordt vastgesteld tot en met de vierde decimaal. Voor het vaststellen ervan wordt in voorkomend geval rekening gehouden met de wijzigingen in de duur van de in aanmerking komende diensten of van de eraan verbonden tantièmes, die zich hebben voorgedaan tussen de ingangsdatum van het pensioen en de datum waarop de herziening uitwerking heeft.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 75. Par dérogation à l'article 2, § 2, de l'arrêté royal n° 442 du 14 août 1986 relatif à l'incidence de certaines positions administratives sur les pensions des agents des services publics, les périodes ou les fractions de période d'interruption de carrière ou de réduction des prestations qui, à la veille de la publication de la présente loi, et compte tenu des dispositions des articles 2 et 3 du même arrêté, telles qu'elles étaient libellées avant leur modification par les articles 61 et 62, ne sont plus susceptibles de faire l'objet d'une validation, peuvent être validées pour autant que l'agent souscrive l'engagement prévu à l'alinéa 2 du paragraphe 2 précité et que les cotisations destinées à valider ces périodes ou ces fractions de période parviennent au pouvoir ou à l'organisme visé à l'alinéa 1er du même paragraphe avant la date de prise de cours de la pension mais au plus tard le 31 décembre 1991.

Art. 75. In afwijking van artikel 2, § 2, van het koninklijk besluit nr. 442 van 14 augustus 1986 betreffende de weerslag van sommige administratieve toestanden op de pensioenen van de personeelsleden van de overheidsdiensten, mogen de perioden of

de gedeelten van perioden van loopbaanonderbreking of van vermindering van de arbeidsprestaties die daag vóór de bekendmaking van deze wet en rekening houdend met de bepalingen van de artikelen 2 en 3 van hetzelfde besluit, zoals die luiden vóór hun wijziging door de artikelen 61 en 62, niet meer voor validering in aanmerking komen, gevalideerd worden op voorwaarde dat het personeelslid de in het tweede lid van de voormelde § 2 bedoelde verbintenis aangaat en dat de bijdragen tot validering van deze perioden of gedeelten van perioden vóór de ingangsdatum van het pensioen en ten laatste op 31 december 1991 bij de in het eerste lid van dezelfde paragraaf bedoelde macht of instelling toekomen.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 76. Le droit à la pension différée résultant de l'application des articles 55 à 62 de la loi du 5 août 1978 de réformes économiques et budgétaires reste régi par ces dispositions, telles qu'elles étaient libellées avant leur abrogation par l'article 67, 16°, de la présente loi.

Toutefois, les personnes qui ont perdu ou perdront leur droit à cette pension, en raison de l'exercice d'une activité lucrative, peuvent solliciter le bénéfice de la pension prévue par l'article 46 de la loi du 15 mai 1984 portant mesures d'harmonisation dans les régimes des pensions.

Art. 76. Het recht op het uitgesteld pensioen voortvloeiend uit de toepassing van de artikelen 55 tot 62 van de wet van 5 augustus 1978 houdende economische en budgettaire hervormingen, blijft beheerst door deze bepalingen, zoals ze waren gesteld vóór de opheffing ervan door artikel 67, 16°, van deze wet.

De personen die hun recht op dat pensioen hebben verloren of zullen verliezen wegens de uitoefening van een winstgevende activiteit, mogen het pensioen aanvragen voorzien bij artikel 46 van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen.

— Adopté.

Aangenomen.

Section 6. — Entrée en vigueur et applicabilité

Art. 77. Le présent chapitre entre en vigueur le premier jour du mois qui suit celui au cours duquel la présente loi aura été publiée au *Moniteur belge*, à l'exception :

a) Des articles 27, 28, 32, 37, 41 et 67, 1° à 7°, qui produisent leurs effets le 1er janvier 1981;

b) De l'article 55, qui produit ses effets le 1er juillet 1981;

c) De l'article 54, qui produit ses effets le 1er juillet 1982;

d) Des articles 57, 58, 3° et 4°, et 59, qui produisent leurs effets le 1er janvier 1984 en ce qui concerne les pensions de retraite et le 1er juin 1984 en ce qui concerne les pensions de survie;

e) Des articles 2, 1°, 3° et 5°, 3, § 1er, 4, 5, § 1er, 7 à 9, 11, 12, 13, 1°, 24, § 1er, 34, 39, § 1er, 44, 2°, 45, 46, 48, 3°, et 49, qui produisent leurs effets le 1er juin 1984;

f) De l'article 35, qui produit ses effets le 1er juillet 1984;

g) Des articles 14, 15, 1°, et 16 à 18, qui produisent leurs effets le 1er novembre 1984;

h) De l'article 60, qui produit ses effets le 1er janvier 1986;

i) De l'article 62, 3°, qui produit ses effets le 1er septembre 1986;

j) Des articles 6 et 67, 17°, qui produisent leurs effets le 6 juin 1987;

k) De l'article 43, qui produit ses effets le 12 septembre 1987;

l) De l'article 3, § 2, qui produit ses effets le 1er septembre 1990.

Afdeling 6. — Inwerkingtreding en toepassing

Art. 77. Dit hoofdstuk treedt in werking de eerste dag van de maand volgend op die gedurende welke deze wet in het *Belgisch Staatsblad* is bekendgemaakt, met uitzondering van :

a) De artikelen 27, 28, 32, 37, 41 en 67, 1° tot 7°, die uitwerking hebben met ingang van 1 januari 1981;

b) Artikel 55, dat uitwerking heeft met ingang van 1 juli 1981;

c) Artikel 54, dat uitwerking heeft met ingang van 1 juli 1982;

d) De artikelen 57, 58, 3° en 4°, en 59, die uitwerking hebben met ingang van 1 januari 1984 wat betreft de rustpensioenen en 1 juni 1984 wat betreft de overlevingspensioenen;

e) De artikelen 2, 1°, 3° en 5°, 3, § 1, 4, 5, § 1, 7 tot 9, 11, 12, 13, 1°, 24, § 1, 34, 39, § 1, 44, 2°, 45, 46, 48, 3°, en 49, die uitwerking hebben met ingang van 1 juni 1984;

f) Artikel 35, dat uitwerking heeft met ingang van 1 juli 1984;

g) De artikelen 14, 15, 1°, en 16 tot 18, die uitwerking hebben met ingang van 1 november 1984;

h) Artikel 60, dat uitwerking heeft met ingang van 1 januari 1986;

i) Artikel 62, 3°, dat uitwerking heeft met ingang van 1 september 1986;

j) De artikelen 6 en 67, 17°, die uitwerking hebben met ingang van 6 juni 1987;

k) Artikel 43, dat uitwerking heeft met ingang van 12 september 1987;

l) Artikel 3, § 2, dat uitwerking heeft met ingang van 1 september 1990.

— Adopté.

Aangenomen.

Chapitre II. — Renonciation à une pension

Art. 78. Les dispositions du présent chapitre sont applicables aux pensions de retraite et de survie à charge du Trésor public ou d'un des pouvoirs ou organismes auxquels la loi du 14 avril 1965 établissant certaines relations entre les divers régimes de pensions du secteur public est applicable.

Hoofdstuk II. — Afstand van een pensioen

Art. 78. De bepalingen van dit hoofdstuk zijn van toepassing op de rust- en overlevingspensioenen ten laste van de Openbare Schatkist of van één van de machten of instellingen waarop de wet van 14 april 1965 tot vaststelling van een zeker verband tussen de onderscheiden pensioenregelingen van de openbare sector van toepassing is.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 79. Toute personne qui bénéficie d'une pension visée à l'article 78 peut, à tout moment, renoncer au paiement de l'intégralité de cette pension si cette renonciation lui permet d'obtenir un autre avantage dans le cadre de l'octroi ou du calcul d'une pension non visée à cet article ou, s'il s'agit d'une pension de survie, pour obtenir une pension de survie visée au même article mais dont les droits découlent d'un autre mariage.

Art. 79. Elke persoon die een in artikel 78 bedoeld pensioen geniet, kan op elk ogenblik afstand doen van de uitbetaling van de totaliteit van dit pensioen, indien hij daardoor een ander voordeel verkrijgt in het kader van de toekenning of de berekening van een niet in dat artikel bedoeld pensioen of, indien het een overlevingspensioen betreft, een in hetzelfde artikel bedoeld overlevingspensioen verkrijgt waarvan de rechten echter voortvloeien uit een ander huwelijk.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 80. La demande de renonciation doit être adressée au pouvoir ou à l'organisme qui a accordé la pension. Elle produit ses effets soit à partir de la date de prise de cours de la pension, soit à partir d'une date choisie par l'intéressé.

Lorsque la demande produit ses effets à une date antérieure à celle de son introduction et que des sommes doivent être remboursées, les délais de prescription prévus à l'article 59 de la loi du 24 décembre 1976 relative aux propositions budgétaires 1976-1977 ne sont pas applicables à ces sommes.

Art. 80. De aanvraag tot afstand van een pensioen moet worden gericht tot de macht of de instelling die het pensioen heeft toegekend. Ze heeft uitwerking, hetzij vanaf de ingangsdatum van het pensioen, hetzij vanaf een door de betrokkene gekozen datum.

Wanneer de aanvraag uitwerking heeft op een datum voorafgaand aan die van haar indiening en wanneer bedragen moeten worden terugbetaald, zijn de verjaringstermijnen die worden bepaald bij artikel 59 van de wet van 24 december 1976 betreffende de budgettaire voorstellen 1976-1977, niet van toepassing op deze bedragen.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 81. La personne qui a fait usage de la faculté prévue à l'article 79 peut, à tout moment, demander que le paiement de sa pension soit rétabli pour l'avenir. Cette demande produit ses effets à une date choisie par l'intéressé mais au plus tôt le premier jour du mois qui suit celui au cours duquel elle a été introduite.

Art. 81. De persoon die gebruik heeft gemaakt van de bij artikel 79 bepaalde mogelijkheid, mag op elk ogenblik vragen dat de uitkering van zijn pensioen voor de toekomst wordt hervat. Deze aanvraag heeft uitwerking op een door de betrokkene gekozen datum, maar ten vroegste op de eerste dag van de maand volgend op die waarin ze werd ingediend.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 82. Lorsqu'il a été fait application de l'article 81, l'intéressé peut à nouveau faire usage de la faculté prévue à l'article 79 mais, dans ce cas, cette seconde renonciation devient irrévocable.

Art. 82. Wanneer artikel 81 werd toegepast, mag de betrokkene nogmaals gebruik maken van de bij artikel 79 bepaalde mogelijkheid. In dat geval is die tweede afstand evenwel onherroepelijk.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 83. Le présent chapitre entre en vigueur le premier jour du mois qui suit celui au cours duquel la présente loi a été publiée au *Moniteur belge*.

Art. 83. Dit hoofdstuk treedt in werking op de eerste dag van de maand na die waarin deze wet is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*.

— Adopté.

Aangenomen.

Chapitre III. — Age de mise à la retraite de certains membres du personnel de la Société nationale des chemins de fer belges

Art. 84. § 1er. A l'article 115, alinéa 4, de la loi du 14 février 1961 d'expansion économique, de progrès social et de redressement financier, remplacé par la loi du 20 juillet 1977, les mots « les personnes qui appartiennent au personnel roulant de la Société nationale des chemins de fer belges » sont supprimés.

§ 2. Au même article 115, modifié par la loi du 20 juillet 1977, est ajouté un alinéa rédigé comme suit:

« Les membres du personnel de la Société nationale des chemins de fer belges peuvent solliciter la pension de retraite à partir du premier jour du mois suivant celui au cours duquel ils atteignent l'âge de 55 ans, pour autant qu'ils comptent trente années de services rendus en qualité de membres du personnel roulant.

S'ils ne satisfont pas à cette condition, ils peuvent solliciter leur pension de retraite autant de mois avant le premier jour du mois suivant celui au cours duquel ils atteignent l'âge de 60 ans qu'ils comptent de semestres passés en qualité de membres du personnel roulant, pour autant que la durée de leurs services effectifs atteigne trente années. »

Hoofdstuk III. — Leeftijd van opruststelling van sommige personeelsleden van de Nationale Maatschappij der Belgische spoorwegen

Art. 84. § 1. In artikel 115, vierde lid, van de wet van 14 februari 1961 voor economische expansie, sociale vooruitgang en financieel herstel, vervangen door de wet van 20 juli 1977, vervallen de woorden « de personen die behoren tot het rollend personeel van de Nationale Maatschappij der Belgische spoorwegen ».

§ 2. Aan hetzelfde artikel 115, gewijzigd bij de wet van 20 juli 1977, wordt een lid toegevoegd, luidend als volgt:

« De personeelsleden van de Nationale Maatschappij der Belgische spoorwegen kunnen het rustpensioen aanvragen vanaf de eerste dag van de maand die volgt op die waarin zij de leeftijd van 55 jaar bereiken, op voorwaarde dat zij 30 dienstjaren tellen, bewezen in de hoedanigheid van leden van het rijdend personeel.

Indien zij aan die vereiste niet voldoen, kunnen zij hun rustpensioen aanvragen zoveel maanden vóór de eerste dag van de maand die volgt op die waarin zij de leeftijd van 60 jaar bereiken, als zij semesters tellen doorgebracht in de hoedanigheid van leden van het rijdend personeel, op voorwaarde dat de duur van de werkelijke diensten 30 jaar bereikt. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 85. Le présent chapitre s'applique uniquement aux pensions qui prendront cours durant la période comprise entre le 1er janvier 1991 et le 31 décembre 1993 inclusivement.

Par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres, le Roi peut décider d'en prolonger l'application pour des périodes consécutives d'une durée maximale de trois années chacune.

Art. 85. Dit hoofdstuk is slechts van toepassing op de pensioenen die zullen ingaan gedurende de periode van 1 januari 1991 tot 31 december 1993, beide data inbegrepen.

Bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit kan de Koning beslissen de toepassing ervan te verlengen voor opeenvolgende perioden met een maximumduur van drie jaar elk.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — Il sera procédé ultérieurement aux votes réservés ainsi qu'au vote sur l'ensemble du projet de loi.

De aangehouden stemmingen en de stemming over het ontwerp van wet in zijn geheel hebben later plaats.

VOORSTEL VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 29 DECEMBER 1990 HOUDENDE SOCIALE BEPALINGEN

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT LA LOI DU 29 DECEMBRE 1990 PORTANT DES DISPOSITIONS SOCIALES

Discussion et vote de l'article unique

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het voorstel van wet tot wijziging van de wet van 29 december 1990 houdende sociale bepalingen.

Nous abordons l'examen de la proposition de loi modifiant la loi du 29 décembre 1990 portant des dispositions sociales.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

De heer Vannieuwenhuyze, rapporteur, verwijst naar zijn verslag.

Daar niemand het woord vraagt, is de algemene beraadslaging gesloten.

Personne ne demandant la parole, la discussion générale est close.

L'article unique de la proposition de loi est ainsi rédigé :

Article unique. A l'article 98 de la loi du 29 décembre 1990 portant des dispositions sociales, les mots « de l'article 83 qui produit ses effets le 1er avril 1990 » sont remplacés par les mots « des articles 81 et 83 qui entrent en vigueur le 1er avril 1990 ».

Enig artikel. In artikel 98 van de wet van 29 december 1990 houdende sociale bepalingen worden de woorden « artikei 83, dat uitwerking heeft met ingang van 1 april 1990 » vervangen door de woorden « de artikelen 81 en 83 die uitwerking hebben met ingang van 1 april 1990 ».

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — We stemmen later over het voorstel van wet in zijn geheel.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble de la proposition de loi.

PROJET DE LOI PORTANT REFORME DE CERTAINES ENTREPRISES PUBLIQUES ECONOMIQUES

Discussion générale

ONTWERP VAN WET BETREFFENDE DE HERVORMING VAN SOMMIGE ECONOMISCHE OVERHEIDS-BEDRIJVEN

Algemene beraadslaging

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi portant réforme de certaines entreprises publiques économiques.

Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet betreffende de hervorming van sommige economische overheids-bedrijven.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

La parole est au rapporteur.

M. Hotyat, rapporteur. — Monsieur le Président, après la Chambre, nous sommes appelés à nous prononcer sur un projet d'une grande envergure.

*M. Toussaint, premier vice-président,
prend la présidence de l'assemblée*

En effet, il a pour objectif de moderniser le statut de nos entreprises publiques nationales de communication et de transport, afin de leur permettre d'affronter les nombreux défis qui se posent et se poseront à elles et d'assurer ainsi non seulement leur survie mais également un ancrage public belge dans ce secteur déterminant.

Un nouveau statut homogène sera mis en place par cette réforme : il s'agit de la catégorie des entreprises publiques autonomes à laquelle pourront être rattachées, dans un premier temps, la Régie des Télégraphes et des Téléphones, la Régie des Postes, la Régie des Voies aériennes et la Société nationale des chemins de fer de Belgique.

Je voudrais attirer votre attention sur la méthode même du règlement législatif de cette question.

En l'état actuel des choses, ces entreprises publiques sont régies par un certain nombre de dispositions éparses selon les matières considérées. Elles sont également assujetties à la loi du 16 mars 1954 qui a organisé un régime de contrôle administratif et budgétaire qui a fortement empreint tout le secteur public. Mais elles ne bénéficient pas, à l'heure actuelle, d'un statut juridique propre qui prenne en compte leur spécificité d'entreprise publique économique.

En adoptant ce projet, nous doterons ces entreprises d'un régime juridique particulier, sans précédent en droit belge, qui dépasse celui de contrôle administratif et budgétaire et qui porte également sur la structure des organes de gestion, sur l'exercice des missions de service public, sur le régime juridique du personnel tout en réglant expressément un certain nombre de questions — je pense par exemple à la faculté de filialisation, à la soumission à la législation sur les marchés publics, etc.

Il s'agit là d'une innovation marquante en droit administratif et d'une importance au moins égale à celle de l'introduction de la loi du 16 mars 1954 que j'ai déjà citée.

A l'occasion de nos travaux, nous avons eu la confirmation qu'il s'agit bien d'introduire une législation sectorielle, à laquelle pourront adhérer, à l'avenir, d'autres entreprises publiques économiques, moyennant le respect de conditions imposées par le projet.

La clé de voûte de cette réforme est la répartition franche des responsabilités entre l'Etat et ces entreprises, sur un modèle d'autonomie responsable. En effet, les entreprises publiques autonomes seront administrées par de nouveaux organes de gestion, désignés pour un terme déterminé, ce qui constitue en soi un pas marquant pour les trois régies.

La loi fixera exhaustivement les missions de service public, le contrat de gestion conclu entre l'Etat et l'entreprise publique, traduira ces missions de service public en tâches concrètes et déterminera quelle rétribution devra être payée pour l'accomplissement de ces tâches.

Le ministre de tutelle, par l'intermédiaire de son commissaire du gouvernement, veillera à ce que les décisions prises par les organes de gestion soient conformes à la loi, aux statuts et au contrat de gestion.

Cela implique que la tutelle d'opportunité ou le contrôle général de conformité à l'intérêt général est supprimé et qu'en dehors de l'exercice des missions de service public, les entreprises publiques disposeront, à l'instar de leurs concurrents, d'une liberté de principe.

Il est à noter que, même dans l'exercice de leurs missions de service public, les entreprises publiques disposeront d'un régime de droit public allégé. Je pense, par exemple, aux dispositions relatives aux marchés publics.

Le projet n'a pas seulement pour but d'assouplir la gestion de ces entreprises. Il vise également à élargir leur mode de financement et leurs possibilités de coopération en tentant de concilier, à la fois, la nature d'entreprise et le caractère public de ces entreprises publiques et à régler cette nouvelle « cohabitation ».

Les entreprises publiques autonomes pourront adopter la forme de sociétés anonymes de droit public, dans lesquelles le secteur public devra détenir, en tous temps, plus de 50 p.c. des parts et plus de 75 p.c. des droits de vote.

Les entreprises publiques autonomes pourront également associer des tiers à l'exécution de leurs différentes missions en procédant, par exemple, à la constitution de filiales.

Sans entrer dans trop de détails, je me bornerai à signaler que le régime de filialisation est sensiblement différent selon que la filiale a trait à l'exercice d'une mission de service public, où la prépondérance du secteur public doit être intégralement sauvegardée, ou selon que la filiale se situe dans le domaine des missions concurrentielles, où la règle d'autonomie et de responsabilité des organes de gestion de l'entreprise doit jouer pleinement.

Le projet règle également la situation du personnel, tant sous l'angle du statut individuel que sous l'angle des relations collectives de travail. Le choix retenu est celui du régime statutaire du personnel. Le statut est la règle; le recours au contrat est l'exception.

L'entreprise publique autonome ne pourra recourir à l'engagement de personnel contractuel que dans quatre hypothèses, définies limitativement à l'article 29 du projet :

1° Afin de répondre à des besoins exceptionnels et temporaires, soit par la mise en œuvre d'actions limitées dans le temps, soit pour faire face à un surcroît extraordinaire de travail;

2° Afin d'exécuter des tâches nécessitant une connaissance ou une expérience de haute qualification;

3° Afin de remplacer des membres du personnel statutaire ou contractuel pendant des périodes d'absence temporaire;

4° Afin d'accomplir des tâches auxiliaires ou spécifiques.

En dehors de ces autres hypothèses, il ne pourra être recouru à l'engagement de personnel non statutaire.

Le personnel sera soumis à un statut — statut propre à chaque entreprise — négocié dans une nouvelle structure qui sera mise en place au sein de chaque entreprise — la SNCB dispose déjà de cet organe —, à savoir la commission paritaire.

Enfin, un organe de concertation paritaire sera institué au niveau de toutes les entreprises autonomes. Ses tâches essentielles sont le règlement de certains différends apparus au niveau des commissions paritaires d'entreprises et la conclusion de conventions collectives propres au secteur des entreprises publiques autonomes.

Il a été également tenu compte des usagers dans cette réforme. Les règles de conduite à l'égard des consommateurs pourront être fixées dans le contrat de gestion, ce qui démontre l'importance toute particulière qui leur est réservée. Dans le domaine spécifique des télécommunications, des règles de concurrence loyale ont été spécifiquement arrêtées. Elles pourront être contrôlées par un organisme de droit public indépendant, à savoir l'Institut belge des postes et des télécommunications.

J'ai également relevé deux innovations marquantes: d'une part, auprès de chaque entreprise publique autonome dont les services s'adressent directement à des consommateurs individuels, il sera mis en place un service de plaintes indépendant, à savoir un « service de médiation », en vue de régler un maximum de différends à l'amiable. D'autre part, il est également institué un comité consultatif chargé de donner un avis sur toutes les questions relatives aux services fournis par l'entreprise publique autonome.

Ce sont, monsieur le Président, chers collègues, les grands principes généraux contenus au titre I de ce projet. Volontairement, je me suis limité à énoncer ces principes afin de pouvoir mieux introduire les principaux thèmes de discussion sur lesquels la commission a travaillé. Je me permets, pour le surplus, de vous renvoyer au rapport écrit et aux exposés introductifs des ministres.

Encore un mot à propos de la structure même du projet de loi.

Le titre Ier auquel je viens de faire allusion porte donc sur les conditions d'entrée et le nouveau régime juridique des entreprises publiques autonomes.

C'est par les titres II, IV, V et VI que le statut organique des quatre entreprises publiques déjà citées est adapté aux dispositions du titre Ier.

Le titre III contient quant à lui un véritable code des télécommunications: il s'agit de l'adaptation de la loi du 19 juillet 1930, et surtout du 13 octobre 1930, à la nouvelle réalité technologique et juridique de ce secteur, et notamment de la transposition en droit belge des directives de la Communauté européenne en matière de libéralisation du marché des terminaux, des services de télécommunications et de la mise en œuvre de l'*Open Network Provision*.

Certains commissaires ont reproché au projet son approche trop timorée. Ils ont proposé d'aligner plus largement le statut des entreprises publiques autonomes sur le régime du droit privé, par exemple en matière de tutelle, de transformation en société anonyme, de capitalisation, et sur le mode de désignation des administrateurs et des directeurs de l'entreprise. D'autres ont proposé d'aligner purement et simplement le régime des relations collectives de travail sur celui en vigueur dans le secteur privé.

Certains commissaires ont également déploré la faible autonomie dont disposeront ces entreprises et ont particulièrement insisté pour que l'Etat lève les contraintes qui pèsent sur ces entreprises, notamment sur leur prix de revient, et d'une manière générale sur leurs coûts de production: salaires, capital, affectation des résultats.

La commission toute entière a reconnu l'indispensable nécessité d'accorder à ces entreprises une véritable autonomie, même si, comme je viens de le relever, le degré de cette autonomie fait l'objet d'appréciations diverses.

L'habilitation accordée au Roi en vertu de l'article 1er du projet, en vue du classement d'autres organismes d'intérêt public dans cette nouvelle catégorie, quoique d'inspiration classique, a été jugée par d'autres comme excessive.

La commission a, par ailleurs, largement discuté du régime juridique du contrat de gestion.

Certains commissaires auraient voulu voir le statu quo en matière de missions de service public coulé dans le contrat de gestion.

D'autres ont sollicité des éclaircissements sur la compétence juridictionnelle des cours et tribunaux de l'ordre judiciaire et du Conseil d'Etat, sur les règles en matière de tarification, et notamment sur la possibilité ou non d'opérer une réduction des tarifs dès lors que des tarifs maxima sont inscrits dans le contrat de gestion, sur les marchés publics, sur les subventions éventuelles de l'Etat, etc.

D'autres ont regretté la subsistance d'une éventuelle « rente de monopole » à charge de certaines entreprises publiques et ont plaidé pour un système de responsabilisation accrue aux résultats de la gestion des entreprises publiques, que ce soit en matière de répartition des bénéfices ou en matière de liaison des salaires à la productivité.

Quelques commissaires ont également contesté le système prévu pour les marchés dans les matières d'intérêt économique stratégique qui devront donner lieu à une approbation du gouvernement. Il est cependant à noter que l'article 11 du projet ouvre le droit à une indemnisation par l'Etat du surcoût éventuel entre la décision proposée par les organes de gestion de l'entreprise et la décision arrêtée finalement par le gouvernement, ce qui constitue une amélioration de la situation de ces entreprises publiques.

Certains commissaires ont également regretté le rôle qualifié « d'effacé » du conseil d'administration dans la négociation du contrat de gestion, et ce au profit du comité de direction, la non-consultation des Régions, et le manque d'information et de contrôle du Parlement.

D'autres membres de la commission ont adopté une attitude plus positive à l'égard du projet et ont mis l'accent sur le nécessaire changement des mentalités qui doit s'opérer dans ces entreprises pour autant qu'il y soit accordé une grande attention lors de l'élaboration de ce contrat de gestion. Ces membres mettent également l'accent sur la pérennité de l'exécution des missions de service public au profit du plus grand nombre et non d'une élite.

Qu'il me soit permis pour le surplus de vous renvoyer au rapport écrit, et en particulier aux réponses, parfois très circonstanciées, apportées par le gouvernement à de nombreuses questions. Quelques clarifications ont pu être apportées; il s'agit d'un apport essentiel de ces travaux.

Les règles en matière de capitalisation de ces entreprises publiques ainsi qu'en matière de filialisation ont également retenu l'attention toute particulière de la commission.

Je vous ai déjà fait part de certaines critiques et propositions visant à aligner le régime de ces entreprises sur celui du droit privé. Je n'y reviendrai pas.

D'autres ont également regretté que la définition, telle que proposée, des autorités publiques, seules habilitées à détenir plus de 50 p.c. des parts et plus de 75 p.c. des droits de vote, n'inclue pas les Régions. Le gouvernement a reconnu cet état de fait et a souligné qu'il s'agissait, dans ce projet, de la mise en œuvre de compétences exclusivement nationales.

Concernant le statut même des sociétés anonymes de droit public, certains commissaires ont regretté l'absence de contrôle parlementaire sur l'approbation des comptes de ces entreprises publiques. De même que, d'une manière générale, sur la transformation en société anonyme de droit public. D'autres commissaires ont nié l'opportunité même de l'intervention du Roi à l'occasion de cette transformation.

En matière de contrôle parlementaire, le gouvernement a apporté deux réponses.

D'une part, le Parlement interviendra lors de la création d'une entreprise publique, lors de sa transformation en entreprise publique autonome et lors de sa dissolution. La seule hypothèse où le Parlement n'est pas appelé à intervenir directement, c'est effectivement à l'occasion de sa transformation en société anonyme de droit public.

D'autre part, le Parlement disposera, chaque année, du rapport du service de médiation et du rapport du ministre de tutelle sur l'application du titre Ier, prévu à l'article 23, paragraphe 6, du projet.

A propos des organes de gestion futurs des entreprises publiques autonomes, quelques commissaires ont contesté le rôle, selon eux « excessif », du comité de direction au détriment du conseil d'administration. Le rapport écrit contient également un certain nombre d'éclaircissements au sujet des organes de gestion de la SNCB, pour laquelle le comité restreint a été maintenu.

Concernant les nouvelles règles en matière de tutelle administrative, quelques commissaires ont déploré qu'une tutelle administrative ait été maintenue et que, dans le cas de Belgacom, cette dernière soit attribuée au ministre, également compétent pour l'Institut belge des postes et télécommunications.

Il convient cependant de relever que l'autonomie est complète en ce qui concerne l'activité concurrentielle de l'entreprise; comme l'a souligné le gouvernement, pour les activités de service public, l'autonomie est plus large qu'actuellement, mais elle est contrebalancée par le contrôle de l'autorité publique, qui jouera le rôle de « contrepouvoir » dans l'intérêt général.

Pour le surplus, comme nous l'avons déjà rappelé tout à l'heure, la portée du contrôle a été restreinte par rapport à celle qui existe actuellement en vertu des articles 9, 10 et 23 de la loi du 16 mars 1954 précitée.

Enfin, concernant le service de médiation, d'aucuns ont regretté son absence à la RVA, qui ne fournit directement aucun service à des consommateurs individuels, son caractère dual avec les risques de jurisprudence discordante et enfin, le risque de non-objectivité dû à la prise en compte de ses frais par l'entreprise elle-même plutôt que par l'Etat.

Il a été précisé, à l'occasion des travaux de la commission, que ce service pourrait recevoir des plaintes ayant trait à la totalité des activités de l'entreprise publique — et donc pas uniquement à ses activités de service public — et que la situation de ces « médiateurs » pouvait être comparée à celle des réviseurs de banque, qui doivent être agréés par la Commission bancaire mais qui sont néanmoins rémunérés directement par la banque, sans que cela ne soit un obstacle à leur indépendance et à l'exercice impartial de leur mission.

Tels étaient, selon l'appréciation du rapporteur, les principaux thèmes débattus en commission en ce qui concerne le titre Ier. Il ne s'agit, bien entendu, que d'un essai de synthèse générale, le rapport écrit contenant un résumé plus exhaustif du débat, qui fut riche et complexe.

Qu'il me soit encore permis de tracer devant vous les grands thèmes de discussion qui ont été consacrés à la réforme de Belgacom, à savoir les titres II et III du projet.

Au sujet du titre II, trois critiques fondamentales ont été adressées par certains membres de la commission: le caractère jugé « extensif » des missions de service public de Belgacom par rapport à la situation actuelle; le caractère jugé « trop restrictif » du futur régime de la responsabilité de Belgacom; l'absence de détermination de conditions minimales de fiabilité de l'infrastructure belge des télécommunications offerte en exclusivité par Belgacom.

Le gouvernement a répondu qu'il était objectivement erroné de considérer que la loi en projet élargissait le champ du monopole futur de Belgacom, bien au contraire. Conformément aux directives européennes, le monopole de Belgacom ne portera plus que sur l'infrastructure et quelques services de base énumérés au titre III. Les autres activités seront donc libéralisées et le monopole futur sera plus restrictif que dans la situation actuelle.

Concernant la qualité des services, le gouvernement a fait observer que le contrat de gestion pourra contenir un certain nombre de règles protectrices au profit des consommateurs.

Enfin, concernant le régime de la responsabilité de Belgacom, le régime proposé est plus favorable aux tiers que le régime actuel empreint d'une irresponsabilité quasi absolue. Pour le surplus, le régime est comparable à celui qui est en vigueur dans les pays étrangers.

Le titre III a fait également l'objet d'une ample discussion en commission.

Il est évidemment impossible, dans le cadre de cet exposé, de reprendre, même sous forme de résumé, un inventaire exhaustif des remarques, observations, critiques et réponses apportées dans ce débat.

Je me limiterai à un exposé succinct des principales critiques qui ont été adressées et des réponses qui leur ont été fournies. Pour le reste, je me permets de vous renvoyer au rapport écrit de la commission.

Les critiques fondamentales portent essentiellement sur la comptabilité du titre III au droit communautaire.

A cet égard, certains membres de la commission ont émis quelques réserves, auxquelles le gouvernement a opposé des explications très fouillées, lesquelles sont reprises dans le rapport.

Il est apparu, lors des débats, que le classement des services de sémaphonie et de mobilophonie, dans les services réservés en exclusivité à Belgacom, n'est pas incompatible avec le droit européen.

En effet, la directive européenne sur la libéralisation des marchés des services de télécommunications prévoit expressément que les services de téléphonie, de radiomessagerie et de mobilophonie tombent en dehors de son champ d'application. Rien n'empêche donc le classement de ces services dans les services réservés. Compte tenu des modestes dimensions de notre pays, il ne convenait pas de mettre en place, par exemple, un double réseau de mobilophonie dont le coût supplémentaire et exorbitant aurait été mis à charge du consommateur. C'est la raison pour laquelle le gouvernement a opté pour cette solution qui consiste à accorder à Belgacom un monopole pour les services de base de radiomessagerie et de mobilophonie. Il est à noter qu'il ne s'ensuit aucune extension du monopole actuel.

Les difficultés techniques relatives à la transposition des directives européennes dans notre ordre juridique interne ont également été mises en relief. Ainsi, en ce qui concerne les définitions par exemple, plusieurs directives sur le même sujet utilisent indistinctement des définitions différentes, sans parler de la concordance des textes dans les diverses langues en usage dans la Communauté! Il n'était donc pas possible de reproduire tels quels les définitions et concepts différents contenus dans les directives à transposer.

Un certain nombre d'éclaircissements ont pu également être apportés, en particulier sur l'application des articles 82, 83, 85, 92, 120 et 125 du projet. Le rapport écrit contient, à ce propos, de riches développements.

En ce qui concerne la mise en œuvre de mesures en vue de préserver une concurrence loyale et, en particulier, les articles 107 et 108, certains commissaires ont estimé que la loi en projet permettait d'imposer des obligations en matière de caractéristiques techniques aux prestataires privés qui vont au delà de ce qui est autorisé par le droit communautaire.

La réponse apportée par le gouvernement fut dépourvue de toute ambiguïté. Elle souligne que l'obligation de transparence technique du marché, par la publication des caractéristiques techniques des services, s'impose tant à Belgacom qu'aux autres prestataires de services, l'objectif étant de veiller à ce que les exploitants, tant publics que privés, n'imposent aux usagers aucune caractéristique technique visant à exclure certaines possibilités d'accès à des services et ce, sans justification objective. La transparence technique du marché ne porte que sur la connaissance des interfaces techniques nécessaires à l'utilisation des services réservés ou non réservés, sans que cela ne puisse aboutir à la divulgation, au public, de secrets ou d'informations protégées par un brevet ou par une licence et portant sur le service lui-même.

Enfin, la base juridique sur laquelle les auteurs de la réforme ont fondé ce système repose, entre autres, sur la directive du 28 juin 1990 du Conseil sur « l'ONP ». L'article 5, point 3, de cette directive fait référence aux « normes harmonisées aptes à garantir l'interopérabilité et l'amélioration du libre choix de l'utilisateur ».

Nous noterons, pour le surplus, qu'à l'occasion de l'examen des projets d'amendements déposés par le gouvernement devant la Chambre en vue de transposer, en droit interne, le texte des trois directives notifiées à la Belgique, le Conseil d'Etat n'a émis aucune réserve sur la compatibilité desdites dispositions au droit européen.

A l'avenir, par le biais de l'article 122, le gouvernement disposera d'un outil souple pour transposer les futures directives européennes sans que le Parlement ne soit mis hors jeu, ce qui constitue un progrès.

La problématique générale de l'occupation de la voirie par la pose de câbles, de même que les rapports entre les différents « câbliers » et Belgacom ont également suscité, en commission, d'amples discussions qu'il est impossible de reproduire ici. Je me bornerai donc à reprendre quelques explications fournies par le ministre des PTT à l'occasion des travaux, explications déjà abordées devant la Chambre.

Le projet de loi augmente sensiblement le délai dans lequel la commune doit marquer son accord et préconise une certaine concertation entre les différentes sociétés qui posent des câbles et des conduites dans le sous-sol. Il en est de même, en matière de protection de l'infrastructure publique de télécommunications, à l'égard d'effets néfastes occasionnés par certaines installations.

Le ministre a estimé nécessaire que toutes les parties concernées concluent une convention fixant les rôles respectifs des parties afin de supprimer les effets négatifs et nuisibles. Si aucune convention ne peut être conclue, il reviendra en effet aux gestionnaires des installations de prendre les mesures protectrices qu'ils estiment utiles. En cas de conflit, le juge déterminera qui est responsable et si les mesures prises ont été suffisantes.

D'autres critiques plus ponctuelles sur le rôle de l'institut, sur la délimitation du monopole de Belgacom, sur les conditions de l'agrément et sur les contraintes liées à l'interconnexion d'installations de télécommunications ont été émises. Sur ces critiques et les réponses apportées, je me permets de vous renvoyer au rapport écrit.

A propos de la réforme de la Poste, les travaux de la commission ont fait apparaître les intentions des auteurs de la réforme qui ont voulu anticiper l'application future du droit européen en cours de préparation. C'est la raison pour laquelle, pour la Poste également, les différentes fonctions de réglementation ont été confiées à l'Institut belge des postes et des télécommunications.

Quelques membres se sont enquis du sort du personnel de la Poste après la restructuration qu'impose cette réforme, ainsi que des possibilités futures et du positionnement général des CCP non repris dans la réforme globale des IPC.

En ce qui concerne la réforme de la SNCB, les discussions essentielles ont porté sur l'application générale du droit communautaire, sur la charge financière des différents emprunts et sur les contraintes spécifiques qui y ont été assorties ainsi que sur la problématique générale du transport international et, en particulier, le transport international des voyageurs. Sur ces points, qu'il me soit également permis de vous renvoyer au rapport écrit.

Enfin, la réforme de la Régie des Voies aériennes n'a pas suscité d'amples discussions. Les problèmes réels du manque de contrôleurs aériens ont été mis en exergue, de même que l'influence de ce manque de contrôleurs sur le développement des aéroports régionaux. La situation particulière de la société BATC et les compétences de la police aéronautique de la RVA ont été éclaircies.

Le rapport a été approuvé à l'unanimité des quatorze membres présents et le projet adopté à l'unanimité des quinze membres présents.

Je voudrais d'ailleurs remercier mes collègues de la qualité et de la sérénité des débats ainsi que tout particulièrement, les membres du personnel du secrétariat et du service de traduction qui ont fourni un effort exceptionnel alors qu'ils étaient déjà largement sollicités.

Ayant terminé ma tâche de rapporteur, je désirerais clore cet exposé par quelques réflexions d'ordre personnel.

Je voudrais tout d'abord marquer ma satisfaction de voir cette réforme aboutir. Il s'agit d'un travail de longue haleine, mais cela ne doit pas occulter l'importance primordiale qu'il revêt pour la survie de nos entreprises publiques, dans le nouvel environnement empreint d'une concurrence accrue et de mutations technologiques permanentes auxquelles il faut faire face.

Il s'agit d'un projet en rupture avec les orientations de la législation précédente. Les missions de service public se verront assurer une base légale et la primauté de caractère public de l'entreprise apparaît d'une manière plus forte. Je m'en réjouis.

L'autorité accordée à ces entreprises n'est pas une autonomie de façade. L'introduction des contrats de gestion et la redéfinition des règles de tutelle permettront une meilleure répartition des responsabilités entre l'Etat et les entreprises publiques.

Enfin, alors que, selon les échos qui nous sont parvenus, le projet élaboré sous la précédente législature ne contenait qu'une vingtaine de lignes au sujet du personnel, l'actuelle réforme place résolument le dialogue social et la négociation collective au cœur de la gestion sociale de ces entreprises.

La démonstration pourra ainsi être apportée que statut et dynamisme ne sont pas antinomiques.

Il s'agit, de nombreux orateurs l'ont souligné, d'un texte de compromis. Ainsi, en tant que socialiste, j'eusse préféré que l'on associe, par exemple, à l'instar de ce qui est prévu à la SNCB, les organisations du personnel dans les organes de gestion de l'entreprise publique.

Je pourrais encore citer d'autres regrets. Il n'empêche que ce projet est, à mon estime, relativement bien équilibré et qu'il aborde la double nature de ces entreprises publiques, c'est-à-dire leur nature d'entreprise et leur nature d'instrument de la puissance publique.

Comme toute œuvre humaine, il est évidemment perfectible.

Il n'empêche qu'il repose sur un véritable pari, celui de la mobilisation des dirigeants, des cadres, du personnel tout entier et des investisseurs publics, autour d'un projet qui, comme je viens de le souligner, prend véritablement en compte la nature « duale » de ces entreprises, pour relever les défis de demain.

Le secteur public tout entier n'échappera pas à cette nécessité de changer de taille, de moderniser ses règles de fonctionnement et l'esprit du service public, de mobiliser ses capitaux et son personnel. Le projet y contribue largement. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — La parole est au baron Clerdent.

M. le baron Clerdent. — Monsieur le Président, le présent projet du gouvernement a donné lieu à de nombreux amendements déposés par l'opposition libérale. Ce projet concerne les entreprises publiques, à caractère économique, qui exercent leur activité dans le domaine du transport et des communications. Il s'agit de la Régie des Postes, de la Régie des Télégraphes et des Téléphones, de la Régie des Voies aériennes ainsi que de la SNCB. Il serait erroné de croire que ces réformes ne touchent que quatre entreprises car, à l'avenir, d'autres régies ou services pourront être concernés et devenir, eux aussi, des entreprises autonomes.

Le gouvernement reconnaît que les services publics de communication et de transport concernés par le projet sont, en premier lieu, des entreprises et qu'il faut, par conséquent, en tenir compte lors de la création de leurs nouvelles structures. Il n'est cependant pas allé jusqu'au bout de cette logique.

Ce projet constitue une amélioration par rapport à la situation actuelle. Néanmoins, compte tenu des impératifs économiques, il présente des faiblesses significatives et des points de discordance avec le droit de la Communauté économique européenne.

Les entreprises devront faire face à une concurrence accrue dans l'Europe qui est en train de se construire, Europe dans laquelle la réglementation limite de plus en plus les possibilités de réserver des tâches exclusivement aux autorités publiques. Dès lors, dans le marché qui va se créer, les services publics, à caractère économique, se trouveront confrontés à des entreprises privées et il s'agira de leur permettre de disposer de la plus grande flexibilité possible pour réagir aux souhaits de la clientèle. Il est donc nécessaire qu'ils soient mis dans la possibilité de conclure des accords sur la base de motifs purement économiques, soit avec des entreprises privées, soit avec des partenaires publics des pays environnants.

Le but de ce projet est d'assurer, à ces entreprises, davantage d'autonomie.

Pour les libéraux, ce projet n'est cependant rien d'autre qu'un maillage des structures existantes. C'est pourquoi il appelle, de leur part, de nombreuses critiques.

En effet, les pouvoirs publics demeurent actionnaires majoritaires; ils nomment les administrateurs; ils détiennent toujours la majorité des voix; ils n'ont de comptes à rendre à aucune assemblée générale; le personnel ne peut acquérir d'actions assorties de droit de vote; le service de médiation sera nommé par le gouvernement; l'institut de contrôle sera créé par le gouvernement; le con-

trat de gestion comporte de nombreuses obligations mais peu de droits; les missions de service public sont placées sous le contrôle de l'Etat; les augmentations de capital et la création de filiales ne pourront, en aucun cas, compromettre la participation majoritaire des pouvoirs publics; le personnel reste statutaire: les promotions et nominations s'opposent ainsi à la flexibilité; le ministre cesse d'être le chef d'une régie mais il devient l'autorité de tutelle dans les futures sociétés anonymes de droit public; des conseils d'administration sont créés au sein de ces entreprises mais il n'y a pas d'assemblée générale; l'Etat n'abandonne rien; il demeure l'actionnaire principal des sociétés anonymes et la participation privée ne pourra jamais déboucher sur le pouvoir ou une participation véritable; une partie du patrimoine est rendue irréalisable. Seule la partie des missions ne relevant pas de l'utilité publique et non monopolisée pourra faire l'objet d'une privatisation, aussi limitée soit-elle; la politisation subsiste; le projet hésite entre droit public et droit privé. En effet, qu'est-ce qu'une société anonyme de droit public? Les libéraux ont, à la Chambre, déposé des amendements tendant à créer des sociétés anonymes pures et simples dont le fonctionnement est, en tout point, calqué sur les lois applicables aux sociétés commerciales.

Au nom du groupe, j'ai déposé une centaine d'amendements. Tous ont été rejetés, non parce qu'ils n'étaient pas fondés, mais parce que la majorité refuse le jeu du bicaméralisme et veut éviter que des modifications judicieuses n'imposent le retour à la Chambre.

Le respect que j'éprouve pour nos institutions et l'estime que j'ai pour nos collègues me font particulièrement regretter que le Sénat accepte ce procédé, qui est la négation même de sa raison d'être et donne des arguments à ceux qui préconisent sa suppression.

Cependant, lors des débats en commission, j'ai obtenu du ministre deux concessions dont le respect me paraît essentiel. Elles se rapportent au chapitre 3 du projet de loi relatif aux télécommunications.

La libéralisation du marché des services et des équipements de terminaux est réalisée, dans la Communauté, grâce à plusieurs directives de la Commission européenne qui doivent être appliquées.

Il s'agit principalement de la directive sur les terminaux du 16 mai 1988, que les Etats membres doivent appliquer depuis le 30 juin 1989 et de celle sur la libéralisation des services de télécommunications du 28 juin 1990, à laquelle les Etats membres devraient se conformer pour le 31 décembre 1990. La Belgique ne l'a pas encore fait à l'heure actuelle. Elle fait l'objet d'une procédure en infraction de la part de la Commission.

En outre, si je suis bien informé, les services de la Commission européenne vous ont déjà fait connaître, monsieur le ministre, un certain nombre d'objections à l'égard de votre projet de loi.

La fourniture des terminaux et des services a longtemps été limitée par le monopole de la RTT.

Je devine combien le fait d'être privé de cette espèce d'imperium peut être douloureux et difficile à accepter par certains. Dans le dernier chapitre du *Livre de la Jungle*, Kipling fait parler Kaà, le serpent, qui dit: « Il est dur de dépouiller sa peau. » Il est, en effet, dur d'abandonner des privilèges et un monopole sur un certain nombre de points importants dans la vie collective.

Cependant, l'objectif premier des directives en question est de réaliser une ouverture progressive du marché des terminaux et des services de télécommunication à la concurrence.

Pour éviter les conflits d'intérêts et pour faciliter le développement indispensable de ce secteur économique, la directive sur les terminaux exige que les activités de réglementation soient effectuées par une entité indépendante des exploitants de télécommunications, aussi bien l'entreprise publique de télécommunication que les fournisseurs privés d'équipements et de services.

Or, le projet belge prévoit que les appareils terminaux directement raccordés à l'infrastructure sont agréés par le ministre sur proposition de l'Institut belge des services postaux et des télécommunications. Mais, le même ministre, chargé de délivrer les agréments, a aussi la tutelle de Belgacom, l'opérateur public de télécommunication.

Par là, le ministre exercera évidemment une influence sur l'exploitation de Belgacom, en particulier au moment de la négociation du contrat de gestion. D'une part, il devra défendre les intérêts de Belgacom et, de l'autre, il devra prendre des décisions qui affecteront les concurrents de celle-ci puisque c'est lui qui assurera la réglementation avec l'assistance de l'institut.

L'article 94, paragraphe 2, du projet de loi énonce que les procédures d'agrément et les spécifications techniques des appareils terminaux sont fixées par le ministre, sur la proposition de l'institut. Mais cette notion est mal définie dans le projet de loi parce qu'elle ne se borne pas à vérifier et à assurer le respect des exigences essentielles. Elle accorde, de ce fait, une trop grande liberté au ministre en regard des spécifications techniques.

Compte tenu des textes proposés et des engagements pris par le ministre suite à mes questions lors des débats en commission, il serait indispensable qu'il accepte d'établir les spécifications techniques et les procédures d'agrément par arrêtés ministériels qui doivent, d'une part, faire l'objet d'une publication au *Moniteur belge*, d'autre part, pouvoir faire l'objet d'un recours en annulation devant le Conseil d'Etat.

En ce qui concerne la notion d'agrément des équipements terminaux, le projet de loi belge élargit la notion d'agrément et, par là, établit un contrôle plus strict du marché des équipements terminaux.

L'article 122, paragraphe 1er, du projet donne au Roi la possibilité de modifier la loi par arrêté royal, délibéré en conseil des ministres, afin d'y transposer la législation européenne sur la reconnaissance mutuelle. Mais une directive du Conseil, sur cette reconnaissance mutuelle des agréments, est déjà d'application, depuis 1986, et prévoit des procédures d'agrément qui devraient se retrouver dans le projet de loi, lequel n'est pas conforme à la directive, en ce sens qu'il ne se limite pas au respect des exigences essentielles. Quoi qu'il en soit, la loi existe et doit être respectée dès le jour où elle s'impose. Certes, des exigences de la Commission sont appelées à se réaliser d'ici un ou deux ans mais d'autres sont d'application obligatoire dès à présent. Pour ces dernières, ce n'est pas une solution d'affirmer: « Nous vous demandons de voter une loi non conforme aux exigences de la Commission et nous nous réservons de la modifier. »

Lors de la discussion devant la commission, j'ai fait état de ce que le projet permettait une interprétation extensive des directives de la Commission que j'ai déjà citées. Il est essentiel de s'en tenir à la réglementation communautaire. C'est l'intérêt de tous. Non seulement la Communauté pourrait multiplier les poursuites, sur la base de l'article 169 du traité de la CEE, pour non-respect de l'obligation d'appliquer les directives européennes, mais encore la non-conformité des textes de loi avec les définitions et notions de la CEE engendrerait une insécurité juridique nuisible au développement des équipements et des services à valeur ajoutée dans notre pays. Les firmes elles-mêmes pourraient d'ailleurs, sur la base de l'article 86, évoquer des abus de position dominante de la part de Belgacom. Le projet de loi, tel qu'il est présenté, sera un frein à la concurrence préconisée par la Commission européenne.

Alors que, dans les Etats membres voisins, on incite à la concurrence, on interdirait aux firmes belges de pouvoir faire certaines propositions à leur clientèle. Elles seront aussi désavantagées vis-à-vis de Belgacom et les utilisateurs belges le seront également par rapport aux utilisateurs de pays étrangers qui auront plus de liberté de choix. Ils en subiront des handicaps compétitifs sur leurs marchés internationaux.

Compte tenu de la volonté du gouvernement de refuser, en l'espèce, le jeu normal du bicaméralisme et d'adopter les amendements qui entraîneraient le renvoi à la Chambre, il est indispensable que le ministre, conformément à ses engagements en commission, limite ses exigences dans les arrêtés qu'il prendra et n'aille pas au-delà des directives de la Commission européenne malgré le texte plus laxiste qu'il impose. Mais qui peut le plus, peut le moins!

Lors des débats en commission, le ministre a également accepté ma suggestion de favoriser la consultation du secteur privé par ses services. Dans cet esprit, il serait hautement souhaitable qu'il s'en réfère, dans chaque cas, au comité consultatif plutôt que de se

réserver le droit de le consulter à sa convenance. Il convient, en effet, de permettre aux utilisateurs et aux producteurs de donner directement leur avis sur les décisions que le ministre, tuteur de Belgacom, pourrait imposer aux concurrents de celle-ci.

Je défendrai tout à l'heure les différents amendements que nous maintenons, mais je crois ne pouvoir donner à mon intervention meilleure conclusion que celle d'une étude réalisée par le Bureau Dechert, Price and Rhoads, à la demande de l'Union wallonne des entreprises, concernant le projet que nous discutons :

« La réforme des télécommunications en Belgique est nécessaire, et elle devient urgente si la Belgique ne veut pas être prise en défaut du respect de ses obligations européennes qui lui sont, d'ores et déjà, applicables.

L'existence d'un projet de loi belge témoigne de la conscience du gouvernement de cette nécessité et de cette urgence, mais cela ne suffit pas. Cette étude a identifié un certain nombre de points de non-conformité du projet de loi avec les exigences européennes. Ceci est regrettable car les directives sont claires, et il aurait été simple de les transposer dans la nouvelle législation belge. En ne le faisant pas, la Belgique ouvre la porte à un contentieux européen qui ne favorisera pas le développement serein de son secteur des télécommunications.

A titre d'exemple, on citera notamment les différences qui existent entre le projet de loi belge et la Directive européenne sur les services sur le plan de la définition des services réservés. Le projet de loi démontre une nette tendance à élargir la catégorie des services réservés et, par là, d'étendre le monopole de Belgacom. Ainsi, selon la Directive Services, seule « l'exploitation commerciale pour le public » de la téléphonie vocale ou du service de commutation de données par paquets et par circuits, est réservée et non pas, comme le prévoit le projet de loi, « la fourniture de ces services à des tiers ». Concrètement, cela implique que l'exploitation d'un service réservé par un groupe fermé d'utilisateurs est permise par la directive et non par le projet de loi belge.

De même, le projet de loi inclut dans les services réservés des services qui ne sont pas prévus par la Directive Services tels que l'établissement, la maintenance et le fonctionnement de l'infrastructure publique et des installations situées dans le domaine public.

Finalement, le projet de loi impose des restrictions à la fourniture de services non réservés qui ne sont pas justifiées sous la Directive Services. L'exemple le plus frappant étant celui de l'article 88 du projet de loi qui oblige les prestataires de services non réservés d'avoir recours à l'usage des services réservés. Concrètement, cette disposition a pour effet de subordonner l'utilisation de l'infrastructure publique — qui est sous le monopole de Belgacom — à l'acceptation de prestations de services supplémentaires par Belgacom qui n'ont pas de lien avec l'accès à l'infrastructure. Une telle disposition renforce le monopole de l'opérateur public et perpétue ainsi les inconvénients du système existant que le projet de loi était censé corriger. »

Il est regrettable que des associations aussi représentatives des milieux industriels et aussi soucieuses de l'intérêt général que la Fédération des entreprises de Belgique et l'Union wallonne des entreprises, qui n'ont ménagé ni leurs efforts ni leurs avertissements au gouvernement, n'aient pas été entendues.

Je veux espérer, en tout cas, que, respectueux de l'accord donné en commission, le ministre veillera, dans le problème si délicat des télécommunications, à ne pas donner au projet de loi en la matière une signification plus extensive que celle qui eût résulté du strict respect des directives européennes. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Bosmans.

De heer Bosmans. — Mijnheer de Voorzitter, de regering wil met dit ontwerp een belangrijk deel van onze economie, namelijk de spoorwegen, de Regie der Luchtwezen, de posten en de RTT, verantwoordelijkheid en autonomie geven en wil hun concurrentievermogen versterken.

Bij een eerste kennismaking merken we positieve elementen op. Belangrijk is een zekere liberalisering, vooral in de RTT en de NMBS, die geheel past bij de eenheidsmarkt na 1992.

Wij moeten helaas vaststellen dat het uitgangspunt van de regering in een vrij grote mate afgestemd is op een louter defensieve aanpak die uitgaat van de vaststelling dat de kwaliteit, de kwanti-

teit en de infrastructuur van deze vier instellingen te wensen overlaten, waardoor potentiële investeerders België nog meer dan nu de rug zouden toekeren.

Welke oplossingen heeft de regering gevonden? Is een betere bescherming van de overheidsbedrijven een voldoende afweermiddel om de toenemende concurrentie van de privé-sector en de voltooiing van de Europese eenheidsmarkt het hoofd te bieden? Zou men niet eerder het in de overheidsbedrijven opgestapelde technisch kapitaal moeten vrijmaken en op de markt brengen? Zou men tegelijkertijd niet de monopolieposities moeten afschaffen?

De PVV-fractie twijfelt eraan of het officiële doel van de hervorming, namelijk het waarborgen van de concurrentiepositie van de overheidsbedrijven, gemakkelijk haalbaar is omdat het ontwerp van wet een aantal prioriteiten radicaal verlegt.

Ik geef een voorbeeld. Men wil in het beheer van de vier overheidsondernemingen ingrijpen via het beheerscontract om pas daarna de mogelijkheid te bieden winstgevend activiteiten te ontwikkelen. Precies aan dit laatste moet volgens ons voorrang worden verleend zodat die ondernemingen het dienstenpakket, dat de taken van openbaar nut omvat, tegen de laagste prijs aan de overheid kunnen verkopen.

De voorgestelde middelen en procedure zijn niet zo duidelijk. Ook de Raad van State stelde opportuniteitsvragen. Waarom moeten er specifieke regels zijn voor overheidsbedrijven? Waarom wordt geen gemeenschappelijke regelgeving ingevoerd? Waarom voert men een verkapt dubbel monopolie in via het beheerscontract: een monopolie van de producent en een monopolie van de klant, vertegenwoordigd door één overheid, namelijk de Staat? Waarom worden zoveel bepalingen gewijd aan de raad van bestuur en aan het directiecomité, wat gangbare structuren zijn in alle privé-ondernemingen?

Wij vragen ons af waarom de overheidsbedrijven een eigen statuut moeten krijgen op het ogenblik dat er meer moeilijkheden zijn tussen de werkgevers en werknemers van de overheid dan tussen deze van de privé-sector. Waarom kiest men niet dezelfde oplossing als voor het personeel van de openbare kredietinstellingen?

Wegens al deze onzekerheden heeft de PVV weinig vertrouwen in de reële slagkracht van de voorgestelde hervorming van sommige economische overheidsbedrijven. De meerderheidspartijen hebben elkaar gevonden in een slecht compromis. Eens te meer hebben wij te maken met de politiek van de lege doos.

Na deze inleidende algemene beschouwingen wil ik even dieper ingaan op de bepalingen van titel I van het ontwerp betreffende de autonome overheidsbedrijven.

Er is heel wat tijd nodig om de bepalingen van het wetsontwerp operationeel te maken. Intussen hebben de ons omringende landen reeds sinds geruime tijd hun telecombeleid gemoderniseerd. Men kan zich dan ook afvragen in hoeverre ons land op dit terrein nog concurrentieel kan worden.

Er is echter niet alleen de tijdsfactor, maar er is ook nog een fundamenteel inhoudelijk bezwaar tegen het ontwerp. De betutteling door de overheid blijft in grote mate bestaan. De politisering door benoemingen, controles en grendels blijft eveneens in grote mate behouden. Is dit de aangewezen manier voor ons land om na 1992 op te tornen tegen het Verenigd Koninkrijk, Nederland en andere landen, die hun telecombeleid al gemoderniseerd hebben op basis van meer economisch-concurrentiële principes.

Men mag ook niet uit het oog verliezen dat buitenlandse bedrijven geneigd kunnen zijn hun telecomcentrum te verplaatsen naar die eerder genoemde landen. Privé-maatschappijen of onafhankelijke maatschappijen met privé-managers zorgen ervoor dat het commerciële beleid steeds primeert. Zal Belgacom wel over voldoende autonomie en dynamiek beschikken om de concurrentie te kunnen aangaan? De inbreng van externe commerciële know-how is dan ook een prioriteit voor de RTT.

De monopoliepositie van Belgacom inzake infrastructuur mag echter niet leiden tot misbruiken bij de concurrentie met de privé-sector. In de Kamer heeft gewezen minister Herman De Croo van de PVV ten overvloede aangetoond dat Belgacom zich moet beperken tot die activiteiten waarvoor het monopolie is toegelaten. Alle concurrerende activiteiten moeten worden uitgevoerd door filialen van Belgacom. Dit biedt een minimumwaarborg om de concurrentievervalsing in toom te houden. In het ontwerp vin-

den wij deze waarborg niet terug, want het monopolie over de infrastructuur kan worden uitgeoefend samen met concurrerende activiteiten. Door de huidige beleidsmentaliteit en het gebrek aan commerciële kennis zou het voor de RTT weleens een hopeloze zaak kunnen worden om zelf een gunstige positie te veroveren op de vrije markt.

Compromiswetten volstaan wellicht niet om ons land aantrekkelijk te maken voor telecomcentra. Een aantal elementen komen zeer negatief over. Ik denk, onder meer, aan de veel te hoge tarieven voor verhuurde geleidingen, vooral dan de nationale, aan de gebrekkige permanente en voltijdse dienstverlening, en aan de nogal vrij strakke reglementen voor interconnecties, die niet bevorderlijk zijn om buitenlandse bedrijven aan te trekken.

Ook in de sector van de spoorwegen zijn er vraagtekens te plaatsen bij een hele reeks beperkingen van de bedrijfsautonomie, die alleen maar het strakke reglementen illustreren van de wetgever. Zo worden raden van bestuur a priori als niet-competent beschouwd en wil men daarom vermijden dat zij onverantwoorde risico's nemen.

Hoe zal men de bedrijven en de directies van overheidsbedrijven zoals de spoorwegen motiveren wanneer de Staat zich verder kan inlaten met de financiële structuur van het bedrijf, de bestemming van de nettowinst, het ondernemingsplan en de onroerende verrichtingen? Is het wel echt de bedoeling autonomie te verlenen?

Inzake telecommunicatie en RTT is het ontwerp alleszins een rem op de liberaliseringsstrooming in België en wordt gehandeld tegen de gang van zaken om op het niveau van de Europese Gemeenschap mededinging mogelijk te maken. Het ontwerp institutionaliseert als het ware conflictsituaties die later met de Commissie van de Europese Gemeenschap kunnen ontstaan. Het belangrijkste besluit van het EEG-groenboek van 1987, het overzichtsrapport van de telecommunicatie van Europa, dat in de praktijk werd omgezet in EG-richtlijnen, is dat de lidstaten de omvang van de toegestane monopolies aan de openbare telecommunicatie-concessiehouders moeten beperken. Dat gebeurt zonder meer in alle landen.

De lidstaten mogen aan de concessiehouders slechts het leveren van de openbare basisinfrastructuur voorbehouden en moeten de voor zich gereserveerde diensten zoals de spraaktelefonie tot eind 1992 tot een minimum beperken. De concurrentieregels moeten volledig van toepassing zijn voor de einduitrustingen en voor de netten van diensten met toegevoegde waarde, wat in België nog steeds niet het geval is.

Op basis van cijfergegevens van 1988 levert de openbare telefonie 86 pct. van de inkomsten van de RTT. De datatransmissie draagt in dit geheel slechts voor 5 pct. bij, maar is wel zeer sterk expansie- en toekomstgericht. De perspectieven van deze dienst worden echter in het ontwerp volledig aan banden gelegd.

De heer Colla, minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Kan u mij zeggen waar die in het ontwerp aan banden worden gelegd?

De heer Bosmans. — Mijnheer de minister, u kent onze liberale visie. Wij vinden dat de concurrentieregels daar meer moeten spelen. Dat staat u niet toe.

De heer Colla, minister van Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Mijnheer Bosmans, in welk artikel wordt het dataverkeer aan banden gelegd?

De heer Bosmans. — Ik tracht dat net te bewijzen, mijnheer de minister. Ik merk dat u altijd zenuwachtig wordt wanneer er op de tribune een liberaal het woord voert. Dat mag de bedoeling niet zijn. Dat begrijpt u toch best. Het is ook niet mijn bedoeling telkens de socialistische zenuwachtig te maken. Waar zouden wij dan naartoe gaan?

Om te vergelijken citeer ik uit de memorie van toelichting van het wetsontwerp tot bescherming van de economische mededinging, document van de Kamer nummer 1282, op de bladzijden 3, 7 en 15: « Als men er de wetgeving in andere landen op naleest dan blijkt dat België achter staat. Tot op heden heeft ons land nog geen enkele algemene wet uitgevaardigd die de mededinging be-

schermt. » En verder: « de aandacht moet eveneens getrokken worden op de verhoudingen die bestaan tussen de nationale mededingingsregels en de regels van de Europese Gemeenschappen ».

Artikel 1 bepaalt: « De definitie van de begrippen onderneming en machtspositie zijn ontleend aan de rechtspraak inzake mededinging van het Hof van justitie van de Europese Gemeenschappen, teneinde de ondernemingen die kunnen verwijzen naar de interpretaties die de overheden van de gemeenschappelijke markt aan deze begrippen hebben gegeven, een grotere juridische zekerheid te waarborgen. »

Dit laatste kan zeker niet worden gezegd van de definities in de telecomwet, zeker niet van artikel 68 dat eigenaardige innovaties inhoudt.

De strekking van het ontwerp is volledig in tegenspraak met die waardoor de regering zich heeft laten leiden bij het wetsontwerp tot bescherming van de economische mededinging waarin passages van de memorie van toelichting een ware ode zijn aan de vrije concurrentie.

Door zich te onttrekken aan de vereiste van efficiëntie en aan de voortdurende aanpassing aan voorwaarden die hen worden opgelegd door de mededinging, streven ondernemingen ernaar een groter aandeel van de welvaart voor zich te houden ten nadele van de verbruiker. Dat gebeurt meer bepaald door het aanbieden van kleinere hoeveelheden tegen hogere prijzen, wat tevens een verlies aan globale welvaart tot gevolg heeft.

Met het begrip machtspositie heb ik enige moeite. Voor de toepassing van artikel 86 van het verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, beschouwt het Hof van justitie als machtspositie die positie die een onderneming in staat stelt de instandhouding van een daadwerkelijke mededinging te verhinderen doordat zij zich in belangrijke mate tegenover haar concurrenten, afnemers en uiteindelijk verbruikers onafhankelijk kan gedragen.

Een dergelijke positie sluit het bestaan niet uit van een bepaalde mededinging, doch stelt het betrokken bedrijf in staat de voorwaarde waaronder bedoelde mededinging zich zal ontwikkelen, zoniet te bepalen, dan toch aanmerkelijk te beïnvloeden. Tevens biedt het het bedrijf in ieder geval ruimschoots, en zonder dat het daarvan nadeel ondervindt, de gelegenheid zich in zijn gedragingen aan de concurrentie niet gelegen te laten.

Wat de concurrentiekracht van de overheidsbedrijven betreft, wil ik onomwonden erop wijzen dat er door de monopoliepositie inzake de infrastructuur geen misbruik mag zijn voor de concurrentieactiviteiten. Het zou immers te eenvoudig zijn om bij leveringen van diensten de concurrentiepositie van Belgacom gunstig te beïnvloeden ten opzichte van de privé-sector, bijvoorbeeld ten nadele van de kleine en middelgrote ondernemingen.

Belgacom zou — en ik wens dit nog even te herhalen — zich uitsluitend moeten beperken tot activiteiten die behoren tot het monopolie en alle activiteiten waarvoor de concurrentie moet gelden zouden uitsluitend uitgeoefend moeten worden via filialen van Belgacom. Dit zou een minimumwaarborg bieden om concurrentievervalsing binnen de perken te houden.

Met dit ontwerp werd een bedrijf met twee snelheden geschapen: enerzijds is er het monopolie voor de infrastructuur en anderzijds de concurrentie in de vrije sectoren. Zo een geheel valt moeilijk te leiden. Volgens ons moet het onderscheid zich niet alleen beperken tot de boekhouding. Het moet ook uitgebreid worden tot het personeel, de voertuigen, de gebouwen, enzovoort. Eenzelfde personeelslid van Belgacom kan niet tegelijkertijd exclusieve leverancier en concurrent zijn.

Wij hebben helemaal geen bezwaar tegen een proces van deelneming voor activiteiten die Belgacom in concurrentieverband zal verrichten, zogezegde niet-gereserveerde diensten.

Wat echter de uitvoering van de opdrachten van openbare dienst onder monopolie betreft, menen wij dat dergelijke overdracht of verdeling van activiteiten heel oordeelkundig zal moeten worden overwogen. Er dreigt namelijk een verwatering van verantwoordelijkheden bij de uitvoering van die opdrachten, alsook een onvoldoende transparantie op het stuk van de financiële resultaten, wanneer de uitvoering van de bewuste opdrach-

ten aanleiding geeft tot subsidiëring krachtens artikel 3, paragraaf 2, vierde lid, wat neerkomt op de inhoud van het beheerscontract.

Het is duidelijk dat aan het gebruik van de openbare infrastructuur geen beperking mag worden opgelegd. Welnu, artikel 88 van dit ontwerp, houdende het gebruik van openbare telecommunicatie, is in dat opzicht in strijd met de *Open Network Provision*-richtlijn. Men kan zich dan ook afvragen waarom de regering tot nu toe steeds geweigerd heeft de EG-richtlijn betreffende de liberalisering van de diensten in het ontwerp op te nemen.

Tenslotte nog een aantal opmerkingen bij de zogenaamde kruissubsidiëring. Artikel 12, paragraaf 4, voor de overheidsbedrijven, biedt de mogelijkheid om middelen aan te wenden die afkomstig zijn van rijkstoelagen of van inkomsten uit prestaties van de openbare diensten. Door de dekking van de kasbehoeften van de economische overheidsbedrijven met rijkstoelagen toe te staan — ook al is het maar tijdelijk — ontstaat het gevaar voor kruissubsidiëring of concurrentiedistorsie. Dit zou volgens ons ernstig moeten worden beperkt.

Tot besluit van titel II en III, wil ik graag vernemen of de regering dit wetsontwerp nog voor advies zal voorleggen aan de EG. De PVV-fractie is van mening dat bijlage 2 over het onderscheid tussen de taken van een openbare dienst en de commerciële bedrijvigheden, ook voor advies moet worden voorgelegd. Immers, gezien de talrijke overtredingen op de EG-wetgeving en de te verwachten klachten, kan de rechtsonzekerheid alleen maar toenemen, wanneer dit niet gebeurt. De grote vraag blijft dus: waarom worden de EG-verordeningen, richtlijnen en definities niet correct en ondubbelzinnig toegepast in dit ontwerp?

Wat de NMBS betreft, stellen wij vast dat het wetsontwerp niet leidt tot liberalisering, noch tot privatisering. De NMBS behoudt immers het monopolie van de infrastructuur en de exploitatie. Tevens beperkt de regering zich tot een marginale verbetering en of aanpassing van de wet van 1926 en verandert als dusdanig niets, of slechts zeer weinig aan de beheersstructuren en het juridisch-commercieel statuut van de NMBS. Hiermee negeert de regering de Europese en wereldwijde liberaliseringstrend. Daarenboven laat zij het zogenaamd « voorstel-Van Miert » links liggen. Daarin wordt gepleit voor het openstellen van de nationale spoorweginfrastructuur voor vervoer door gemachtigde ondernemingen.

In het onderhavig ontwerp worden de rechten en mogelijkheden van de huidige NMBS wel enigszins uitgebreid, maar het tegengewicht, de organisatie van een vorm van concurrentie die voor een evenwicht en voor een verplicht goed beheer moet zorgen, ontbreekt vooralsnog volkomen. Een voorstel om op eenzelfde verbinding, op eenzelfde infrastructuur, door concurrerende exploitatiemaatschappijen diensten te laten aanbieden, of om de concessie voor een verbinding toe te kennen aan de maatschappij die de beste voorwaarden qua kwaliteit en kostprijs aanbiedt, werd reeds gedaan in Duitsland.

De PVV pleit er dan ook voor dat de regering een duidelijk voorstel indient voor het beheer, de aanleg en het onderhoud van de spoorweginfrastructuur en dat zij de mogelijkheid biedt de exploitatie te privatiseren. Vandaag stellen wij echter het tegenovergestelde vast, want de bestaande toestand wordt nagenoeg niet gewijzigd. Deze bestaande toestand heeft in de praktijk nochtans nooit goed gewerkt, enerzijds omwille van de politieke en syndicale inmenging in het beheer van het bedrijf, anderzijds, omwille van het ontbreken van duidelijke commerciële doelstellingen als gevolg van de afwezigheid van echte concurrentie, en een te gemakkelijke toegang tot de staatssubsidies.

Tenslotte een aantal opmerkingen over titel IV, de Regie der Luchtwegen. De RLW wordt in het ontwerp omschreven als een autonoom overheidsbedrijf. Opnieuw stelt de PVV-fractie vast, en zij zeker niet alleen, dat er voor de toekomst weinig sprake is van autonomie voor de RLW. Ook het afsluiten van een beheerscontract is voor ons een belemmering van de concurrentie. Ik ben van oordeel dat men op een strikt objectieve wijze de wenselijkheid moet kunnen nagaan van, wat men zou kunnen noemen, de liberalisering-privatisering van de Regie der Luchtwegen. Immers, het aspect veiligheid moet in het luchtverkeer steeds primeren. De grootste omzichtigheid moet worden geboden en de internationaal geldende aanbevelingen moeten worden omgezet tot reglementeringen.

Dit neemt echter niet weg dat wij enkel maar kunnen vaststellen dat de regering halsstarrig vasthoudt aan de huidige structuren van feitelijke monopolies en staatsinmenging. Het zijn echter niet de woorden, hoe mooi ze ook kunnen klinken in het kader van een vermeend concurrentievermogen, die de balans kunnen doen overhellen naar privatisering en liberalisering.

Bovendien vinden wij nauwelijks elementen terug die op enige vorm van concurrentie zouden kunnen wijzen. Het monopolie blijft met andere woorden behouden, met alle gevolgen vandien voor de doelmatigheid.

Wij kunnen alleen maar concluderen dat het voor de toekomst absoluut nodig is dat de Regie afstapt van haar huidige structuur. Een echte privatisering kan alleen maar op die manier worden gerealiseerd. De overblijvende diensten zijn financieel leefbaar. Hiervoor is een voortdurende aanpassing aan de nieuwe technologische ontwikkeling wel noodzakelijk. Iedereen weet immers dat er in de Europese context, waarin het overheidsbedrijf actief zal zijn, geen geschenken zullen worden uitgedeeld.

Ik besluit mijn uiteenzetting met de vaststelling dat privatisering in de huidige economische en sociale omstandigheden, en zeker in het kader van een eengemaakte Europese markt, slechts een evidente voortzetting kan zijn voor het beveiligen van een bepaald concurrentievermogen.

De volume-inkrimpingen die in het overheidsbudget noodzakelijkerwijs moeten worden gerealiseerd, zijn echter niet voldoende om de slagkracht van onze overheidsbedrijven op de vrije markteconomie te herstellen, laat staan te versterken. Hiertoe zijn drastische signalen van de overheid nodig, waaruit zou moeten blijken dat zij ook op het beslissingsvlak bereid is de rationaliteit van de overheidsbedrijven op de vrije markt te respecteren.

De enige geloofwaardige manier om deze signalen uit te zenden, is het opstellen en het consequent uitvoeren van een voldoende uitgebreid privatiseringsprogramma. Kunstgrepen in de vorm van schijnprivatiseringen, zoals er in het onderhavige wetsontwerp zoveel te vinden zijn, zijn hierbij uit den boze en kunnen het gevoerde beleid enkel ongeloofwaardig maken. « Responsabilisering » is evenmin een oplossing. Sommigen klampen zich hieraan vast.

Het gegeven van verantwoordelijkheid en autonomie betekent immers dat de overheid de ultieme beslissingsnemer blijft, waardoor de marktwerking hoe dan ook wordt ontregeld en de markt-sancities worden vermeden. Dit belet niet dat het aantrekken van onafhankelijke managers als een eerste stap in de goede richting kan worden beschouwd.

Het is jammer dat de regering de kans heeft laten liggen om de overheidsbedrijven, die in onderhavig ontwerp zijn gevat, echt te liberaliseren, echt een hogere graad van privatisering mee te geven, en als dusdanig echte fundamenten te leggen die hun concurrentiepositie voor de toekomst beveiligen. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, ik richt mij eerst en vooral tot de Voorzitter van de vergadering om voorlezing te geven van het vierde lid van artikel 56 van het reglement van de Senaat. Ik citeer: « Indien een ontwerp of voorstel van wet financiële gevolgen heeft, wordt de bevoegde minister verzocht om vóór de stemming aan de commissie een nota te verstrekken met een raming van de nieuwe uitgaven of van de minder-ontvangsten en met een opgave van de middelen om daarin te voorzien. Wetsontwerpen worden door de Senaat pas behandeld nadat die nota is verstrekt. »

Mijnheer de Voorzitter, ik moet vaststellen dat ik over deze nota nog niet beschik, wat op dit belangrijk ogenblik een zware handicap is voor de uitoefening van mijn mandaat.

Ik wens de bedoelde nota te ontvangen voordat de algemene bespreking wordt gesloten. Degenen die dit wetsontwerp hebben bestudeerd, zullen hebben vastgesteld dat het bijkomende uitgaven voor de Schatkist meebrengt. Wij moeten de omvang van de uitgaven kennen en wij moeten ook weten hoe deze bijkomende uitgaven zullen worden gedekt.

Mijn tweede opmerking sluit aan bij de dringende mondelinge vraag die ik vorige donderdag tot de minister van Justitie heb gericht. Ik heb hem erop attent gemaakt dat de regering ons nu uitnodigt de wet van 1891 te wijzigen. Wij zijn hiertoe bereid, maar wij zijn er niet toe in staat. De Nederlandse tekst van de wet van 1891 is immers niet wetkrachtig. De wet van 1898 heeft op

deze wet nog geen uitwerking gehad. Ik heb de minister van Justitie gevraagd om een wetsontwerp in te dienen dat aan de Nederlandse tekst van de bedoelde wet kracht van wet verleent en het bij voorrang te doen bespreken, zodat het in de beide Kamers kan worden goedgekeurd en afgekondigd alvorens wij overgaan tot de eindstemming over het ontwerp van wet op de hervorming van economische overheidsbedrijven. Wij zijn immers niet gehabilliteerd om een tekst te wijzigen die niet bestaat.

Met het artikel 2 van dit ontwerp maakt de regering mijns inziens een zware fout. De Koning kan op basis van de tekst van artikel 2, als wij die goedkeuren, voor elk van de openbare overheidsbedrijven een gecoördineerde wettekst maken en die wettekst aanvullen met bepalingen van bestaande wetten. Die bepalingen zouden op hun beurt worden aangepast aan de tekst die wij moeten goedkeuren.

U weet dat de gecoördineerde tekst het voorwerp uitmaakt van een koninklijk besluit. Artikel 2 geeft de Koning dus een grotere macht dan enkel die van coördinatie. De wetgever vindt het immers goed dat de Koning bestaande wetten, die in dit wetsontwerp niet expliciet gewijzigd worden, aanraakt en in overeenstemming brengt met deze wet. Veronderstel, heren ministers, dat het Parlement u volgt en u deze liberaliteit toekent. In dat geval mag men tenminste verwachten dat de aldus opgestelde koninklijke besluiten ter bekrachtiging aan het Parlement worden voorgelegd. Deze weg moet worden gevolgd wanneer men een soort volmachtwet van het Parlement verlangt. In tegenstelling tot alle tradities en zonder enig respect voor de prerogatieven van het Parlement, verschafte de regering zich het recht om op basis van artikel 2 bestaande wetten te wijzigen, weliswaar met het oog op de nieuwe bepalingen die thans besproken worden. Ik heb hierop in de commissie trouwens al de aandacht gevestigd.

Men kan het artikel 2 slechts begrijpen nadat men het advies van de Raad van State aangaande dit ontwerp heeft gelezen. De Raad van State is van oordeel dat dit ontwerp bijzonder eigenaardige trekken vertoont. Het zou volgens hem beter zijn voor elk van de vier overheidsbedrijven een afzonderlijke wet te maken. Dat is ook mijn standpunt en zo kom ik tot mijn oordeel over dit wetsontwerp.

Ik heb acht jaar geprobeerd alle ministers die met mij een dialoog wilden aangaan, te overtuigen. Ik heb altijd betoogd dat het noodzakelijk was de overheidsbedrijven zelfstandig te maken en te responsabiliseren. Dat heb ik gezegd toen de regering was samengesteld uit christen-democraten en liberalen, dat zeg ik met de huidige regeringssamenstelling en dat zal ik morgen ook zeggen.

Ik heb er eveneens op gewezen dat, indien wij ons internationaal op een volwassen wijze willen handhaven, wij voor elk overheidsbedrijf dat in dit wetsontwerp is opgenomen, een afzonderlijke wetgeving moeten maken. Geen enkel Europees land met een zeker niveau zou dat allemaal in één potje stoppen. Dit is een typisch Belgisch «vuilnisbak-wetsontwerp». Alles komt in één zak terecht, maar deze zak past niet.

In titel I gaat het nog, maar in de titels II, III, IV en V, is men door de particulariteit van de bedrijven gedwongen af te stappen van de algemene bepalingen die in titel I zijn opgenomen. Het spreekt immers voor zich dat men voor Belgacom specifieke aanlegenheden moet regelen en dus moet afwijken van het patroon dat in titel I is opgebouwd. Dit is dus geen goed wetgevend werk.

Reeds tijdens de vorige legislatuur was de minister van PTT al bezig met deze problematiek en op een bepaald ogenblik waren er zelfs verscheidene leden van de regering bij betrokken. Men dacht toen aan een wijziging van de wet van 1954 door het creëren van een speciale parastatale die men de parastatale E zou noemen. Onder invloed van welke excellentie of welk inzicht dan ook, is de huidige regering van dit plan afgestapt en heeft zij iets apart, iets *sui generis* gecreëerd, zoals dit in België zo vaak gebeurt.

Met wat men uiteindelijk heeft voortgebracht, kan eigenlijk niemand volkomen akkoord gaan en ook de internationale rechtspleging is het onmogelijk te hanteren, en dat hoewel de samenwerking met de andere Europese landen precies op deze domeinen in toenemende mate aan intensiteit zal winnen.

Het is evident dat ik voor een verloren zaak pleit. Ik heb niet zoveel overredingskracht dat de ministers nu plots door mij overtuigd geraken en de Voorzitter van de Senaat verzoeken de bespreking even op te schorten om te kunnen doen wat men in elk ander

king even op te schorten om te kunnen doen wat men in elk ander land met een zekere ontwikkeling als vanzelfsprekend beschouwt. Ik voorspel u, heren ministers, dat u zeer snel gedwongen zal zijn artikel 2 toe te passen. Uw opvolgers zullen dan beschikken over een afzonderlijke wet, die weliswaar is opgenomen in een gecoördineerd koninklijk besluit, maar dit laatste zal volkomen ongrondwettig zijn.

U kan mijn kritiek ondervangen door erop te wijzen dat ik niet helemaal ongelijk heb, maar dat u daarom op suggestie van de Raad van State artikel 2 hebt opgenomen. Dat is een goed antwoord, maar toch gaat u met vuile voeten door het grondwettelijk beginsel dat het Parlement de wetgevende en de regering de uitvoerende macht is. Dat kan u niet meer goedmaken, tenzij u op artikel 2 een amendement indient dat bepaalt dat de daarin bedoelde koninklijke besluiten binnen zestig dagen door het Parlement moeten worden bekrachtigd en pas dan kracht van wet krijgen.

Mijnheer de Voorzitter, ik neem aan dat het wetsontwerp met zijn huidige inhoud zal worden behandeld en ik veroorloof mij dan ook enkele opmerkingen te maken.

In de commissie heb ik uitvoerig het woord genomen; ik zal dus niet in herhaling vervallen. Ik neem aan dat de senatoren het verslag hebben gelezen en op de hoogte zijn van de technische kritiek die ik had tijdens de commissiebespreking.

Ik zal mij beperken tot meer politiek getinte opmerkingen. In termen van kostprijs voor de overheid is de Post het klein broertje van de NMBS. Ik plaats de NMBS en de Post aan de ene zijde, de hervormde RTT in het midden en de Regie der Luchtwezen, een aanhangsel, aan de andere zijde.

Ik zal met het aanhangsel beginnen. Er zijn slechts weinig parlementsleden die de Regie der Luchtwezen grondig kennen. Degenen die het voorrecht hebben daarin enig inzicht te hebben weten dat de Regie der Luchtwezen in feite geen Regie is. Zij bevindt zich nog steeds in de transformatieperiode van administratie naar hetgeen de wetgever met «Regie» bedoelt.

De Regie wordt omgevormd tot een autonoom overheidsbedrijf en zit vervat in het «carcan» van titel I.

Mijnheer de minister, ik zal later terugkomen op de Regie der Luchtwezen, om te zien op welke manier u dit in de praktijk zal doen. De Regie werd immers reeds onder de voorgaande regering uitgehold, en de daarbij gebruikte werkwijze was helemaal naar mijn zin. Bovendien wordt met dit ontwerp geen einde gemaakt aan de uitholling.

De BATC is het edele gedeelte van de Regie. Wanneer de BATC wordt weggenomen, blijven immers alleen nog de administratieve handelingen over.

Ik ben geduldig en als mij de tijd tot het einde van deze legislatuur wordt gegund, dan zal ik zien wat de minister doet met de hervormde Regie der Luchtwezen. Als deze legislatuur echter abrupt eindigt, zoals sommigen menen zal het van de kiezer ahangen.

Niets staat het goedkeuren van deze artikelen in de weg. Het zal immers intern niet veel verschil uitmaken of nu deze artikelen of de huidige wetgeving toepasselijk zijn op de Regie.

Wij zullen dus geduldig en vol aandacht zien op welke manier de minister de BATC in de Regie der Luchtwezen zal situeren. De hervorming van de Regie der Luchtwezen komt aan bod in de laatste titel van het ontwerp. Strategisch goed gezien, want als men in de commissie al vier dagen bezig is met de bespreking van een kanjer van een wetsontwerp, dan vermindert de aandacht op het einde wel enigszins.

De RTT is het belangrijkste onderdeel van het ontwerp. Elke spreker heeft het over de RTT en Belgacom, daar is iets mee te verdienen. Dit is immers het enige overheidsbedrijf die de naam «onderneming» waard is een waarin overheid haar politieke inmenging volkomen zou moeten afschaffen. De vraag is echter: gebeurt dat hier?

Volgens mij vergroot met dit ontwerp de politieke invloed op de RTT. Ik zeg niet dat de politieke inmenging gecompliceerder wordt — men mag mijn woorden niet verkeerd interpreteren — maar in de diepte neemt de politieke invloed toe. Daartoe is geen enkele aanleiding en het is trouwens volkomen contradictoair met de grote beginselen van dit wetsontwerp.

Het zou niet gaan over privatisering maar wel over het geven van autonomie aan de overheidsbedrijven. Hier gebeurt echter precies het tegenovergestelde omdat er veel geld te verdienen is, ook voor de overheid.

De RTT zou in de toekomst moeten worden behandeld zoals elke grote privé-onderneming. De overheid mag geen andere lasten opleggen of mag geen andere controles uitvoeren dan deze die worden opgelegd aan of uitgevoerd bij de privé-ondernemingen.

De minister zal mijn suggestie uiteindelijk wel moeten volgen omdat de telegrafie en de telefonie in steeds toenemende mate in de concurrerende sfeer zal verlopen. Hoe kan men een openbare onderneming dan hinderen door politieke invloeden wanneer de ondernemingen, waarmee zij moet concurreren, daardoor niet worden gehinderd?

Daarom heb ik ook bezwaar tegen het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie. Wij zijn het erover eens dat een dergelijk instituut nodig is voor regelgeving en controle, maar dat dit instituut ook de strategische beslissingen zou nemen voor een onderneming als Belgacom, waardoor deze wordt herleid tot exploitant, is werkelijk onaanvaardbaar.

De minister knikt ontkennend, maar volgens de tekst van het ontwerp is dit inderdaad mogelijk.

De concurrenten van Belgacom maken bovendien deel uit van het BIPT en zullen er, uiteraard via de minister, de wet voorschrijven.

De minister is helemaal ongewapend met betrekking tot de sector van de telecommunicatie omdat hij niet over een administratie beschikt. Hij beschikt naar Belgische gewoonte over een eigen kabinet. Zijn administratie was tot op heden de RTT, maar zal in de toekomst gelokaliseerd zijn in het BIPT, en dus nog sterker gepolitiseerd zijn dan vandaag het geval is. Het BIPT geeft overigens ook onderdak aan het raadgevend comité.

Als de Senaat dit ontwerp vandaag goedkeurt, zal het weldra van kracht worden door publikatie in het *Belgisch Staatsblad*. Waarom heeft de minister van PTT dan nog snel een aanvullend contract van twee jaar gesloten met betrekking tot de investeringen inzake communicatie? Of moet de mededeling daaromtrent worden bestempeld als een proefballon of een onwaarheid?

Ik heb de minister tijdens de algemene bespreking in de commissie uitvoerig ondervraagd over Belgacom. Niet alleen de oppositie, maar ook anderen vragen zich af of dit ontwerp van wet wel in overeenstemming is met de Europese richtlijnen die ons land op het vlak van de telecommunicatie binden.

Ik heb de minister in dit verband een vijftal vragen gesteld. Hij heeft zich in zijn antwoord beperkt tot de verwijzing naar een nota dienaangaande van de regering aan de administratie van de Europese Commissie. Hij heeft mij niet overtuigd, maar ik heb met veel belangstelling kennis genomen van het antwoord. Het is de minister beslist niet onbekend dat de briefwisseling hieromtrent nog niet beëindigd is.

Ik heb ook enkele vragen als gevolg van het antwoord van de regering aan de diensten van de Europese Commissie. Ik respecteer echter het feit dat wij in openbare vergadering zijn en zal dus geen technische ondervraging uitlokken omdat ik dit in deze vergadering niet passend vind.

De minister moet echter weten dat ik oprecht geïnteresseerd ben in het bijkomende antwoord van de regering hierop. Wij kunnen op deze aangelegenheid later terugkomen in de commissie of in een interpellatie.

De RTT is op het ogenblik het enige van de vier overheidsbedrijven dat echt goed werkt. Zij heeft een enorme groei-kracht en zal zich in toenemende mate bewegen in de concurrentiële sector. De structuur die in het ontwerp aan Belgacom gegeven wordt, is niet aangepast aan deze situatie. De greep van de overheid op Belgacom vermindert niet, maar vermeerdert.

Er is ook geen klaarheid gebracht in de taken die op het ogenblik buiten het RTT-monopolie vallen en volgens de wet eigenlijk moeten worden uitgevoerd door een overheidsadministratie. Als ik het goed begrepen heb, zouden die taken in de toekomst worden uitgevoerd door Belgacom. Dat is niet houdbaar. Het is mijns inziens beter een kleine administratie voor PTT te hebben, die de verantwoordelijke minister kan bijstaan om een eigen visie te ontwikkelen op het geheel van de politiek inzake de post en de telecommunicatie.

Ik ga niet veel zeggen over de Regie der Posterijen. Het gaat om een noodlijdend bedrijf, waarvoor toch elk jaar de rekening zal moeten worden betaald.

De discussie over de monopoliepositie van de Post is het volgende punt. Ze zal worden gevoerd in de tweede helft van de jaren negentig want het monopolie van de Post loopt hoe dan ook af. Het monopolie van de RTT is trouwens nu al gelimiteerd. Enkel met betrekking tot de oorspronkelijke opdracht van de RTT bestaat er thans nog een monopoliepositie, maar voor alle nieuwe ontwikkelingen is dit niet meer het geval. Over dit probleem zullen regering en Parlement zich over een jaar of vijf moeten buigen.

Intmiddels moeten de posterijen worden gemoderniseerd. Het wetsontwerp is daarvoor misschien bruikbaar. Vorige week bespraken we in de Senaat het ontwerp op de openbare kredietinstellingen. Toen was er meer belangstelling dan vandaag. De parlementsleden zijn blijkbaar nauwer betrokken bij de discussie over de openbare kredietinstellingen. Dit brengt mee dat de bevoegde ministers wat dit ontwerp betreft, over een grotere vrijheid beschikken. Dit impliceert echter dat ook hun verantwoordelijkheid groter is.

In heel de discussie over de posterijen is de discussie over de plaats van het bestuur der Postchecks niet opgelost. Er werden dienaangaande wel een paar toelichtingen gegeven. In de toekomst zal er toch een gesprek moeten worden op gang gebracht met de openbare kredietinstellingen over het bestuur der Postchecks, dat deel zal uitmaken van de Post, zoals de posterijen voortaan zullen worden genoemd. U bent de zwakke schakel in dit gesprek, mijnheer de minister. Ik zal u weliswaar in zover het mij mogelijk is, steunen. Uw collega's in de regering die meer interesse hebben voor de OKI's, wegen echter zwaar door.

Het is nochtans belangrijk voor de Post in het algemeen en voor de thesaurie van ons land dat er wordt nagegaan hoe het bestuur der Postchecks in de toekomst zal moeten evolueren.

Wij moeten nagaan of het onderscheid tussen de Postcheck en de openbare kredietinstellingen gerechtvaardigd is. Dat gesprek moet nog beginnen. Vermits deze regering twee grote ontwerpen heeft ingediend, enerzijds het ontwerp op de OKI en anderzijds het ontwerp dat wij nu bespreken, dacht ik dat er tegelijkertijd een politieke discussie zou zijn gevoerd. Bij mijn weten is dat niet gebeurd. Indien zij toch zou hebben plaatsgehad, heeft zij in elk geval niet geleid tot een gemeenschappelijk inzicht, noch tot uit- spraken die aan het Parlement konden worden voorgelegd.

Om te besluiten, wil ik nog iets zeggen over de NMBS, die in dit ontwerp een bijzondere plaats inneemt. Zij is ook de duurste van de vier ondernemingen. De NMBS kan niet worden vergeleken met de RTT die geld opbrengt, en waar men steeds meer geld tracht uit te kloppen, wat echter niet gerechtvaardigd is aangezien de betekenis van haar natuurlijk monopolie elke dag afneemt.

De NMBS weegt zwaar op het budget van de Staat. Het ontwerp met betrekking tot de NMBS is uitermate conservatief. De regering heeft op geen ogenblik de politieke wil gehad om aangelegenheden waarvan iedereen weet dat zij moeten worden rechtgezet, door middel van dit ontwerp te regelen. Al de privileges die alleen historisch te verantwoorden zijn, geen betekenis hebben en ons veel geld kosten, werden in het ontwerp ingebouwd. Reeds in titel I wordt afgeweken van het algemeen sjabloon. Wanneer gaat dat veranderen, mijnheer de minister? Hebben wij het vooruitzicht dat de spoorwegen op een zekere dag «performant» zullen zijn? Waarom moet er voor de NMBS een conservatieve regeling zijn die afwijkt van de algemene regeling als dan toch de politieke wil bestaat om voor de vier publieke ondernemingen een algemeen sjabloon te gebruiken?

Wellicht was de tijd niet rijp. De overredingskracht van de politieke overheid ten overstaan van de spoorwegen heeft nog niet het cumulatiepunt bereikt. Men gelooft zodanig in zijn eigen macht dat dit punt later zal worden bereikt en het een klein kunstje zal zijn om de wet dan te veranderen. De regering had de wet die wij nu bespreken dan echter niet moeten indienen. Zij had haar plan kunnen trekken met de gebrekkige structuren van het genummerd besluit over de spoorwegen, in aanvulling van de bestaande wetgeving.

Mijnheer de minister, u zal het mij niet kwalijk nemen dat ik er uw aandacht op vestig dat u nog de gelegenheid heeft in de Senaat de zaken recht te zetten. Ook de heer Clerdent heeft gezegd dat de

Senaat zijn betekenis moet behouden. Wij moeten in staat zijn de regering ervan te overtuigen dat een ontwerp dat van de Kamer wordt overgezonden, voor verbetering vatbaar is. De regering moet de moed en de kracht hebben daarop in positieve zin te reageren.

Mijnheer de minister van Verkeerswezen, u moet het beperkt comité schrappen. Die nieuwe structuur wordt een « lacheding ». De raad van bestuur zal geen enkele invloed hebben. In de drie andere ondernemingen bestaat het directiecomité. Er is ook de raad van bestuur en het beperkt comité. Dat laatste is niet verantwoordelijk omdat daarin alleen personen zitting houden met adviserende bevoegdheid. Het zal echter in de NMBS de facto de raad van bestuur vervangen. Heel de constructie van responsabilisering van de beheerders-directeuren zal worden aangetast omdat zij niet allemaal hun verantwoordelijkheid op zich kunnen nemen in het beperkt comité en omdat in een beperkt comité de politiek van de onderneming op een occulte wijze zal worden bepaald.

Op dat stuk vertoont het ontwerp naar mijn overtuiging een grote zwakte of moet ik misschien geloven dat deze punten aan de aandacht van de minister ongaan zijn. Ik kan wel begrijpen dat er door de vele versies die het ontwerp heeft gekend een of ander artikel is ingeslopen of blijven in staan dat er eigenlijk niet meer in thuis hoort, maar dat de minister er toch ingelaten heeft om als ernstig over te komen in het Parlement. Mijnheer de minister, als dat zo is, zou u beter toegeven dat u zich vergist hebt en dat artikel laten schrappen, zodat de spoorwegen een structuur krijgen die nog aanvaardbaar is.

In het algemeen kan men zeggen dat dit ontwerp conservatief is inzake de personeelsaangelegenheden. De inspraak van de werknemers in een onderneming, ook in een publieke onderneming, is van primordiaal belang, maar het welzijn van de hele actieve bevolking mag evenmin uit het oog worden verloren, te meer aangezien het hier nauw verwant is met de activiteiten van de werknemers in de openbare ondernemingen.

De minister van PTT zal dat spoedig moeten toegeven, want de uitwijkmogelijkheden die hij heeft ingebouwd zullen niet alles oplossen. Ik weet wel dat Belgacom niet-statutaire personeelsleden zal kunnen aanwerven om het bedrijf draaiende te houden, maar dat zullen dan, zoals iedereen weet, mensen zijn die een hoog loon verdienen. Zien de vakbonden dan niet in dat het erop aankomt, ook buiten het kader van de strikt statutaire bepalingen, representatief te zijn voor heel het personeel van de onderneming. Waarom stellen ze zich niet anders op? Hoewel ik het standpunt van de vakbondsverantwoordelijken kan begrijpen, toch kan ik niet anders dan zeggen dat het conservatief is.

Als de regering dan toch sommige economische overheidsbedrijven wil hervormen, zouden ze de zaken beter anders hebben aangepakt. Het loopt hier mis, net zoals voor het beperkt comité, dat een voorbeeld is van hoe het niet moet.

De onderhandelingspositie van de werknemers in een onderneming moet gevrijwaard blijven, maar wij mogen ons geen illusies maken over medebeheer. Dat zo iets op een fiasco uitloopt heeft de recente geschiedenis van Oost-Europa aangetoond. Met dit ontwerp, dat wij anders hadden gewild, maar dat moeilijk anders kon gezien de samenstelling van de meerderheid, heeft de regering bekomen dat voor alle publieke ondernemingen met toekomst niet-statutaire personeelsleden kunnen worden aangeworven, voor de taken van enig belang, er wel voor wakend dat een zeker respect voor de vakbonden bewaard bleef.

Heren ministers, hoeveel aantrekkelijker zou uw ontwerp niet zijn geweest als het meer in overeenstemming was met de visie die ik hier verdedig. Ik heb die met oprechtheid verdedigd. Of ze duidelijk is overgekomen weet ik niet, maar ik zal in elk geval straks bij de artikelsgewijze bespreking terugkomen op de artikelen 71, 104 en 125 van het ontwerp (*Applaus*.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Cools.

De heer Cools. — Mijnheer de Voorzitter, ik zal ietwat andere accenten leggen dan collega De Bondt.

Het wetsontwerp dat we thans bespreken is voor de SP-fractie een van de belangrijkste uit de huidige legislatuur. Het is de vrucht van veelvuldige en langdurige besprekingen die bewondering

afdwingen. Het belang ervan blijkt allereerst uit enkele cijfers. De NMBS, de RTT, de Regie der Posterijen en de Regie der Luchtwegen stellen meer dan 120 000 personen tewerk, investeren jaarlijks voor een kleine 40 miljard en hebben een gezamenlijk omzetscijfer dat de 200 miljard overschrijdt. Zij vormen een strategisch instrument voor het beheer van de economie van België.

Dit wetsontwerp maakt deel uit van een reeks wetsontwerpen waarmee de regering het overheidsapparaat wil moderniseren en de nodige structuurhervormingen wil doorvoeren om ons land voor te bereiden op het Europa van na 1992. Ik denk hierbij meer bepaald aan de wetsontwerpen tot modernisering van onze machten in het algemeen, de wet betreffende de financiële verrichtingen en de financiële markten, het wetsontwerp betreffende de economische mededinging en het wetsontwerp betreffende de OKI's. De uitdagingen waarvoor wij staan situeren zich echter niet alleen op het Europese, maar ook op het mondiale vlak.

De SP is tevreden dat dit ontwerp vertrekt van het juiste uitgangspunt dat openbare bedrijven er zijn om de gemeenschap een aantal fundamentele opdrachten, eigen aan de openbare dienst, aan te bieden onder zo gunstig mogelijke voorwaarden. Het wetsontwerp moderniseert grondig een belangrijk deel van ons overheidsapparaat omdat het een nieuwe definitie geeft aan de verhouding tussen het overheidsbedrijf, enerzijds en de Staat, het personeel en de gebruikers, anderzijds. Het gaat om een gloednieuw statuut dat ook nieuwe regels creëert. Hierdoor ontstaan tevens nieuwe kaders en moet men ook rekening houden met een andere marktorganisatie. Na deze hervorming zijn de overheidsbedrijven op precies dezelfde wijze als hun privé-concurrenten gestructureerd. Inzake marketing en verkoop moeten zij hiermee kunnen wedijveren.

Wij betreuren evenwel dat niet alle overheidsbedrijven op dezelfde manier werden geherstructureerd. Waarom heeft men deze kans niet aangegrepen?

De nieuwe definitie van de verhouding overheidsbedrijf/Staat schept eindelijk duidelijkheid. Voor de SP is het zeer belangrijk dat dit wetsontwerp ondubbelzinnig het publiek karakter van de overheidsbedrijven benadrukt. Dit publiek karakter blijkt het feit dat de wetgever de opdrachten van de openbare dienst voor ieder overheidsbedrijf afzonderlijk heeft aangepast aan de behoeften van onze tijd. Dat is immers de bestaansreden zelf van de overheidsbedrijven en alleen de wetgever kan hieraan wijzigingen aanbrengen. Het publiek karakter blijkt verder ook uit het feit dat de overheid bij een eventuele omzetting van een overheidsbedrijf in een naamloze vennootschap naar publiek recht, in ieder geval meer dan 50 pct. van het kapitaal en meer dan 75 pct. van de mandaten en het stemrecht moet behouden.

Indien men de filialen wil betrekken bij de opdrachten van openbare dienst, moet de beslissing daartoe worden genomen door een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit, en moeten in ieder geval de twee zoëven vermelde grendels worden geëerbiedigd. Het benadrukken van het openbaar karakter belet echter niet dat deze bedrijven moeten kunnen beschikken over de nodige autonomie en soepelheid om de hun opgelegde taken te vervullen. Men zou dus criteria moeten aanwenden zoals modern beheer, efficiëntie en rendabiliteit.

De beoogde positieve resultaten moeten tot stand kunnen komen in een gunstig sociaal klimaat en moeten kunnen worden aangewend ten bate van de gemeenschap en van de gebruikers. Overheidsbedrijven zullen zich dus in een concurrentiële sfeer bewegen en ze krijgen bovendien de mogelijkheid om met andere firma's samen te werken. De verdeling van dagbladen, snelpost, pakjes enzovoort is immers geen monopolie van om het even welk overheidsbedrijf.

Belangrijk bij dit wetsontwerp is dat de regering een juist evenwicht gevonden heeft tussen de nood aan autonomie en soepelheid inzake beheer en de behoefte aan controle en toezicht. Het administratief toezicht en de financiële controle gebeuren afzonderlijk. De financiële controle zal worden toevertrouwd aan een college samengesteld uit bedrijfsrevisoren en ambtenaren van het Rekenhof. Het opportuniteitstoezicht zal niet meer onder de administratieve controle vallen, en dit lijkt mij nuttig. Het beheerscontract is bovendien een instrument dat tot stabiliteit zal leiden, vermits het de rechten en verplichtingen van de beide partijen vastlegt voor een periode van 3 tot 5 jaar. De evolutie gaat

snel, zeer snel, en vaak is de techniek van vandaag morgen reeds voorbijgestreefd. Daarom dringen wij er bij de Regering op aan deze herstructurering onverwijld te realiseren.

Voor ons is het duidelijk dat een hervorming en een modernisering van overheidsbedrijven slechts een kans hebben indien ze gebeuren in samenwerking met het personeel.

Het verheugt ons dan ook bijzonder dat een belangrijk deel van het wetsontwerp gewijd is aan het personeel. Het statutaire regime wordt de regel. Wij verzetten ons tegen de bewering van sommige milieus dat een statutair regime voor het personeel gelijk staat met immobilisme en inefficiëntie. Daarom vinden wij het belangrijk dat dit ontwerp, door het oprichten van de paritaire comités, de partijen oproept om samen een nieuw personeelsstatuut te ontwerpen, waarin rekening wordt gehouden met rechtmatige eisen van het personeel en met de behoeften van moderne, goed georganiseerde overheidsbedrijven. De mate waarin beide partijen erin zullen slagen hier een goed evenwichtig akkoord te bereiken zal beslissend zijn voor het welslagen van de hervorming. Het statutair verband werd hier aangepast aan het privé-bedrijf. Het is nu mogelijk om het te moderniseren. Inventief te werk gaan is altijd welgekomen.

Voor topfuncties kunnen personen van binnen zowel als van buiten het bedrijf postuleren. Later kan men eventueel zelfs terug naar de vorige functie. Strict genomen hoort deze sector niet meer bij het openbaar ambt, wat de mogelijkheid biedt een eigen bedrijfscultuur te ontwikkelen.

Het recht op sociale inspraak werd verwezenlijkt en voor belangrijke punten werden sterke waarborgen gegeven.

Bovendien biedt de oprichting van een overkoepelend comité de overheidsbedrijven de mogelijkheid om geleidelijk een eigen sector te vormen, die rekening houdt met de specifieke kenmerken van de overheidsbedrijven en bijgevolg verschilt van het klassieke openbaar ambt en van de privé-sector. Dit ontwerp geeft de overheidsbedrijven de gelegenheid hun personeel beter te beheren en het betere arbeidsvoorwaarden en loopbaanperspectieven te bieden.

Dit is een realistische situatie. Het veranderen van werkwijze is een moeilijk proces. Er moet veel goede wil bestaan om die generatie tot een goed einde te brengen.

Het personeel moet voldoende gemotiveerd worden. De mobiliteit kan het personeel bepaalde voordelen opleveren en door de werkgever aantrekkelijk gemaakt worden voor de werknemer. Het tewerkstellingsaspect zal eerder van kwalitatieve dan van kwantitatieve aard zijn.

De overheidsbedrijven krijgen de mogelijkheid om contractueel personeel aan te werven voor het uitvoeren van tijdelijke of buitengewone taken, zoals taken die kennis of ervaring op hoog niveau vereisen, of voor de uitvoering van bijzondere taken. Hier moet men echter waakzaam blijven. Mijn ervaring heeft me geleerd dat tijdelijke «specialisten» door het vast kader niet gemakkelijk worden aanvaard. Men moet er eveneens op toezien dat voor gelijk werk geen hoger loon wordt toegekend.

Mijnheer de minister, het is van uitzonderlijk belang dat het personeel zo spoedig mogelijk wordt voorgelicht omtrent deze hervormingen. Er is reeds enige onrust merkbaar ingevolge deze onwetendheid.

Het is lovenswaardig dat voor de eerste maal ook in de publieke sector aan de vertegenwoordigers van de werknemers een wettelijk recht gegeven wordt op onderzoek van economische en financiële informatie. Het feit dat de paritaire comités ook via het geven van adviezen bij de onderhandelingen over het beheerscontract betrokken werden, sluit hier trouwens bij aan.

Wij verheugen ons erover dat dit wetsontwerp een aantal belangrijke innovaties bevat inzake de verhouding tussen het overheidsbedrijf en de gebruikers.

Vooreerst vermeldt de tekst dat het beheerscontract een aantal gedragsregels bepaalt die het overheidsbedrijf moet naleven in zijn relaties met cliënten. Daarnaast stelt men voor het eerst op het nationaal vlak een «ombudsman» aan. Wij zijn ervan overtuigd dat deze maatregel kan bijdragen tot een betere verstandhouding.

Het ontwerp voorziet eveneens in de oprichting van raadgevende comités waardoor er een structurele dialoog kan ontstaan tussen de overheid, het overheidsbedrijf en de gebruikers.

Er werd een postschool opgericht. Iedereen die in dienst komt, volgt daar eerst een vormingscyclus. Bij de Post komen er premies en worden de weddeschalen opgetrokken. Er wordt tevens een snellere doorstroming naar hogere niveaus gegarandeerd, waardoor carrière-planning aantrekkelijker wordt.

De Postcheck zal de klanten geen extra kosten aanrekenen voor verrichtingen met een zichtrekening; de postchecks blijven gratis, de rekeninguittreksels eveneens.

Tenslotte sta ik nog even stil bij titel III, die de nieuwe organisatie van de telecommunicatiesector in ons land regelt. Dit deel van het wetsontwerp is van uitzonderlijk belang, enerzijds omdat de telecommunicatie een enorme rol speelt en zal spelen in het economisch leven, en anderzijds omdat ons land een bijzondere plaats inneemt in het centrum van de Europese Gemeenschap.

Het wetsontwerp maakt een duidelijk onderscheid tussen de openbare telecommunicatie, die aan Belgacom in exclusieve concessie wordt gegeven, en de zogenaamde niet-gereserveerde diensten. Tot de openbare telecommunicatie behoren de infrastructuur en de basisdiensten. Belangrijk is dat duidelijk wordt bepaald dat het hier gaat om diensten die aan iedereen in België op een gelijkaardige wijze moeten worden aangeboden. Een andere benadering zou ongetwijfeld snel leiden tot verschillen inzake de sociale en economische ontwikkelingskansen van de subregio's van ons land. De niet-gereserveerde diensten kunnen door iedereen, dus ook door Belgacom, worden aangeboden. Zeer terecht heeft de regering ervoor gewaakt dat de concurrentie alle kansen krijgt, zodat er geen gevaar bestaat dat een overheidsmonopolie wordt afgeschaft om het te vervangen door een feitelijk privé-monopolie.

Op het vlak van de telecommunicatie zal de techniek uitermate snel evolueren. Belgacom zal dan ook bijzonder creatief en alert moeten zijn, niet alleen om concurrentieel te blijven, maar ook omdat men er rekening mee moet houden dat de door privé-firma's aangewende spitsstechnologieën in de eindapparatuur voor nieuwe monopolieposities kunnen zorgen. Een blijvende vorming van het personeel met moderne middelen is dan ook werkelijk noodzakelijk.

Inzake overheidsbestellingen — en dit geldt voor alle overheidsbedrijven en diensten — moet meer aandacht worden besteed aan het Belgisch produkt, waarvan de kwaliteit in het buitenland doorgaans meer wordt gewaardeerd dan op de eigen markt. Uiteraard moet de prijs competitief zijn.

Wij menen dat titel III het kader schept voor een optimale ontplooiing van de telecommunicatiesector in België. Telecommunicatie is voor de bedrijfswereeld van cruciaal belang en bepaalt mede de concurrentiepositie van een land. Dit heeft dan weer sociale gevolgen. Bedrijven aantrekken betekent immers ook werkgelegenheid scheppen. De regering zal sociaal management aan haar palmares kunnen toevoegen. Wij willen aantonen dat de socialistische ideologie klopt. Overheidsbedrijven kunnen rendabel en efficiënt zijn.

Dit ontwerp is een goed ontwerp, dat geen enkel probleem ontwijkt. Het verdient een snelle behandeling. Dit mag volgens ons echter niet het einde betekenen van de aanpassingen van de overheidsbedrijven.

Het wetsontwerp komt tegemoet aan het regeerakkoord waarin staat dat de overheidsbedrijven voor communicatie en vervoer nood hebben aan een nieuw statuut. Hierbij moet evenwel het publiek karakter behouden blijven. De overheidsbedrijven moeten meer financiële middelen krijgen om zich te wapenen voor de Europese eenheidsmarkt.

De Vlaamse socialistenvrouwen zullen dit wetsontwerp aannemen met enthousiasme en overtuiging. (Applaus.)

M. le Président. — Nous poursuivons cette discussion cet après-midi à 15 heures.

Wij zetten deze bespreking voort vanmiddag om 15 uur.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(La séance est levée à 12 h 55 m.)

(De vergadering wordt gesloten om 12 h 55 m.)